

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 114)

Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, T.C. Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/495)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.11/101-1036/3154

12.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 9.7.1999 tarihinde kararlaştırılan "Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, T.C. Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Çağımızın modern devletlerinde vatandaşların en önemli haklarından biri de sosyal güvenlik hakkıdır. Sosyal güvenlik hakkı, değişen toplum yapısı ve sosyal ilişkiler ağı içerisinde gittikçe gelişen ve önem kazanan kavramların başında gelmektedir.

Tüm Dünyada sosyal güvenlik başlıca iki şekilde uygulanmaktadır. Bunlar;

1. Karşılıksız sosyal yardımlar,

2. Primli sistemlerdir.

Ancak, bugün çeşitli nedenlerle sosyal güvenlik sistemleri bütün dünyada sıkıntılar yaşamakta ve reform ihtiyacı hemen hemen gelişmiş ülkeler dahil her ülkenin gündemini işgal etmektedir. Değişik ülkelere göre sorunlar farklılık taşımakla beraber, bütün ülkelerde yaşanan sorunların ortak yönü kaynak yetersizliğidir.

Türkiye'de de özellikle primli sistemdeki sosyal güvenlik kuruluşlarının en önemli sorunu içinde buldukları finansman darboğazıdır. Sosyal Sigortalar Kurumu bu sorunu en çok yaşayan Kurum durumundadır. Örneğin, Kurumun 1991 yılında 128 milyar lira nakit fazlası varken, 1992 yılında ödemeler dengesi 2 trilyon 556 milyar lira açık vermiştir. Daha sonraki yıllarda da Kurumun finansman açıkları 1993'te 8 trilyon, 1994'te 19.4 trilyon, 1995'te 81.8 trilyon, 1996'da 144.4 trilyon, 1997'de 336 trilyon, 1998'de 597 trilyon'a ulaşmıştır. 1999 yılında ise finansman açığının yaklaşık bir katrilyon lira olacağı tahmin edilmektedir. Bu tablo, Kurumla ilgili olarak ivedi bazı tedbirlerin alınmasının zorunlu olduğunu göstermektedir.

Sosyal Sigortalar Kurumu, 50 yıldır bir veya birkaç işverene tabi olarak ücretle çalışanları ve onların bakmakla yükümlü oldukları aile bireylerini sigorta kapsamına almaktadır. Kurum bugün yaklaşık 32 milyonluk bir kitleye sosyal güvenlik sağlamaktadır.

Tüm dünyada kabul edilmiş sosyal sigortacılık prensipleri mevcuttur. Bunların ilki, aktif olarak prim ödeyen sigortalılarla ilgilidir, diğeri ise primsiz sistem sosyal yardım şeklindedir. Sigortalı olarak prim ödemeye başlama yaşı genel olarak 18'dir. Aktif olarak çalışma devam ettiği sürece prim ödenmesine devam olunur. Prim ödeme süresi ve emekli olma yaşı ülkeden ülkeye farklılıklar göstermekle birlikte genel olarak 60 yaşın üzerindedir.

Her ülkede bir emeklilik yaşı ve prim ödeme süresi tespit edilmiştir. Ülkemizde de özellikle Sosyal Sigortalar Kurumunda prim ödeme süresi ve emeklilik yaşı çok düşüktür. Bu düşüklük sadece dünya standartlarının altında kalmamakta, Ülkemiz gerçekleri ile de çelişmektedir.

Kurum 32 milyonluk bir kesime hizmet sunarken, bu hizmetlerin bedelini karşılamak bakımından 1992 yılına kadar, aktüeryal dengesine karşılıksız yük getiren bütün müdahalelere rağmen kendi kaynaklarıyla yetinmiştir. Ancak bugün için, sadece Kurumun kendi kaynaklarına dayanarak hizmet sunması imkânsız hale gelmiştir. Gerek emeklilik yaşı konusunda bugüne kadar yapılan düzenlemeler, gerekse 1969 yılından itibaren çıkarılan 11 borçlanma yasası ile, gecikme zammı ve faizlerinin affı konusunda çıkarılan yasalar Kurumun aktif - pasif dengesinin bozulmasına neden olmuştur. Bugün aktif - pasif iştirakçi arasındaki oran 1.8 düzeyindedir. Önlem alınmadığı takdirde bu oranın daha da düşmesi kaçınılmaz hale gelecektir.

Sosyal Sigortalar Kurumunda mevcut darboğazı yaratan sebeplerden birisi de alınan primlerin, sağlanan yardımların çok altında kalmasıdır. Bunu doğuran sebeplerin başında ise, prime esas kazanç üst sınırının düşüklüğü gelmektedir.

Türkiye'de sosyal güvenlik ağırlıklı olarak primli sisteme dayanmaktadır. Bu gerçekten bakıldığında, uygulanmakta olan primli sistemde toplanan primlerin karşılığı olarak SSK yedi ayrı dalda sağlık ve sigorta hizmeti vermektedir. Primli sistemde, prim karşılığı olmayan ödemelerin yeri yoktur. Bu gerçeğe rağmen SSK, 1977 yılından bu yana özellikle karşılığını alamadığı (Kamu kuruluşlarından emekli olanlar hariç) sosyal yardım zammı ödemelerini kendi kaynaklarından yapmaktadır. Bunun yanında karşılığı alınamayan hizmetler de vermektedir. Sosyal sigortacılık ilkeleleriyle bağdaşmayan bu uygulamanın sonucu olarak da SSK kaynakları zaman içinde tükenmiştir.

Kurumun uygulamada karşılaştığı sorunlardan bir başkası ise, yeterli denetleme ve bilgi alma olanaklarının genişletilmemiş olmasıdır. Bu sebeple sigortasız çalışmaların önlenmesinde güçlüklerle karşılaşmaktadır. İşlemlerin beyan usulüne göre yürütüldüğü Kurumda bazı bildirim kriterlerinin getirilmesi yanında, prim borçluları ile kaçaklarının önlenmesini sağlayacak yükümlülükler getirilmesi zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

Acilen önlem alınması gereken konulardan biriside Kurumun uyguladığı sigorta kollarından yardıma hak kazanma koşulları arasındaki eşitsizliğin giderilmesidir. Örneğin; tarım sigortalılığı ve isteğe bağlı sigortalılıkta, normal sigortalılığa göre daha az primle tüm yardımlara hak kazanılmaktadır. Bu durum ise, bu alana diğer sigortalıların kaymalarına neden olmaktadır.

Kuşkusuz ekonomik istikrarın sağlanması, enflasyonun durdurulması veya düşürülmesi, istihdamın geliştirilmesi, kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınması gibi izlenecek genel politikalar yanında, sigortacılık kuralları dışında Kuruma kaşksız edimler yüklenmemesi, iştirakçilerin ve borçluların yükümlülüklerine aklar getirilmemesi, çapraz kontrol sisteminin kurulması ve iyi bir bilgisayar ağının oluşturulması, Kurumun sağlıklı yönde gelişmesine en büyük etkenler olacaktır.

Hazırlanan Yasa Tasarısı, sosyal güvenlik kurumlarının içinde bulunduğu ciddi sorunlardan acilen müdahale edilmesi gereken konuları kapsamaktadır. Yapılan düzenleme ile özellikle sigortalılar ve emekliler arasındaki eşitsizliklerin büyük ölçüde giderilmesi, kurumların sorunlarına çözüm getirilmesi amaçlanmıştır.

Günümüzde istihdam sorunu, tüm ülkelerde en önemli sorunlardan biri olmaya devam etmektedir. Bir ülkede üretimde bulunamayanların sayısındaki artış, sadece çalışanların üzerindeki yükü artırmakla kalmamakta, aynı zamanda pek çok ekonomik ve sosyal sorunu da beraberinde getirmektedir.

İşsizliği toplum ve birey açısından olmak üzere iki biçimde tanımlamak mümkündür. Toplum açısından işsizlik, üretken kaynakların kullanılmaması anlamını taşır. Birey açısından ise, çalışma istek ve yeteneği bulunmasına ve çalışmaya hazır durumda olmasına rağmen, kişinin çalışma imkânı bulamamasıdır. Bunun sonucu ise, işten doğan gelirin kesilmiş olmasıdır.

Ülkemizde ise hızlı nüfus artışı, köyden kente göç ile sanayi ve hizmetler sektörünün yeterince gelişmemesi gibi nedenlerle, temelde yapısal bir işsizlik sorunu vardır. Üretim sürecindeki değişikliklere bağlı olarak ortaya çıkan gizli işsizlik ve eksik istihdamın yanında çalışırken çeşitli nedenlerle işini yitirenlerin sayısı da giderek artmaktadır.

Dünyada, endüstri ilişkilerinde yeni şekillenmeler sonucu teknoloji ve uzmanlaşmaya bağlı olarak yeni çalışma biçimleri gündeme gelirken ülkemizde henüz niteliksiz işçiler ve genç işsizlik sorunları gündemdeki yerini korumaktadır.

İşsizliğin tam anlamı ile ortadan kaldırılması, çok yönlü ekonomik ve mali önlemlere, yatırım-istihdam ilişkisine dönük etkili kararların alınmasına bağlıdır.

Bu nedenle ülkeler, işsizliğin sebeplerini gidermek amacıyla ekonominin istihdam kapasitesini genişletici, tasarrufu, yatırımları ve üretim teknolojilerini geliştirici, işgücü piyasasına dönük etkin önlemlere yönelik uzun vadeli politikalar ile işsizliğin sonuçlarını giderici, geçici gelir kayıplarını ya da azalışlarını tazmin edici, yeni iş bulununcaya ya da yeniden istihdam imkânı verecek olan eğitim tamamlanmaya kadar gelir kayıplarını karşılayarak gelir devamlılığı sağlayacak politikaları uygulamak zorundadırlar.

Gelir güvencesi sağlayan bu politikaların temel özelliği, sosyal güvenlik amaçları ile istihdamı koruma ve geliştirme düşüncesinin birbirini tamamlar nitelikte olmasıdır. Bu politikaların temel araçlarından birisi de işsizlik sigortasıdır.

İşsizlik sigortası, işsizlik riskinin nedenlerini giderici uzun vadeli ekonomik ve sosyal politikalarla birlikte uygulanması halinde yararlı olur. Özellikle işsizlik sigortasının bulunduğu ülkelerde, işsizlik farklı boyutta ve nitelikte ortaya çıkmaktadır. Eğer işsizlik sigortası bulunuyorsa işsiz kalan sigortalı düşük verimli ve gelirli bir işi kabul etmeye ya da bağımsız çalışmaya zorlanmamakta ve işsizlik ödenekleri ile işsiz kaldığı bu devreyi daha rahat geçirerek uygun bir işi daha kolay bulmaktadır. Aynı zamanda yeni bir meslek edinme, mesleğini geliştirme ya da meslekte yetişme imkânına kavuşabilmektedir. İşsizlik sigortası uygulayan ülkeler, işsizleri nitelik ve nicelik yönünden daha iyi tanımlayarak, bir yandan eğitim politikasını diğer yandan ise istihdam ve yatırım politikalarını kısa ve uzun vadede daha sağlıklı ve tutarlı belirleme şansına sahip olabilmektedir.

İşsizlik sigortasının ülkemizde yıllardır tartışılır olmasına rağmen, bugün daha kararlılıkla ele alınmasının nedenlerinden biri, sanayileşme ve köyden kente göçün hızlanmasıyla birlikte bağımlı çalışan işgücünün sayısındaki artıştır. Bağımlı çalışma karşılığı ücret geliri elde ederek yaşamını sürdürenlerin oranı arttıkça, işsizlik riski de daha büyük bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. 1950'lerde başlayan köyden kente göç süreci sonucu kentli işçi, gelir imkânları bakımından köyden tamamen kopmuş ve yalnızca ücrete bağımlı duruma gelmiştir. Gelir ve ücret düzeyinin düşüklüğü nedeniyle tasarruf olanaklarının az olduğu ülkemizde kısa süreli işsizlik halleri dahi yaşamsal açıdan tehlikeli bir hal aldığından gelir güvencesi sağlamak büyük önem taşımaktadır.

Ekonomik büyümenin yanı sıra sosyal gelişmenin sağlanması ve gelirin topluma adil ve dengeli bir biçimde yaygınlaştırılması, sosyal adaletin sağlanması bakımından "Sosyal Devlet" anlayışının bir gereğidir. Nitekim, Anayasamızın "Çalışma Hakkı ve Ödevi" başlığını taşıyan 49 uncu maddesinde "Devlet işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak için gerekli tedbirleri alır" denilmektedir. Gelir güvencesi hem çalışma hakkının bir uzantısı olmakta, hem de sosyal güvenliğin yaygınlaşmasını sağlamaktadır.

OECD ülkeleri arasında işsizlik sigortasını uygulamayan tek ülke Türkiye'dir. Bunun yanında, Avrupa Birliği üyesi ülkelerin tamamında işsizlik sigortası olmasına karşılık Türkiye'de bu sigorta kolunun bulunmaması; anılan Birliğe sosyal açıdan daha çok yaklaşabilmemizi güçleştiren nedenlerden biri olmaktadır.

İşsizlik sigortası, bir iş ya da iş yerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına karşın tamamen kendi istek ve kusuru dışında işini kaybeden çalışanlara bir yandan yeni bir iş bulunmasına gayret edilirken, diğer yandan da bunların işsiz kalmaları nedeni ile uğradıkları gelir kaybını kısmen de olsa karşılayarak, kendisinin ve ailesinin zor duruma düşmesini önlemek amacı ile belli süre ve ölçüde ödemeyi kapsayan, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren, Devlet tarafından kurulmuş, zorunlu bir sigorta koludur.

Ülke koşulları nedeniyle dikkate alınması gereken diğer önemli sınırlama da yapılan ödeneklerin süresi ve miktarıdır. Bu Kanunla, ödenek alma süresi çalışanların prim ödedikleri süreye paralel olarak kademelendirilmiş ve en çok 300 gün olarak belirlenmiştir.

İşsizlik sigortasının önemli unsurlarından birisi de işsiz kalan sigortalılara mesleklerine uygun, en son çalıştıkları işin çalışma ve ücret koşullarına yakın bir iş bulunmasıdır. Sigortalı işsizlere mesleklerine uygun, en son çalıştıkları işin çalışma ve ücret koşullarına yakın bir iş bulunamadığı takdirde meslek değiştirme, meslek edindirme ve yetiştirme eğitimlerinin verilmesi de işsizlik sigortasının önemli öğelerindedir.

İşsizlik sigortası uygulamasının, işçi, işveren ve devlet olmak üzere üç kesime yayılan bir mali yükü beraberinde getireceği kaçınılmazdır. Ancak ülkemizde işgücü maliyeti yüksekliği göz önünde bulundurularak, işçi ve işveren kesimine ek bir yük getirilmeden işsizlik sigortası uygulama-

masına başlanılması düşüncesiyle, Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair 3417 sayılı Kanunun 2 ve 3 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmakta ve bu suretle işçi ve işverenlerin ödemekte oldukları primlerin işsizlik sigortası primlerine dönüştürülmesi öngörülmektedir.

Sonuç olarak; çalışanlara işsiz kaldıkları dönemde gelir güvencesi getiren, işverenlere de teknolojik değişimlere bağlı yapısal bazı değişiklikleri gerçekleştirme imkânı sağlayan işsizlik sigortasının çalışma yaşamımıza getirilmesi hem sosyal devlet ilkesinin, hem de çağdaş ve demokratik dünya ile bütünleşme hedefimizin bir gereği olarak düşünülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Sigortasız işçi çalıştırılmasının önlenmesi amacı ile Tasarrufların İkinci Maddesi ile getirilen düzenlemeye işlerlik kazandırılabilmesi için, işyerinin Kuruma bildirilmesinde bir aylık süre kaldırılarak, işverenin işyeri bildirdiğini de işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce Kuruma vermesi zorunluluğu getirilmektedir.

Madde 2. – Halen yürürlükte bulunan kanunda işverenler, sigortalı çalıştırmaya başladıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde Kuruma bildirmek zorundadırlar. Ancak, sigorta müfettişlerince işyerlerinde yapılan denetimler sırasında fiilen çalıştıkları halde sigortasız olduğu tespit edilen işçiler için bazı işverenler, çalışanın yeni işe alındığını, bir aylık bildirim süresinin henüz dolmadığını ileri sürerek İdarî para cezası kapsamı dışında kalmakta ve daha sonra bu işçiler Kuruma bildirmemektedir.

Denetim elemanlarının yetersizliği ve diğer imkânsızlıklar nedeniyle, aynı işyerinde çoğu zaman yeni bir denetim yapılamadığından, sigortasız işçi çalıştırılması önlenememektedir.

Yapılan düzenleme ile işverenlerin, çalıştıracığı işçileri işe başlatmadan önce Kuruma bildirmeleri zorunluluğu getirilerek sigortasız işçi çalıştırılmasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 3. – Sigortalıların sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için staj süresi aranmamaktadır. Bu uygulama uzun süreli ve pahalı tedaviyi gerektiren hastalıklarda ücretsiz tedavi olmak amacıyla kişilere muvazaalı sigortalı olma ve prim ödemeye başlamadan, Kurumun tüm sağlık yardımlarından yararlanmalarına olanak sağlamaktadır.

Sigortalılar, genel sağlık kontrolünden geçirilmeden verilen işe giriş bildirgesi ile Kuruma tescil edilmekte ve aynı gün Kurum sağlık hizmetlerinden yararlanabilmektedirler. 506 sayılı Yasayla sağlanan bu imkândan yararlanarak gerçekte sigortalı olmayan pek çok kişi, özellikle pahalı sağlık hizmetlerini Kurumdan ücretsiz alabilmektedir. Bugün kronik rahatsızlığı bulunan dializ hastalarının % 86'sı, kanser hastalarının % 90'ı, By-Pass ameliyatı olanların ise % 80'i sigortalıdır.

Yapılan bu düzenleme ile muvazaalı sigortalılığın önlenmesi için ilk defa sigortalı olanlara Kurum sağlık yardımlarından yararlanılmasında 60 günü hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam 120 gün staj süresi getirilmektedir.

Diğer taraftan, sigortalılara hastalık sigortasından verilen protez, araç ve gereç bedellerinin % 20'sinin ilgililerce karşılanması esası getirilmekte. Ancak, bu miktarın aylık asgari ücretin 3 katından fazla olamayacağı öngörülmektedir.

Madde 4. – Kurumdan sürekli iş göremezlik geliri, malüllük ve yaşlılık aylığı alanlara sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinin % 10'unun kendilerince karşılanması esası getirilmektedir. Ancak ilgililerce karşılanacak protez, araç ve gereç katkı payının Kurumca ödenen aylık miktarını geçemeyeceği öngörülmektedir.

Madde 5. – Malüllük aylıklarının hesaplanmasında katsayı ve gösterge sistemi yerine, sigortalının Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki de-

ğişim oranı ve bir önceki yılın gayri safi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızına göre güncelleştirilmiş kazançlarının esas alınması öngörülmüştür.

Madde 6. – 506 sayılı Kanuna göre yaşlılık aylığına hak kazanılmasında yaş şartı aranmadan emekli olma imkânı kaldırılarak emeklilik yaşı kadın ise 58 erkek ise 60 olarak belirlenmekte ve en az prim ödeme gün sayısı 8 300'e yükseltilmektedir.

Madde 7. – Yaşlılık aylıklarının hesaplanmasında katsayı ve gösterge sistemi yerine, sigortalının Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı ve bir önceki yılın gayri safi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızına göre güncelleştirilmiş kazançlarının esas alınması öngörülmüştür.

Yaşlılık aylığının hesaplanmasında aylık bağlama oranı, 3 600 prim ödeme günü için % 35 olarak alınmakta ve bu oranın sigortalının 3 600 günden fazla ödediği her 360 günlük prim için (2) artırılması öngörülmektedir.

Madde 8. – Sosyal güvenlik destek primine tabi olarak çalışanlar, emekli olduktan sonra emekli aylığı almak suretiyle çalışan işçilerdir. Bunlar kalifiye işgücü olmasına rağmen düşük ücretlerle çalıştırılabildiklerinden, genç işçilere veya kalifiye eleman oldukları halde işsiz kalan işçilere tercih edilmektedir. Bu durum, emek maliyetinin rekabet unsuru olarak kullanılmasını körüklemekte ve işsizliğe de yol açmaktadır. Bu kişiler bir yandan emekli aylığı almaya devam ederken, öte yandan düşük oranda sosyal güvenlik destek primi ödemektedir. Bu da Kurumun gelir kaybına yol açmaktadır.

Bu olumsuzluğun giderilmesi amacıyla % 24 olan sosyal güvenlik destek prim oranı % 30'a yükseltilmektedir. Ayrıca, Kurumdan emekli aylığı alan serbest avukat ve noterler de uygulama kapsamına alınmaktadır.

Madde 9. – Ölüm aylıklarının hesaplanmasında katsayı ve gösterge sistemi yerine, sigortalının Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı ve bir önceki yılın gayri safi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızına göre güncelleştirilmiş kazançlarının esas alınması öngörülmüştür.

Madde 10. – 506 sayılı Kanuna göre alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 4 milyon TL, üst sınırı ise alt sınırın kademeli olarak artırılması ve 2005 yılından itibaren alt sınırın beş katı olarak belirlenmesi öngörülmüştür.

Ayrıca alt sınırın DİE tarafından açıklanan tüketici fiyat endeksleri ve kişi başına düşen gayri safi milli hasıla artış oranları kadar artırılması esası getirilmiştir.

Madde 11. – Bazı işyerlerinde işçi otuz gün çalıştığı halde, işverence prim gün sayısı eksik bildirilmektedir. Bu uygulamada, Kurum gelir kaybına uğradığı gibi gerçekten otuz gün çalışan işçi, düşük gün sayısı üzerinden sigortalanmaktadır. Yapılan düzenleme ile, işverenlerin istihdam ettikleri işçilere ait prim ödeme gün sayısının eksik bildirilmesinin önlenmesi ve bir oto kontrol sistemi getirilmesi amaçlanmıştır.

Madde 12. – Gösterge katsayı sisteminin kaldırılması nedeniyle Maddede gerekli teknik düzenlemeler yapılmaktadır.

Madde 13. – Yapılan düzenlemeyle bağlanacak aylıkların alt sınırı değiştirildiğinden maddede buna paralel düzenleme yapılmaktadır.

Madde 14. – Kurumun işyeri teftiş, kontrol ve denetim hizmetlerine işlerlik kazandırmak, sigortasız çalışanları sosyal güvenlik kapsamına almak amacıyla; Müfettişlerin, 506 sayılı Kanunun

uygulanmasına ilişkin olarak teftiş, kontrol ve denetleme yetkileri saklı kalmak üzere, Yönetim Kurulu kararı ile belli süreler için görevlendirilecek memurlara sigorta işlemleri ile ilgili olarak işyerlerinde yoklama ve tespit yapmalarına imkân sağlanmaktadır.

Öte yandan, Kurumun denetim elemanı sayısının yetersiz olması nedeniyle, sigortasız işçi çalıştırılması ve prim kaçaklarının önlenmesinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının denetim birimleri ile işbirliği yapılması esası getirilmektedir.

Madde 15. - Emekli dul ve yetimlere ödenen sosyal yardım zammı 4.690.000 TL.'de dondurulmakta ve bu düzenlemeye bağlı olarak maddenin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Sigortalının çocuklarına verilen protez, araç ve gereç bedellerinin % 20'si, emeklilerin çocukları ile ölüm aylığı alan hak sahibi çocuklarına verilen protez araç ve gereç bedellerinin % 10'unun kendilerinden alınması öngörülmektedir. Ancak sigortalıların çocuklarından alınacak katkı payının asgari ücretin 3 katını, emeklilerin çocuklarından alınacak katkı paylarının ise kendilerine ödenen aylıklardan fazla olamayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 16. - Bu madde ile Sosyal Sigortalar Kanununa Ek maddeler eklenmiştir.

Ek Madde 38. - İsteğe bağlı sigortalılar ile topluluk sigortasının sadece uzun vadeli sigorta kollarına devam edenlerden % 20 oranında malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi alınmakta, ancak bunlar sigortalılık süresi içinde hastalık sigortası primi ödemedikleri halde, emekli olduklarında hastalık sigortası yardımlarından da yararlanmaktadır.

Yapılan düzenleme ile söz konusu sigortalıların emekliliklerinde yapılacak sağlık yardımları dikkate alınarak bunlara uygulanan prim oranı %20'den %30'a çıkarılmakta ve böylece verilecek hizmetin kaynağının sağlanması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, bunların gösterge tablolarından seçecekleri göstergenin prim matrahının, asgari ücretin altında olamayacağı hükmü getirilmektedir.

Ek Madde 39. - Emekli aylıklarının her ay enflasyon oranında artırılması öngörülmüştür.

Ek Madde 40. - Hizmet süresine bağlı emekliliğin kaldırılması nedeniyle ağır ve yıpratıcı işlerde çalışanların sigortalılık sürelerine eklenen itibari hizmet sürelerinin üç yıldan fazla olmamak üzere emeklilik yaşından indirilmesi öngörülmüştür.

Madde 17. - Emeklilik yaşı ile ilgili olarak 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tabi sigortalılar için getirilen düzenlemeye paralel olarak geçici tarım işçileri için de yaşlılık aylığına hak kazanma yaşı ve aylık bağlama oranı belirlenmiştir.

Madde 18. - Mevcut uygulama ile 20 hizmet yılını dolduran kadın iştirakçilerle 25 hizmet yılını dolduran erkek iştirakçiler hiçbir şart aranmaksızın 38-43 yaşlarında emekliye ayrılabilenekte, bu durum yaşlılık riski ile karşılaşmadan erken yaşta emekliye ayrılma imkânı sağlamaktadır.

Maddede yapılan düzenleme ile kadın, erkek arasındaki ayırım kaldırılmış ve emekliye ayrılabilen için, 25 hizmet yılının ve kadın ise 58 erkek ise 60 yaşını doldurulması şartı getirilmiştir. Bu suretle erken yaşta emekliliğin önlenmesi ve Sandığın aktüeryal dengesi üzerindeki olumsuz etkilerin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Madde 19. - 5434 sayılı Kanun gereğince ödenen ölüm yardımı, emeklilik ikramiyesi, makam tazminatları ödendikçe ya Hazine'den ya da Kurumlardan tahsil edilmektedir. Oysa, evlenen dul eşler ve çocuklar ile anaya ödenen evlenme ikramiyeleri Sandık bütçesinden karşılanmaktadır. 24 aylık tutarında ödenen bu ikramiyeler, üst görevlerde bulunduktan sonra emekliye ayrılan ve vefat edenlerle harp ve vazife malûllü olanların eşlerine, çocuklarına ve analarına yüksek oranda aylık ödenmesi sonucu buna bağlı olarak ikramiyelerde yüksek meblağlara tekabül etmekte bu durum Sandığın aktüeryal dengesini olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu nedenle karşılığı olmayan bu ödemeler 12 aylık ödeme ile sınırlandırılarak Sandığın aktüeryal dengesinde nispeten olumlu bir etki yapacağı düşünülmektedir.

Madde 20. — Mevcut uygulamada, SSK, Bağ-Kur ve 506 sayılı Kanununun Geçici 20 inci maddesine tabi sandıklardan, emekli, dul ve yetim aylığı alanlar ile bu kurumlara tabi olarak çalışanlara Sandıkça babasından veya annesinden dolayı yetim aylığı bağlanmaktadır. Bu durum bir kişinin tüm Sosyal Güvenlik Kuruluşlarından aylık almasına veya daha yüksek ücret almaları suretiyle çalışmalarına rağmen Sandıktan da yetim aylığı almak suretiyle daha fazla gelir elde etmelerine neden olmaktadır.

Bu nedenle, Sosyal Güvenlik Sistemi içerisinde hiç aylık almayan veya bir aylık alanlarla dört aylık birden alanlar arasında eşitsizliğin dengeleri olumsuz yönde etkilenmesi nedeniyle maddenin değiştirilmesi zorunluluğu doğmaktadır.

Madde 21. — 5434 sayılı Kanuna göre bağlanan emekli aylıklarının SSK ve Bağ-Kur emeklilerinde olduğu gibi tüfe endeksine bağlı olarak artırılması öngörülmektedir.

Madde 22. — Bu madde ile Geçici 139 uncu maddede yapılan değişiklikle eşinden dolayı Sandık sağlık yardımı almaya hak kazandığı halde diğer sosyal güvenlik kurumlarından emekli aylığı alanların Sandığın sağlık yardımından yararlanamayacakları öngörülerek, uygulamada T.C. Emekli Sandığı ile ilgililer arasında ihtilafların giderilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca Sandığın aktüeryal dengesinin korunmasını teminen protez ve ortez gibi gereçlerin % 10 unun ilgililerden karşılanması amaçlanmıştır.

Madde 23. — Yaşlılık aylığının hesaplanma prensiplerinde yapılan değişikliğe paralel olarak, malullük aylığı bağlama prensipleri yeniden belirlenmiştir.

Madde 24. — 1479 sayılı Kanunun uygulanmaya başladığı 1972 yılında yaşlılık aylığı bağlanması sigortalıların 55/60 yaşın doldurulması ve işi terk zorunluluğu şartlarına bağlanmış iken, 1979 yılında 2229 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle emeklilik yaşının 50/55'e değiştirilmesi, 1985 yılında 3165 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle işi terk zorunluluğunun kaldırılması ve son olarak 1992 yılında 3774 sayılı Kanunla, (2926 sayılı Kanun da dahil) yapılan değişiklikle yaş şartının kaldırılarak, 20/25 yıl hizmet süresini tamamlayan kadın ve erkek sigortalılara yaşlılık aylığı bağlanabilme imkânının sağlanması, diğer sosyal güvenlik kuruluşlarında olduğu gibi, Bağ-Kur' un da aktüeryal dengelerini olumsuz olarak etkilemiştir. Bu uygulama sonucu halen Kurumun prim gelirleri aylık ödemelerini karşılamamakta ve Kurum aylık ödemelerinde sürekli açıklar vermektedir. Bu nedenle, maddede yapılan değişiklikle Kurumun aktüeryal dengelerinin kısmen de olsa sağlanabilmesi amacıyla, tam aylık bağlanmasında Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalı olanlar için yaş şartı getirilmiş ve kısmi aylık bağlama yaşı yükseltilmiştir.

Madde 25. — Aylıkların bağlanmasında prim ödeme döneminin tamamının esas alınması ilkesi benimsenmiş, aylıklardaki artışların katsayı ve göstergelerden bağımsız olarak tüketici fiyat endeksinde göre artırılması prensibi getirilmiştir.

Madde 26. — Bu Kanunla 1479 sayılı Kanunun 35 inci ve 2926 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde yapılan değişikliklere paralel olarak, her iki Kanunun yaşlılık aylığının hesaplanmasını, toplam ödeme yapılmasını ve malullük aylığında kontrol muayenesini düzenleyen hükümlerinde, yeniden belirlenen yaş ve hizmet sürelerine ilişkin değişiklikler yapılmıştır.

Madde 27. — Primlerin ve ilk defa bağlanacak aylıkların hesaplanmasına esas olmak üzere 24 basamaklı bir gösterge sistemi ile bu gelir basamaklarında yapılacak artışın prensipleri belirlenmiştir.

Madde 28 . - Bağ-Kur sigortalılarının basamak yükseltme prensipleri yeniden belirlenmiştir.

Madde 29 . - 1479 sayılı Kanununun 53 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle gecikme zammı oranlarını günün şartlarına uygun hale getirebilmek amacıyla, süresinde ödenmeyen primlere 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda belirtilen gecikme zamlarının uygulanması prensibi benimsenmiştir.

Diğer taraftan, 2926 sayılı Kanuna tabi tarım sigortalılarınca süresinde ödenmeyen primlere gecikme zammı uygulanmamakta ancak, bu primler ödeme tarihindeki prim tutarları esas alınarak tahsil edilmektedir. Bu uygulama sonucu tarım sigortalılarınca süresi içinde ödenmeyen primler gösterge tablosu ve katsayıda yapılan değişikliklere bağlı olarak zaman zaman % 100 oranından fazla artabilmekte ve sigortalılara aşırı bir yük getirmektedir.

Bu nedenle maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, döneminde ödenmeyen primlerin, ödeme tarihindeki tutarları üzerinden tahsilini öngören uygulamadan vazgeçilerek, döneminde ödenmeyen primlere, sürenin bittiği tarihten başlayarak gecikilen her ay için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla belirlenen gecikme zammı oranlarının uygulanması esası getirilmiştir.

Madde 30 . - Prim karşılığı olmayan ve Kurumun aktüeryal dengelerini olumsuz yönde etkileyen sosyal yardım zammı ödemelerinin halen ödenen miktarlar üzerinden ödenmesine devam edilmesi öngörülmüştür.

Madde 31 . - Sağlık sigortası uygulamasında karşılaşılan darboğazların aşılabilmesi amacıyla, yeniden sigortalı olanlar ile diğer sosyal güvenlik kanunları kapsamında sağlık yardımı almak amacıyla kapsamdan çıktıktan sonra tekrar Bağ-Kur sağlık sigortası kapsamına girmek isteyenlere tekrar sekiz ay sağlık sigortası primi ödeme şartı getirilmiştir.

Madde 32 . - Maddenin son fıkrasında yapılan değişiklikle, Kurumun aktüeryal dengelerinin korunabilmesi amacıyla, işkazası ve meslek hastalığı sonucu verilecek olanlar hariç, protez, araç ve gereç bedellerinin % 20'sinin sigortalılar, % 10'unun ise malullük veya yaşlılık aylığı alanlar ile bunların haksahipleri tarafından karşılanması öngörülmüştür. Ancak bu katkı payları, sigortalılar için buldukları gelir basamağının gösterge tutarının üç katı, aylık alanlar için ise aylıkları ile sınırlı tutulmuştur.

Maddeye eklenen fıkra ile ağır protezleri hariç, sigortalılığın başladığı tarihten önce meydana gelen hastalık ve arızalardan dolayı bedeli Kurumca karşılanacak olan ortez, protez, araç ve gereçlerin belirlenmesine ilişkin usul ve esasların bir yöneltmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür.

Madde 33 . - Kurumun tahsil ettiği sağlık sigortası primleri, sağlık sigortası giderlerinin yaklaşık üçte birini karşılamakta ve Kurumun finansman açıklarının büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu nedenle, Kurumun sağlık sigortası giderlerini karşılamak ve kaynak yaratmak amacıyla sağlık sigortası prim oranı % 12'den % 15'e yükseltilmiştir.

Diğer taraftan, sağlık hizmetlerinin çok pahalı olması ve sağlanan yardımların sigortalıların buldukları basamak gözetilmeksizin herkese eşit olarak sunulması nedeniyle, 1479 sayılı Kanuna tabi ilk sekiz basamakta bulunanlardan sekizinci basamak primi üzerinden, dokuz ve yukarı basamaklarda bulunanlardan ise buldukları basamak üzerinden, 2926 sayılı Kanuna tabi ilk altı basamakta bulunanlardan altıncı basamak üzerinden, yedi ve daha yukarı basamaklarda bulunanlardan buldukları basamak üzerinden prim alınması esası getirilmiştir.

Madde 34 . - Bu madde ile 1479 sayılı Kanuna bir Ek madde eklenmiştir.

Ek Madde 20 . - Bu Kanununun 35 inci maddesine göre yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra, bu Kanuna tabi çalışmalarını sürdüren veya daha sonra çalışmaya başlayan sigortalıların aylıklarından

%10 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilmesi öngörülmüştür. Bu suretle Sosyal Sigortalar Kanunu ile paralellik sağlanmıştır.

Sosyal güvenlik destek primi ödenmiş süreler 2829 sayılı Kanunda belirtilen birleştirilecek hizmet süreleri olarak dikkate alınmayacağı gibi, bu süre içinde ödenen primler için toptan ödeme de sözkonusu olmayacaktır.

Madde 35 . - Gerek 1479, gerekse 506 sayılı Kanunlarda malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı % 20 iken, tarım sigortalılarından % 15 oranında prim alınmaktadır. Oysa, tarım sigortalılarına sağlanan haklarla sayılan sosyal güvenlik kanunlarına tabi sigortalılar arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır. Bu nedenle, tarım sigortalılarının ödeyecekleri prim oranları % 15'ten % 20'ye çıkarılmıştır.

Madde 36. -Diğer sosyal güvenlik kanunlarında olduğu gibi bu Kanuna tabi sigortalılara da askerlikte geçen sürelerini borçlanma imkânı sağlanmıştır.

Madde 37. - Mevcut hükme göre birleştirilmiş hizmet sürelerine göre aylık bağlanmasında son yedi yıllık fiili çalışma süresi içinde en fazla hizmetin geçtiği kurumca aylık bağlanması uygulamasından vazgeçilerek, toplam hizmet süresi içinde en fazla hizmet süresinin geçtiği kurumca aylık bağlanması prensibi getirilmiştir.

Maddede yapılan değişiklikle kazanılmış haklar saklı tutulmuştur.

Madde 38 . - 506, 2925, 5434,1479 ve 2926 sayılı Kanunlara geçici maddeler eklenmiştir.

506, 2925, 5434, 1479 ve 2926 sayılı Kanunlara eklenen geçici 81 inci, geçici 2 nci, geçici 205 inci, geçici 10 uncu ve geçici 7 nci maddeler ile Kanunun yayımı tarihinden önce emeklilik hakkını kazananların, değişiklikten önceki hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin hakları korunmuş, diğer sigortalı ve iştrakeçilerin bu kanunlarla yaşlılık aylığı şartlarında yapılan değişiklikten hemen etkilenmelerini önlemek amacıyla kademeli bir geçiş süreci öngörülmüştür.

506 sayılı Kanuna eklenen Geçici 82 nci madde ile; halen sigortalı olanlara bağlanacak aylıkların hesaplanma şekli yeniden belirlenmektedir.

5434 sayılı Kanuna eklenen Geçici 206 nci madde ile Kanunun 75 inci maddesine paralel düzenleme getirilmiş ve birden çok sosyal güvenlik kurumundan aylık alan veya sigortalı olarak çalışan kız çocuklarının sandıktan aldıkları aylıklarının kesilmesi öngörülmüştür.

1479 sayılı Kanuna eklenen Geçici 11 inci madde ile yeni aylık bağlama sisteminin gereği olarak Kanunun yayım tarihi itibarıyla bütün sigortalılar için hak edilmiş aylıklar hesap edilerek daha sonra nihai aylıkların tespitinde bu tutarların baz alınması prensibi getirilmiştir.

Geçici 12 nci madde ile gelir basamaklarının yeni prensiplere göre belirleneceği tarihe kadar uygulanmak üzere mevcut katsayı esasına dayalı mevcut gösterge sisteminin uygulanmasına devam edilmesi sağlanmıştır. Bu gösterge sistemi, değişik 50 nci maddeye göre belirlenmesi gereken gelir basamaklarının hesabında da esas alınacaktır.

2926 sayılı Kanuna eklenen Geçici 8 inci madde ile Kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki prim ödeme dönemi sonuna kadar mevcut prim borçlarının, değişiklikten önceki hükümlere göre hesaplanıp tahsil edilmesi prensibi getirilmiştir.

Madde 39 . - Sosyal Sigorta Kurumu için 190 sayılı Kanun hükmünde kararnamenin (III) sayılı cetveline yeni kadrolar ilave edilmiştir.

Madde 40 - Maddede; Kanunun amacı, kapsamı ve yetkili kuruluş açıklanmaktadır. Bu bağlamda, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci maddesi esas alınarak, bir hizmet sözleşmesine dayalı bir veya birkaç iş yerinde çalışan tüm işçiler ile yine bu Kanunun Geçici 20 nci maddesinde

belirtilen Sandıklara tabi olarak işçi statüsünde çalışanlar ve müttekabiliyet esasına dayalı olarak yapılan anlaşmalar çerçevesinde ülkemizde çalışan yabancı işçiler kapsama dahil edilmişlerdir.

506 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinde belirtilenler ile sosyal güvenlik kuruluşlarından yaşlılık aylığı alıp da sosyal güvenlik destek primi ödeyerek ya da ödemeksizin çalışanlar kapsam dışı bırakılmıştır.

Sigortalı işsizlere, işsizlik ödeneği vermek suretiyle gelir sürekliliğini sağlamak işsizlik sigortasının bir yönünü oluşturmaktadır. Diğer bir yönü ise sigortalı işsizleri işe yerleştirmek ya da yeniden istihdam şansı elde edebilmeleri için gerekli olan meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi vermektir. Bütün bunlar göz önüne alındığında işsizlik sigortası ile iş ve işçi bulma hizmetlerinin birbirinden farklı düşünülmesinin imkânsızlığı ortaya çıkmaktadır.

İstihdamın geliştirilmesinin yanı sıra sağlıklı ve etkin bir işsizlik sigortasının uygulanmasında İş ve İşçi Bulma Kurumunun görevli, yetkili ve sorumlu olmasında ve bu amaçla Kurum bünyesinde İşsizlik Sigortası Dairesi Başkanlığının kurulmasında zorunluluk vardır.

Madde 41 – İşsizlik sigortası ile ilgili olarak bu Kanunda geçen tanımlar, çalışma yaşamı ile ilgili Kanunlar doğrultusunda açıklanmıştır.

Madde 42. – Maddede; Kanunun yürürlüğe konulduğu tarihte bu Kanun kapsamında hâlen çalışmakta olanların doğrudan, çalışmayanların ise işe alınmalarıyla birlikte zorunlu sigortalı sayılacakları,

Sigortalılar ile işverenlerin hak ve yükümlülüklerinin, sigortalının işe başlamasıyla birlikte işleyeceği,

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 ve 9 uncu maddelerine göre SSK'ya bildirilen işyeri ve sigortalıların Kuruma da bildirilmiş sayılacağı,

Geçici görevle yurtdışına gönderilen sigortalıların işsizlik sigortasıyla ilgili haklarının kesintiye uğramaması ve sigortalı, işveren ve Devlet tarafından ödenecek primlerin devamlılığının sağlanması,

Kurumun işsiz kalan sigortalılar hakkında yapacağı işlemleri zamanında tamamlayabilmesi için, Kanunda belirtilen işten ayrılma bildirgesinin işveren tarafından tam ve zamanında doldurularak Kurum ve sigortalı işsizlere verilmesi,

Öngörülmüştür.

Ayrıca, sigortalı işsizlere, bu Kanunda belirtilen esas ve koşullar çerçevesinde sağlanan ödeme ve hizmetler açıklanmıştır. Buna göre; işsizlik ödeneği verilmesi, işsizlik süresince tedavilerinin sağlanması, yeni bir iş bulma veya işsiz yeni bir işe girebilmesi için meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi verilmesi kararlaştırılmıştır. Tüm bu ödeme ve hizmetlerin aynı Kanun içinde düzenlenmesinden temel amaç, bunların birbirini tamamlar nitelikte olmasıdır. Zira sistemin amacı işsizlerin gelir kayıplarını bir ölçüde de olsa gidermenin yanı sıra, işgücünü sürekli, etkin ve verimli çalıştırarak insangücü israfını en aza indirmektir.

Madde 43 – Maddede; diğer sigorta programlarında olduğu gibi işsizlik sigortasının da temel finansman kaynağının primler ve Devlet katkısından oluştuğu, bu nedenle, ülkemizde de işsizlik sigortasının finansmanına sigortalı, işveren ve Devletin birlikte katılmasının öngörüldüğü,

Fonda biriken primlerin hiç bir şekilde iade edilmeyeceği,

İşverenin işsizlik sigortasına ilişkin kendi parasal yükümlülüklerini sigortalılara ödetmeyeceği ve bu amaçla ücretlerden herhangi bir indirim veya kesinti yapamayacağı,

31.12.1960 tarih ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 40 ve 63 üncü, 3.6.1949 tarih ve 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 13 ve 14 üncü maddeleri dikkate alınarak, işsizlik sigortasına işverenlerce ödenen primlerin kazancın tespitinde gider yazılacağı, sigortalılarca ödenen primlerin de gerçek ücretin (net ücretin) tespitinde sosyal sigorta primi olarak indirileceği, başka bir deyişle, gerçek ücretin belirlenmesine esas vergi matrahı tespit edilirken brüt ücretten düşüleceği,

Sigortalıların, işverenlerin ve Devletin her ay ödeyecekleri primlerin hesabında, prime esas alınacak kazançların alt ve üst sınırlarının belirlenmesinde ve prim belgeleri konusunda 506 Sayılı Kanunun 77-84 üncü maddelerinin esas alınacağı,

Primlerin toplanması, aktarılması, gecikme zammı, ödenmeyen primler ve cezalar için düzenlenecek belgeler, yeni işverenin sorumluluğu, teminatın ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulması, yersiz alınan primlerin iadesi konusunun da yine 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun ilgili maddelerine göre işlem yapılacağı,

Devlet katkısının Hazineden nasıl tahsil edileceği,

Uygulamada Sosyal Sigortalar Kurumunun uzun zamandan beri primleri toplama işlemlerini yapıyor olması ve bu konuda teknik olarak gelişmiş bulunması nedeniyle ayrıca, uygulamada bir ikileme de yol açmamak amacıyla işsizlik sigortası primlerinin toplanmasından, Devlet payının alınmasından, toplanan primlerin Fona aktarılmasından Sosyal Sigortalar Kurumunun görevli, yetkili ve sorumlu olacağı,

hükme bağlanmıştır.

Madde 44 – Maddede; işsizlik ödeneği miktarı ve ödemenin nasıl yapılacağı açıklanmış olup, günlük işsizlik ödeneğinin sigortalının prime esas son dört aylık net kazancı esas alınmak suretiyle hesaplanacak ortalama net günlük kazancının % 50' si olacağı, bu suretle hesaplanacak işsizlik ödeneği miktarının 16 yaşını dolduranlar için belirlenen asgari ücretin netini geçemeyeceği,

İşsizlik ödeneğinin her ayın sonunda hak edildikten sonra aylık olarak ödeneceği, ilk işsizlik ödeneği ödemesinin ise, ödeniş hak kazanılan tarihi izleyen ayın sonunda ödeneceği,

İşsizlik ödeneğinden yararlanma süresini doldurmadan tekrar işe giren ve işsizlik sigortası ödeneğinden yararlanmak için bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmeden yeniden işsiz kalanların, daha önce hak ettikleri işsizlik ödeneği süresini dolduruncaya kadar bu haktan yararlanmaya devam edecekleri, bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmek suretiyle yeniden işsiz kalınması halinde ise, sadece bu yeni hak sahipliğinden doğan süre kadar işsizlik ödeneğinden yararlanacakları,

Sigortalının kusurundan kaynaklandığı belirlenen fazla ödemelerin yasal faizi ile birlikte geri alınacağı,

İşsizlik ödeneğinin damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmayacağı,

Bu Kanun gereğince verilecek işsizlik ödeneğinin, nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemeyeceği,

Hükme bağlanarak, diğer işsizlik sigortası uygulayıcısı ülkelerdeki işsizlik ödeneği verilme süreleri de göz önüne alınarak, Ülkemizde de işsizlik ödeneği verilecek süre, toplanacağı varsayılan prim ve diğer gelirler ile işsizlik sigortası programı giderleri ve eldeki veriler doğrultusunda varolan kapsama dahil çalışanlar ve bunların bu Kanun doğrultusunda işsiz kalma olasılıkları dikkate alınarak hesaplanmıştır. İşsizlik sigortası programının diğer sigorta programlarının düşüştüğü güç duruma düşmesine imkân vermeyecek şekilde bir düzenlemeye gidilerek, pek çok ülkede olduğu gibi burada da işsizlik ödeneğinin verilmesi kademeli olarak hesaplanmıştır. Böylece istikrarlı ve sürekli çalışanların programdan yararlanma olanakları artırılmıştır.

Ayrıca, 506 sayılı Kanununun 40 nci maddesi gereğince sigortalılık niteliğinin yitirildiği tarihten itibaren 6 ay içerisinde ortaya çıkacak hastalık vak'alarında sağlık yardımları hak sahipliğinin devam ettiği dikkate alınarak, sigortalı işsiz, hastalık ve analık sigortalarına ait primlerinin işsizlik ödeneği alınan sürenin ilk altı ayı için 2/3 oranında, izleyen aylarda ise tam olarak Fon tarafından Sosyal Sigortalar Kurumuna ödeneceği, bu primlerin sigorta primlerinin hesabında esas alınan alt kazanç sınırı üzerinden hesap edileceği,

Sigortalı işsize, işsizlik ödeneğini hak ettiği dönemde istirahatlı kılındığı süre için 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu uyarınca ödenecek geçici işgöremezlik ödeneği miktarının, hak ettiği işsizlik ödeneği miktarından fazla olamayacağı, iş göremezlik ödeneğinin ödendiği dönemde bu maddede öngörülen hastalık ve analık sigortalarına ait primlerle işsizlik sigortası primlerinin ödenmeyeceği,

hükümleri de öngörülmüştür.

Madde 45 . — Bu madde ile, işsizlik ödeneğini hak edebilmek için gerekli koşullar açıklanmıştır. İşsizlik sigortası uygulayan tüm ülkelerde işsizlik ödeneğini hak edebilme koşulları ile paralellik sağlanmaya çalışılmıştır.

Buna göre, sigortalı işsiz işsizlik ödeneğini hak edebilmesi için bu Kanun kapsamına dahil olması, işsizlik ödeneğine hak kazanmadan önce belli bir süre çalışmış ve prim ödemiş olması, işsizlik ödeneği almak istediğini ve yeni bir iş almaya hazır olduğunu belirterek, Kuruma gerekli kayıt işlemini yaptırması, hizmet sözleşmesinin Kanunda sayılan nedenlerle sona ermiş olması gibi koşullar getirilmiştir.

Madde 46 . — Sigortalı işsiz işsizlik ödeneği almakta iken bazı koşulları da yerine getirmesi gerekmektedir. Nitekim, işsizlik ödeneği almakta iken önerilen uygun işi haklı bir neden göstermeden reddeden sigortalı işsizlerde işsizlik ödeneği alırken bir yandan da herhangi bir nedenle gelir elde eden veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir veya aylık alanların işsizlik ödeneklerinin kesileceği hükümü getirilmiştir.

Diğer taraftan, kendisine uygun iş bulunabilmesine olanak sağlayacak bir mesleki niteliği olmayanlar ile meslekleri iş piyasasında geçerliliğini yitirmiş olduğu için iş bulma şansları azalan ya da yok olanlara, Kurum teknolojik ve endüstriyel gelişmeler doğrultusunda var olan yeniliklere uygun mesleki nitelik yükseltici ya da kazandırıcı eğitim vermektedir. Bu eğitimin amacı, sigortalı işsizden yeniden istihdam şansını elde etmesini sağlamaktır.

Bu nedenle maddede, meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimini reddeden veya kabul etmesine karşın devam etmeyen, Kurum tarafından yapılan çağrıları haklı bir nedene dayanmaksızın zamanında cevaplamayan, gerekli bilgi ve belgeleri öngörülen süre içinde vermeyenlerin işsizlik ödeneklerinin kesilmesi, kesilme gerekçelerinin ortadan kalkması halinde ödemenin başlangıçta hak edilen toplam işsizlik ödeneği süresinin aşılması kaydıyla devam etmesi öngörülmüştür.

Ayrıca, işsizlik ödeneği almakta iken muvazzaf askerlik dışında herhangi bir nedenle silah altına alınanlar ile sosyal sigortalar kurumundan geçici işgöremezlik ödeneği alanların işsizlik ödenekleri ödemesinin, bu durumların devamı süresince durdurulması hükme bağlanmıştır.

Madde 47 — Maddede; Kanunun gerektirdiği görev ve hizmetler için mali kaynak sağlamak, piyasa şartlarında kaynakları değerlendirmek, ilgili yerlere kaynak aktarımı ve ödemelerde bulunmak üzere İşsizlik Sigortası Fonu kurulacağı ve fonun, beş kişilik Fon Yönetim Kurulu tarafından alınan kararlar çerçevesinde, İş ve İşçi Bulma Kurumu tarafından işletilip yönetileceği, Fon kaynak-

larının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği ve denetiminin Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunca yapılacağı hükme bağlanarak Fonun gelir ve giderleri ayrı ayrı sayılmıştır.

Ayrıca, Fonun 1050, 2886 ve 832 sayılı kanun hükümlerine tabi olmayacağı, Fonun gelirleri ile mal varlığının Kuruma ait olacağı, İcra ve İflas Kanunu ile Türk Ceza Kanunu açısından Devlet malı sayılacağı, alacaklarının da Devlet alacağı derecesinde ayrıcalıklı olacağı, iktisadi işletmeleri dışında fonun damga vergisi hariç her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulacağı açıklanmıştır.

Madde 48 – Maddede; işsizlik sigortası ile ilgili olarak bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyen işverenlere İdarî para cezası verileceği öngörülmekte ve Kanunda öngörülen cezaların her yıl Maliye Bakanlığınca Vergi Usul Kanununa dayanılarak ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılacağı hükme bağlanmış, ayrıca, bu Kanunun uygulanması sırasında verilen İdarî para cezalarına karşı yapılacak itirazlar ile itirazlar hakkında yapılacak işlemler ve uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin usul ve koşullar belirtilmiştir.

Ayrıca maddede, işsizlik sigortası uygulamasına ilişkin işlemlere karşı sigortalıların ve işverenlerin yapacakları itirazlardan Sosyal Sigortalar Kurumuna verilen görevlerle ilgili olanların adı geçen kuruluşa, diğerlerinin ise Kuruma yapılması hususları ile itiraz ve sonuçlandırma sürelerine yer verilmiştir.

Madde 49 – Madde ile, Kanuna eklenen cetvelde gösterilen yeni kadroların İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü'nün kadro cetvellerine eklenmesi öngörülmektedir.

Madde 50 – Madde ile, Kanunda çıkarılacağı öngörülen yönetmeliklerin altı ay içinde çıkarılacağı hükme bağlanmaktadır.

Geçici Madde 1. – Bilindiği gibi, 27.11.1994 tarihinde uygulamaya konan 24.11.1994 tarih ve 4046 Sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 21'inci maddesinde öngörülen ödeme ve hizmetler Kurumumuzca yerine getirilmektedir. Buna göre, özelleştirme nedeniyle işi sona erenlere aynen işsizlik sigortası sisteminde olduğu gibi belli koşullarda iş kaybı tazminatı ödenmekte, iş kaybı tazminatı ödenilen silreye ait sosyal sigorta primleri yatırılmakta, imkânlar ölçüsünde yeni bir iş bulunmasına gayret edilmekte ve gerektiğinde meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi verilmektedir.

Bu madde ile, iş kaybı tazminatı ve işsizlik ödeneğinden her ikisini de almaya hak kazananlara öncelikle iş kaybı tazminatı ödeneceği, iş kaybı tazminatı için yapılacak başvuruların aynı zamanda işsizlik ödeneği talep başvurusu yerine de geçeceği, iş kaybı tazminatını alma süresi içinde Kurumca bir iş bulunamayan veya kendisi bir iş bulamayanlara bu Kanunda belirtilen esas ve şartlar dahilinde işsizlik ödeneği verileceği, ancak iş kaybı tazminatı ödenen sürelerin işsizlik ödeneği ödenecek süreden mahsup edileceği belirlenmiştir.

Madde 51. – 506 sayılı Kanuna göre alınacak prim ve bağlanacak aylıkların hesaplanmasında gösterge ve katsayı sistemi yerine tüketici fiyat endeksine göre yeniden belirlenen yıllık kazançların esas alınması nedeniyle işlerliğini yitiren maddeler ile, işsizlik sigortası primlerinin işçi ve işverenlere ilave yük getirilmemesi için 3417 sayılı Kanunun 2 nci ve 3 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 52. – Yürürlük maddesidir.

Madde 53. – Yürütme maddesidir.

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Komisyonu
Esas No. : 1/495
Karar No. : 16

22.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanarak, Bakanlar Kurulu'nca 12.07.1999 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan ve 13.07.1999 tarihinde Tali Komisyon olarak Komisyonumuza Esas Komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilen " Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, T.C Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 15.07.1999, 16.07.1999 ve 19.07.1999 Tarihlerinde yaptığı 5, 6 ve 7 inci birleşimlerinde, Hükümeti temsilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'nın Başkanlığında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Maliye ile Adalet Bakanlıkları, Hazine Müsteşarlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, T.C. Emekli Sandığı, İş ve İşçi Bulma Kurumu, Bağ Kur Genel Müdürlükleri, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı, TÜRK İŞ, HAK İŞ, DISK, TÜRKİYE İŞÇİ EMEKLİLERİ CEMİYETİ, TÜM EMEKLİLER DERNEĞİ, KAMU SEN, MEMUR SEN, KESK, TİSK ve TESK Temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Tasarı ile;

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 5434 sayılı T.C Emekli Sandığı Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunda değişiklikler yapılması ile Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi ve çalışma hayatımızda ilk defa bir İşsizlik Sigortası Sistemi Kurulması öngörülmektedir.

Tasarı ile getirilen yenilikler genel hatlarıyla şunlardır:

A) 506 sayılı Kanunda

İşyeri bildirgesinin Kuruma verilmesinde bir aylık süre kaldırılmakta; işyeri açılmasının ve çalıştırılacak işçilerin işe başlatılmadan önce Kuruma bildirilmesi,

Aktif sigortalılara hastalık sigortası kapsamında verilen protez, araç ve gereç bedellerinin, belli bir sınırı aşmamak koşuluyla, % 20 sinin ilgililerce karşılanması,

Emeklilere yine hastalık sigortası kapsamında sağlanan ilaç, protez, araç ve gereç bedellerinin belli bir sınırı aşmamak kaydıyla, % 10 unun ilgililerce karşılanması,

İlk defa sigortalı olanlara sağlık yardımından yararlanabilmek için altmış günü hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam 120 gün prim ödeme şartı getirilmesi,

Malûllük, yaşlılık ve ölüm aylıklarının hesaplanmasında katsayı ve gösterge sisteminin terkedilerek, tüketici fiyatları indeksindeki artış oranını esas alan yeni bir sisteme getirilmesi;

Sigortalının yaşlılık aylığından yararlanması için; kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 8 300 işgünü prim ödemiş olması,

Kısmi yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için kadın ise 61 , erkek ise 63 yaşını doldurmuş olması ve en az 3 600 işgünü malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması,

Teftiş, kontrol ve denetim yetkisinin genişletilmesi, sosyal yardım zammının (4.690 000 TL.) olarak yeniden belirlenmesi;

Sosyal güvenlik destek priminin % 20 den %30 a çıkarılması;

Alınacak sigorta primleri ile verilecek ödeneklerin hesabında esas tutulan alt ve üst sınırların önemli ölçüde yükseltilmesi ve enflasyona endekslenmesi öngörülmektedir.

B) 5434 Sayılı Kanunda;

Emeklilik için, kadın erkek arasındaki 20 - 25 yıl ayrımının kaldırılarak herkes için 25 hizmet yılı getirilmekte, kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olma şartı öngörülmekte, asgari 10 yıl olan fiili hizmet süresi 15 yıla çıkarılmakta, evli bulunmayan kız çocuklarına her ne ad altında olursa olsun başka kurumlardan aylık almama şartı getirilerek, bunlara tek kurumdan aylık bağlanması öngörülmekte,

Emekli Sandığına bağlanacak aylıklar için SSK emeklilerinde olduğu gibi tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranını esas alan yeni bir sistem getirilmekte;

Protez, ortez gibi gereç bedellerinin %10 unun ilgililer tarafından karşılanması kabul edilmektedir.

C) 1479 sayılı Bağ Kur Kanunu ile 2926 Sayılı Kanunda;

Malûllük aylığı hesaplanmasında %70, %80 olan mevcut oranlar %60,%70 olarak değiştirilmekte;

Yaşlılık aylığından yararlanmak için, kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olma ve 25 tam yıl sigorta primi ödemek şartı getirilmekte,

Kısmi yaşlılık aylığında ise kadın ise 61, erkek ise 63 yaşını doldurmuş olma ve 15 yıl prim ödeme şartı getirilmekte,

Basamak yükseltilmesinde bekleme süresi ilk beş basamakta bir yıl iken ilk oniki basamakta bir yıl olmakta,

Onüçüncü basamaktan sonra bekleme süresi iki yıl olmakta,

Süresinde ödenmeyen primlerin tahsilatında 6183 sayılı Anne Alacaklarının Tahsil Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanması öngörülmekte; protez, araç ve gereç bedelleri ile tedavi ücretlerine katılım da 506 ve 5434 sayılı kanunlara paralel biçimde yeniden belirlenmekte;

Sosyal güvenlik destek primi getirilmekte, bu konuda SSK'ya uygunluk sağlanmakta,

Tarım sigortalılarının ödeyecekleri prim oranları %15 den %20 ye çıkarılmakta, 1479 ve 506 sayılı kanunlara uygunluk sağlanmakta,

Diğer sosyal güvenlik kurumlarında olduğu gibi bu kanuna tabi sigortalılara da askerlikte geçen süreleri borçlanma imkanı verilmekte;

Hizmetlerin birleştirilmesinde ilgililere fiili hizmet süresi fazla olan kurumca aylık bağlanması öngörülmekte hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise sonraki kurumun tabi olduğu mevzuat hükümleri uygulanmaktadır.

D) Bu Kanun Tasarısıyla kanunun yayımı tarihinden önce emeklilik hakkını kazananların değişiklikten önceki hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin hakları korunmakta; diğer sigortalı ve iştirakçilerin bu kanunlara yaşlılık aylığı şartlarında yapılan değişiklikten hemen etkilenmelerini önlemek amacıyla kademeli geçiş süreci öngörülmekte;

Yeni bir İşsizlik sigortası sistemi getirilmekte;

İşsizlik sigortasının finansmanına sigortalı, işveren ve Devletin birlikte katılması öngörülmekte,

İşsizlik sigortası primlerinin toplanması, Devlet payının alınması ve toplanan primlerin Fona aktarılmasından SSK'nın görevli, yetkili ve sorumlu olacağı öngörülmekte,

Sigortalı işsiz işsizlik ödeneğini hakedebilmesi için bu kanun kapsamında olması şartı aranmakta, hizmet aktillerinin sona ermesinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş ve işten ayrılmadan önceki son 120 gün içinde prim ödeyerek sürekli çalışmış olmaları şartı getirilmekte,

Hizmet aktinin başvuru sırasında grev, lokavt veya kanundan doğan ödevler nedeniyle askıya alınmamış olması ve herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almamış olması gerekmektedir,

İşsizlik ödeneği almakta iken işi haklı bir nedene dayanmaksızın reddeden işsizlik ödeneği aldığı sürede gelir getirici bir işte çalışan veya herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan gelir veya aylık aldığı tespit edilenlerin ödeneğinin kesilmesi öngörülmektedir.

Tasarının Komisyonumuzda görüşülmesi sırasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı tarafından tasarı hakkında çeşitli bilgiler verilmiş, tasarının biran önce yasalaşması gereği belirtilmiştir.

Konu ile ilgili olarak sayın Bakan tarafından yapılan açıklama ile:

Çağdaş Devlette vatandaşların en önemli haklarından birisinin sosyal güvenlik hakkı olduğu,

Tüm dünyada sosyal güvenliğin esasını primli sistemlerin oluşturduğu

Bugün çeşitli nedenlerle sosyal güvenlik sistemlerinde bütün dünyada bazı sıkıntıların yaşandığı ve hemen her ülkede reform ihtiyacının gündemi işgal ettiği ve bu sorunun ülkelere göre farklılıklar göstermekle birlikte, bütün ülkelerde yaşandığı ve ülkemizde özellikle sosyal güvenlik kuruluşlarının içinde buldukları finansman darboğazının artık gözardı edilemez boyuta ulaştığı belirtilmiştir.

Sayın Bakan tarafından ayrıca;

1999 yılında her üç sosyal güvenlik kurumundaki finansman açığının yaklaşık 2.4 katrilyon lira olacağını tahmin edildiği bunun da acil bazı tedbirlerin alınmasını zorunlu kıldığı; ancak hazırlanan Kanun Tasarısının sosyal güvenlik kurumlarının içinde bulunduğu sorunlardan sadece acilen müdahale edilmesi gereken konuları kapsadığı belirtilmiştir.

Yapılan düzenleme ile özellikle sigortalılar ve emekliler arasındaki eşitsizliklerin büyük ölçüde giderilmesi, kurumların sorunlarına çözüm getirilmesi amaçlanmıştır. Daha sonraki aşamada ise sosyal güvenlik kurumlarının tek çatı altında toplanması, sağlık sigortası ile yaşlılık sigortası sistemlerinin birbirinden ayrılması ve sosyal güvenlik kurumları ile sosyal hizmet ve sosyal yardım kuruluşlarının ayrı ayrı örgütlenmelerinin sağlanmasının planlandığı belirtilmiştir.

Tasarı ile ayrıca iş hayatımızda ilk defa işsizlik sigortasının da getirildiği belirtilmiştir.

İşsizlik sigortasının ülke düzeyinde ve kapsamına giren işyerlerinde aynı anda ve yayımını izleyen 6 ayın sonunda yürürlüğe girmesi öngörülmektedir.

Kanunlaşması durumunda işsizlik sigortasının, sağladığı gelir güvencesi ile, bir yandan çalışma hakkının devamını, diğer yandan da sosyal güvenliğin işsizlere ve aile fertlerine yaygınlaştırılmasını sağlayacağı belirtilmiştir.

Komisyonumuz Tasarı ile ilgili olarak ilgili sivil toplum örgütlerini de sırasıyla ve ayrıntılı olarak dinlemiştir.

Sözkonusu örgüt temsilcileri tarafından dile getirilen görüşler de şöyle sıralanabilir.

Sosyal güvenlik kurumlarının içinde bulunduğu sorunlara acilen müdahale edilmesi,

Sosyal güvenlik kuruluşlarının borç yükünden kurtulabilmesi ve aktüeryal dengelerin korunabilmesi için emeklilik yaşının Türkiye'nin demografik yapısına uygun olarak belirlenmesi,

Emekli sandığı, SSK ve Bağ Kur'un tahsil edemediği primlerin tahsil edilebilmesi için para cezası dışında hapis cezasının da getirilmesi,

Kayıt dışı istihdamın kayıt altına alınması ile yalnızca prim gelirlerinde artışın olmayacağı, vergi gelirlerinin de artacağı,

Sosyal güvenlik kurumlarının yönetiminin özerk ve demokratik olması,

Toplanan primlerin ilgili sigorta kolunda kullanılması ,

Prim affının uygulanmaması,

Sosyal devlet olmanın bir gereği olarak sosyal güvenliğin bir devlet politikası haline getirilmesi gerekmektedir.

Sivil toplum örgütleri tarafından özellikle emeklilik yaşı uygulamasında kademeli geçişin ağır olduğu ve emekli aylıklarının her ay DİE nin TÜFE sine göre artırılmasının bazı hak kayıplarına neden olacağı belirtilmiştir.

Bütün karşıt düşüncelere karşılık olarak, muhalefet üyeleri dışında genellikle tasarıyı desteklediklerini belirten Komisyon üyelerimiz tarafından;

Tasarının sosyal güvenlik reformunun ilk aşaması ve bir başlangıç olduğu,

İkinci aşamanın da bir an önce güncelleşmesinin vazgeçilmez olduğu ısrarla belirtilmiştir.

İşsizlik sigortasını yasalaştırdığı ve bunun çok önemli bir aşama olduğu vurgulanmıştır.

Yapılan bu görüşmeleri takiben Kanun Tasarısı'nın gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısında;

Verilen önerilerin kabul edilmesi ile;

506 Sayılı Kanununun 32 nci Maddesinde değişiklik öngören çerçeve 3 üncü madde yeniden düzenlenmiştir. Bu anlamda Protez araç ve gereç bedellerinin % 20 sinin sigortalı tarafından ödeneceği, ancak ilgiliden alınacak katkı miktarının 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesinde belirtilen sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için belirlenen asgari ücretin 2,5 katından fazla olamayacağı kabul edilmiş ve madde bu yeni haliyle tekrar düzenlenmiştir. Aynı şekilde çerçeve madde ile eklenen fıkradaki "teşhis edildiği" ibaresi "anlaşıldığı" olarak düzeltilmiştir.

Çerçeve 7 nci madde prime esas yıllık kazançların ne şekilde belirleneceği hususuna açıklık getirilmesi gerekçesiyle "İlk defa bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalı olanlar için bağlanacak yaşlılık aylığının hesaplanmasına esas alınacak yıllık kazançlar, sigortalılığın başladığı tarih ile aylık talep tarihi arasındaki her takvim yılı için ilk olarak bir önceki yılın aralık ayı ile ondan önceki yılın aralık ayına göre DİE tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüke-

üçü fiyatları indeksindeki artış oranı kadar; ikinci olarak bir önceki yılın GSYİH sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenir". Şeklinde değiştirilmiş ve bir diğer önerge ile aynı maddeye "60 ıncı Maddenin B, C ve D bendlerine göre aylığa hak kazanan sigortalıların aylıkları, 8300 gün prim ödemiş olan sigortalılar gibi hesaplanır" şeklinde yeni bir fıkra eklenmiştir.

Çerçeve 8 inci maddenin birinci fıkrası "506 sayılı kanunun 63 üncü maddesinin (A) fıkrasının üçüncü bendindeki "maddesinin (A) fıkrasının (a) bendine" ibaresinin sadece "maddesine", şeklinde (B) fıkrasının birinci bendindeki "% 24" oranı "% 30 " olarak değiştirilmiş ve bu fıkraya birinci bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiştir." biçiminde değiştirilmiştir.

Çerçeve 9 uncu maddenin birinci fıkrasında yer alan "(C)" ibaresi ölüm aylığı bağlanacak sigortalılar arasında eşitsizliğe neden olacağı gerekçesiyle metinden çıkarılmıştır.

Çerçeve 10 uncu madde "Bu kanun gereğince alınacak pirim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 4.000.000.TL , üst sınır ise bu kanunun yürürlük tarihinden 31.12.2001 tarihine kadar alt sınırın üç katı, 1.1.2002-31.12.2004 tarihleri arasında dört katı, 1.1.2005 tarihinden itibaren beş katıdır.Günlük kazanç alt sınırı her takvim yılı için ilk olarak, Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenir." şeklinde değiştirilmiş, diğer önerge ile aynı maddeye yeni bir fıkra olmak üzere "Bu şekilde belirlenecek günlük kazanç alt sınırın da 1 000 liranın kesirleri bin liraya tamamlanır" fıkrası eklenmiştir.

Çerçeve 11 inci madde nin birinci fıkrası "506 sayılı kanunun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki iki fıkra eklenmiş, 140 ıncı maddenin (e) bendindeki "ikinci" ibaresi;"dördüncü" olarak değiştirilmiştir" şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

Çerçeve 12 nci madde ile 506 sayılı kanunun 85 inci maddesini düzenleyen hüküm" "isteğe bağlı sigortaya devam etmek isteyenler ödeyecekleri isteğe bağlı sigorta primlerini, bu kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasındaki kazançlar üzerinden kendileri belirlerler" olarak değiştirilmiştir.

Çerçeve 14 üncü madde ile 506 sayılı Kanunun 130 uncu maddesi başlığı ile birlikte değişmektedir. Söz konusu maddenin üçüncü fıkrasındaki "Genel ve katma bütçeli" ibaresi "Genel bütçeye dahil ve katma bütçeli" şeklinde değiştirilmiştir.

Çerçeve 15 inci madde "Sigortalılar ile Kurumdan sürekli iş göremezlik geliri, malullük ve yaşlılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü buldukları eşleri ve kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık almakta olan eşler de yukarıdaki şartlarla protez , araç ve gereç yardımlarından yararlanırlar." şeklinde ve ayrıca çerçeve maddenin değişiklik öngörülen fıkrasındaki "ücretin üç katı" ibaresi tasarının üçüncü maddesinde yapılan değişikliğe paralellik sağlaması amacıyla"asgari ücretin iki buçuk katı" olarak değiştirilmiştir.

Çerçeve 16 ncı madde ile eklenen "Ek Madde 39" "Bu kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar ile geçici 76 ncı maddeye göre yapılan telafi edici ödemeler her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsünden açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi artış oranı kadar artırılarak belirlenir" şeklinde değiştirilmiştir.

Çerçeve 17 nci madde de 506 sayılı Kanunda yapılan değişikliğe paralel olarak 2925 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde gerekli teknik düzeltmeler gerçekleştirilerek yeniden düzenlenmiştir.

Çerçeve 18 inci madde ile 5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinde yapılması öngörülen düzenleme "Emekli aylığı bağlanabilmesi için yukarıdaki (c ve d) fıkralarında

yazılı hallerde ilgililerin fiili hizmet müddetlerinin, 15 yılı (e ve f) fıkralarımda yazılı hallerde de 25 yılı doldurmuş olması şarttır. (b) fıkrasının ikinci paragrafı ile (926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu gereğince kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edilenler hariç) (d,e ve f) fıkraları kapsamına girenler 61 yaşını doldurmadan emekli aylığı bağlanmaz" şeklinde değiştirilmiştir.

Çerçeve 25 inci madde "Yaşlılık aylığı, sigortalının sigortalılık süresi içinde aylar itibarıyla prim ödediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının % 60'ıdır.

Bu Kanuna göre bağlanan yaşlılık, malullük ve ölüm aylıkları, her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsünce açıklanan en son temel yılı kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi değişim oranına göre artırılarak belirlenir." şeklinde değiştirilmiştir.

Çerçeve 27 nci madde ile değiştirilen 1479 sayılı Kanunun 50 nci maddesi " Bu kanuna göre sigortalıların ödeyecekleri primler ve bağlanacak aylıkların hesabında, yirmi dört basamaklı gelir tablosu uygulanır. Tabloda yer alan gelir basamakları her yıl nisan ayında ilk olarak bir önceki yılın aralık ayı ile ondan önceki yılın aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayri safi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenir." şeklinde değiştirilmiştir.

Çerçeve 32 nci madde ile değiştirilen 1479 sayılı kanunun Ek 13 üncü maddesinin son fıkrasının son cümlesi, "Ancak , katkı payı tutarı sigortalılarda, buldukları gelir basamağı tutarının iki buçuk katını, aylık alanlarda ise sosyal yardım zammı dahil aylık tutarını geçemez" şeklinde değiştirilmiştir.

Çerçeve 37 nci madde ile değiştirilen 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin 1 inci fıkrası "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce aylık bağlanması için müracaat etmiş olanlardan aylığa hak kazanmış bulunanların aylıklarını bağlayacak Kurumun belirlenmesinde önceki hükümler uygulanır" şeklinde değiştirilmiştir.

Emeklilik yaşını düzenleyen 38 inci madde üzerinde verilen önergelerin dördünün kabul edilmesi ile

Geçici 81 inci maddenin "20 yıldan az", (B) fıkrasının (a) bendinde yer alan "25 yıldan az" ibareleri ile, (j) bendinde yer alan "14 (dahil) yıldan fazla" ibaresinin madde metninden çıkarılması ,

Geçici 82 nci maddenin (a) fıkrası "Sigortalının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki prim ödeme gün sayıları için 61 inci maddeye göre hesaplanan aylığı ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki prim ödeme gün sayıları için bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre hesaplanıp, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için her yılın ilk olarak, Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenen aylığın toplamı kadardır. " şeklinde değiştirilmiş ve aynı şekilde Geçici 82 nci maddeye (c) ve (d) fıkralarının eklenmesi kabul edilmiştir.

Geçici 11 inci madde'nin İkinci fıkrası "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlara bağlanacak yaşlılık aylığı Kanunun yürürlük tarihinden önceki sigortalılık sürelerine ilişkin olarak, Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre, sigortalının Kanunun yürürlük tarihinde en az bir tam yıl prim ödediği gelir basamağı üzerinden, sigortalılık başlangıç tarihinden ay-

lık başlangıç tarihine kadar geçen toplam sigortalılık süreleri ile orantılı olarak hesaplanacak kazanılmış hak aylığının, Kanunun yürürlük tarihinden aylık başlangıç tarihine kadar her ay ilk olarak bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsünce açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi artış oranı kadar; ikinci olarak bir önceki yılın gayri safi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenen tutarı ile Kanunun yürürlük tarihinden sonra geçen sigortalılık sürelerine ilişkin olarak, bu Kanunun 36 ncı maddesine göre hesaplanacak aylığın toplamıdır." şeklinde değiştirilmiş ve maddeye

"Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olanlara bağlanacak malütlük ve ölüm aylıkları, sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalılık süresinin bulunması halinde, bu süreler esas alınarak hesaplanır" şeklinde yeni bir fıkra eklenmiştir.

Tasarımın 40 ncı maddesi ile başlayan VI ncı bölümü "İşsizlik Sigortası" olarak düzenlenmiştir. Görüşmelerin devamında bu bölümle ilgili olarak verilen önergelerin de kabul edilmesi ile;

40 ncı madde nin 3 üncü fıkrası "506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 3 üncü maddesinde sigortalı sayılmayanlar ile sosyal güvenlik kuruluşlarından yaşlılık aylığı alıp da sosyal güvenlik destek primi ödeyerek ya da ödemeksizin çalışanlar bu Kanun kapsamına dahil değildir." şeklinde,

43 üncü maddenin 1 ve 2 nci fıkraları, "İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 40 ncı maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet, işsizlik sigortası primi öder. İşsizlik sigortası primi, sigortalının 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77 ve 78 inci maddelerinde belirtilen prime esas aylık brüt kazançlarından her ne ad altında olursa olsun ay itibarıyla ödenmesi mutad olan ödemelerden olup olmadığı hususundaki tereddütleri gidermeye Bakanlık yetkilidir.

İşverenle, işsizlik sigortasına ilişkin %3 oranındaki yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden herhangi bir indirim veya kesinti yapamazlar." şeklinde;

Yürürlükten kaldırılan maddeler başlıklı 51 inci maddenin (a) fıkrası "506 sayılı Kanunun 97 nci, Ek 20 nci, Ek 22 nci, Ek 23 üncü, Ek 34 üncü ve Ek 35 inci maddeleri," şeklinde değiştirilmiştir.

Yürürlüğe ilişkin 52 nci madde

"Bu Kanunun,

a) 8 inci, 28 inci, 29 uncu, 33 üncü, 35 inci, 16 ncı maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Ek 38 inci maddesi, Kanunun yayımını takip eden ay başında,

b) 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 7 nci, 9 uncu, 10 uncu, 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 15 inci, 16 ncı maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Ek 39 uncu maddesi, 17 nci, 21 inci 23 üncü, 25 inci, 27 nci, 32 nci, 38 inci maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen geçici 82 nci, 2925 sayılı Kanuna eklenen geçici 2 nci ve 1479 sayılı Kanuna eklenen geçici 11 inci maddesi Kanunun yayımını takip eden yılbaşında,

c) 40 ncı, 41 inci, 42 nci, 43 üncü, 44 üncü, 45 inci, 46 ncı, 48 inci, 49 uncu ve 50 nci maddeleri ile 51 inci maddesinin (b) bendi ve geçici 1 inci maddesi yayımını izleyen 6 ayın sonunda,

d) Diğer hükümleri Kanunun yayımı tarihinde, yürürlüğe girer." şeklinde değiştirilmiştir.

Aynı şekilde Tasarımın 51 inci maddesi ile Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun iki Maddesi kaldırıldığından bu değişikliğe paralel olarak Kanunun adının da değiştirilmesi gerektiği gerekçesiyle Tasarı başlığını yeniden düzenleyen önerge kabul edilerek Tasarı başlığı yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının;

1,2,4,5,6,13,19,20,21,22,23,24,26,28,29,30,31,33,34,35,36, ncı maddeleri ile 39 uncu madde ifade düzgünlüğü sağlanması amacıyla redaksiyon edilmiş haliyle, İşsizlik Sigortasını içeren, 41,42,44,45,46,47,48,49,50 , Geçici Madde 1 inci maddeleri ile Tasarının yürütmeye ilişkin 53 üncü maddeleri aynen aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Plan ve Bütçe Komisyonu'na sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ertuğrul Kumcuoğlu</i> Aydın	<i>Hasan Basri Üstünbaş</i> Kayseri	<i>Ali Emre Kocaoğlu</i> İstanbul
Kâtip	Üye	Üye
<i>Sebahat Vardar</i> Bilecik	Yakup Budak Adana (İmzada bulunamadı)	<i>Burhan İsen</i> Batman
Üye	Üye	Üye
<i>Mahfuz Güller</i> Bingöl (Muhalefet şerhi ektedir.)	<i>Mustafa Karşoğlu</i> Bolu	<i>Ersoy Özcan</i> Bolu
Üye	Üye	Üye
<i>Sıtkı Turan</i> Çanakkale	<i>Melek Denli Karaca</i> Çorum	<i>Ali Ahmet Ertürk</i> Edirne
Üye	Üye	Üye
<i>Hakkı Oğuz Aykut</i> Hatay	<i>Ali Güner</i> İğdır	<i>Erol Karan</i> Karabük
Üye	Üye	Üye
<i>Doğan Baran</i> Niğde (Muhalefet şerhim ektedir.)	<i>Prof. Dr. Mehmed Said Değer</i> Şırnak (Muhalefet şerhim ektedir.)	<i>Ahmet Zamantılı</i> Tekirdağ
Üye	Üye	Üye
<i>Reşat Doğru</i> Tokat	<i>Mustafa Niyazi Yanmaz</i> Şanlıurfa	<i>Mesut Türker</i> Yozgat

MUHALEFET ŞERHİ

Büyük Komisyon Başkanlığına

Tasarındaki Emeklilik Yasasının kadınlarda 58, erkeklerde 60 ve 8 300 prim gününün Türkiye şartlarına uygun olmadığından Tasarının yasalaşmasına muhalifim.

Arz ederim

20.7.1999

Prof. Dr. M. Said Değer
Şırnak

MUHALEFET ŞERHİMDİR

Sosyal Güvenlik Sisteminin girdiği finansman darboğazını emeklilik yaşı ile açacağını ve doğrudan ilgisi olduğu görüşüne katılmıyorum. Tasarı Sosyal Devlet ilkesine aykırıdır. İşçilerin kayıt altına alınması ve primlerin eksiksiz tahsil edilmesi halinde aktüeryal dengenin düzleceği kana-

atındeyim. Kaldı ki hükümetçe ileri sürülen 58/60 yaş sınırı ülkemizin demografik yapısına terstir. Hem kamu sektöründe hem de özel sektörde 58 yaşında kadın, 60 yaşında erkeğin çalışması varit değildir.

Emeklilik yaşının bu şekilde kabul edilmesi kaçak işçiliği ve özel sigortacılığı özendircektir.

Ayrıca geçiş süreci çok sert tutulmuş ve müktesep haklar yok sayılmıştır. Emekliliğine 1 yıldan az kalan bir bayan ancak 40 yaşında, erkek ise 45 yaşında emekli olabilecektir. Yani; yeni tasarı ile emekliliğine bir gün bile kalan işçi büyük bir hak kaybına maruz kalmaktadır. Örneğin emekliliğine 3 yıldan az kalan bir bayan tam 8 yıl, 5 yıldan az kalan bir bayan sigortalı 12 yıl daha çalışmak zorunda bırakılmıştır. Ayrıca; Devletin Sosyal Güvenlik Finansman açığına hiçbir katkısı öngörülmemiş, bu yükü de tasarı işçi ve işverene yüklemektedir.

Bu tasarı IMF'nin dayattığı ve Türkiye'nin gerçekleri ile bağdaşmayan acı bir reçetedir. Tasarının yasallaşmasına muhalifim.

Dr. Mahfuz Güler
Bingöl

MUHALEFET ŞERHİ

Görüşülen Tasarı reform değil, emeklilik yaşı ve buna ilişkin sorunların iyileştirilmesine yönelik bir düzenlemedir. Toplumsal uzlaşmayı sağlamadan reform yapılmaz.

Tasarının reform niteliğini taşıyabilmesi için;

– Başta SSK olmak üzere tüm sosyal güvenlik kuruluşlarının özerk bir yapıya kavuşturulması-

– Devletin üçüncü tarafı olarak sisteme doğrudan prim payı ödeyerek katkıda bulunmasını,

– SSK'nın sigortacılık hizmetleri ile hastane hizmetlerinin birbirinden ayrılmasını,

– Sosyal yardım ve sosyal hizmetlerle, sistemin yönetim ve organizasyonunu yeniden yapılandırılan düzenlemeleri içermesi gerekmektedir.

– Türkiye'de emeklilik yaşı fiiliyatta kadınlarda 38, erkeklerde 43 değil ortalama 52'dir. 38 yaşında emekli olan kadınların, 43 yaşında emekli olan erkeklerin oranı %6'dır. Emekli aylığı alırken ölen emeklilerin yaş ortalaması erkeklerde 65, kadınlarda 67'dir. Türkiye'de 60 ve 60 yaşın üzerinde olanların toplam nüfusa oranı %7'dir. Hal böyle iken emeklilik yaşının kadınlarda 58, erkeklerde 60 olması "mezarda emeklilik" anlamına gelir.

– 23 yıllık fiili hizmet anlamına gelen 8 300 prim ödeme gün sayısı da çalışanların hayatta iken emekli olma umutlarını ortadan kaldıracaktır. Emekliliğe hak kazanmakla ilgili geçiş süresi serttir. Tasarı Yasalaştığında emekli olmasına bir gün kalanla bir yıl kalan erkek ve kadın ancak iki yıl sonra emekli olabilmektedir.

– Tasarıda bir taraftan kayıt dışı istihdamı önleyici tedbirler getirilirken, diğer taraftan da kayıt dışına kaçışı hızlandıran düzenlemelere yer verilmiştir.

– Mevcut sigortalıların yeni sisteme intibakı hak kaybına yol açmaktadır.

– Fonların nemalandırılması ile ilgili bir düzenleme de yoktur.

– İşsizlik sigortasının iş güvencesi olmadan getirilmesi işten çıkarmaları kolaylaştıracaktır.

Bütün bu nedenlere Tasarının Komisyonunda kabul edildiği şekilde Yasalaşmasına muhalifim.

Doğan Baran
Niğde

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, TARIM İŞÇİLERİ SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, T.C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNU, ESNAF VE SANATKÂRLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KURUMU KANUNU, TARIMDA KENDİ ADINA VE HESABINA ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA TABİ OLARAK GEÇEN HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE BU KANUNLARA EK VE GEÇİCİ MADDELER EKLENMESİ, ÇALIŞANLARIN TASARRUFA TEŞVİK EDİLMESİ VE BU TASARRUFLARIN DEĞERLENDİRİLMESİNE DAİR KANUNUN İKİ MADDESİNİN KALDIRILMASI İLE İŞSİZLİK SİGORTASI KURULMASI İLE 190 SAYILI GENEL KADRO VE USULÜ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN EKİ CETVELLERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. – Tasarının 1 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – 506 sayılı Kanununun 32 nci maddesinin (B) bendine aşağıdaki paragraf ile maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Protez araç ve gereç bedellerinin % 20 sini sigortalı öder. Ancak, ilgiliden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/ 8/1971 tarihli 1475 sayılı İş Kanununun 33 maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin ikibuçuk katından fazla olamaz”

“Sigortalının, bu maddenin (A) (B) ve (D) bentlerinde yazılı yardımlardan yararlanabilmeleri için, 60 günü hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam olarak 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olmaları şarttır.”

MADDE 4. – Tasarının 4 üncü Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. – Tasarının 5 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. – Tasarının 6 ncı Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. – 506 Sayılı Kanununun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 61. – İlk defa bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalı olanlar için bağlanacak yaşlılık aylığının hesaplanmasına esas alınacak yıllık kazançlar, sigortalılığın başladığı tarih ile aylık talep tarihi arasındaki her takvim yılı için ilk olarak bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar; ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yurtiçi hâsıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenir.

Bu şekilde hesaplanacak kazançlar toplamına göre bulunacak ortalama yıllık kazancın % 35 inin 1/12 si oranında aşağıdaki hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanır,

Ortalama yıllık kazanç, sigortalının birinci fıkraya göre bulunacak kazançlar toplamının prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle bulunacak günlük kazancının 360 katıdır.

Yaşlılık aylığı sigortalının 3600 günden fazla ödemediği her 360 günlük malûlülük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi için % 35 oranı (2) artırılarak, hesaplanır.

60 ncı Maddenin B, C ve D bentlerine göre aylığa hak kazanan sigortalıların aylıkları, 8 300 gün prim ödemiş olan sigortalılar gibi hesaplanır.”

MADDE 8. – 506 sayılı Kanunun 63 üncü maddesinin (A) fıkrasının üçüncü bendindeki “maddesinin (A) fıkrasının (a) bendine” ibaresinin “maddesine”, (B) fıkrasının birinci bendindeki “%24” oranı “%30” olarak değiştirilmiş ve bu fıkra birinci bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

“Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken serbest avukat veya noter olarak çalışmalarını sürdürenlerin sosyal yardım zammı dahil, almakta oldukları aylıklarından % 15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.”

MADDE 9. – 506 sayılı Kanunun 67 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (A) bendinin (c) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (d) alt bendi ile (B), (D) ve (E) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

“ c) Toplam olarak 1800 gün veya en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının bu kanunun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının % 60 ının 1/12 si olarak hesaplanan aylığı, hak sahiplerine bağlanacak aylığın hesabında esas tutulur. Bu oran sigortalının 8300 günden fazla ödediği her 360 günlük malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi için “2” artırılır.”

MADDE. –10. –506 sayılı Kanunun 78 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ Bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 4.000.000.TL, üst sınır ise bu Kanunun yürürlük tarihinden 31.12.2001 tarihine kadar alt sınırın üç katı, 1.1.2002 - 31.12.2004 tarihleri arasında dört katı, 1.1.2005 tarihinden itibaren beş katıdır. Günlük kazanç alt sınırı her takvim yılı için, ilk olarak Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafı yurt içi hasıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenir.

Bu şekilde belirlenecek günlük kazanç alt sınırının belirlenmesinde 1000 liranın kesirleri bin liraya tamamlanır.”

MADDE 11. – 506 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki iki fıkra eklenmiş, 140 ıncı maddenin (c) bendindeki “ikinci “ibaresi” “dördüncü” olarak değiştirilmiştir.

“Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların otuz günden az çalıştıklarını kanıtlayan belgelerin işverence prim bildiremelerine eklenmesi şarttır.”

“Sigortalıların otuz günden az çalıştığını kanıtlayan belgelerin kuruma verilmemesi veya verilen belgelerin kurumca geçerli sayılmaması halinde, otuz günden az bildirilen sürelerle ait primler kurumca re’sen tahakkuk ettirilerek 80 inci madde hükümlerine göre tahsil olunur. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 12. – 506 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinin (a) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (b) alt bendi yürürlükten kaldırılmış ve (c) alt bendi (b) olarak değiştirilmiştir.

“İsteğe bağlı sigortaya devam etmek isteyenler ödeyecekleri isteğe bağlı sigorta primlerini, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasındaki kazançlar üzerinden kendileri belirlerler.”

MADDE 13. – Tasarının 13 üncü Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — 506 sayılı Kanunun 130 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Teftiş, kontrol ve denetleme yetkisi

Madde 130. — Sigorta müfettişleri, bu Kanunun uygulanması bakımından, İş Kanununda belirtilen teftiş, kontrol ve denetleme yetkisini haizdirler.

Kurum Yönetim Kurulu kararı ile görevlendirilen memurlar, sigortalıların işlemleri ile ilgili olarak işyerlerinde yoklama ve tespit yapabilirler. Bunların nitelikleri ile çalışma esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Genel Bütçeye dahil ve Katma Bütçeli kuruluşların denetim elemanları kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları her türlü denetim ve incelemeler sırasında, çalıştırılanların sigortalı olup olmadığını da tespit ederek sigortasız çalıştırılanları Kuruma bildirmek zorundadırlar. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Sigorta müfettişleri ve işyerlerinde yoklama ve tespit yapmakla görevlendirilen kurum memurları ile yukarıdaki fıkrada belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarının denetim elemanlarınınca düzenlenen tutanaklar aksi sabit oluncaya kadar geçerlidir.”

MADDE 15. — 506 sayılı kanunun Ek 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “12.919” rakamı “4.690.000” olarak değiştirilmiş, aynı maddenin ikinci fıkrası ile Ek 5 inci maddenin son fıkrası yürürlükten kaldırılmış, Ek 32 nci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Sigortalıların çocuklarına verilecek, protez, araç ve gereçlerin bedellerinin % 20’ si, sürekli iş göremezlik geliri, malûllük ve yaşlılık aylığı almakta olanların çocukları ile kurumdan hak sahibi olarak gelir veya aylık almakta olan çocuklara verilecek protez, araç ve gereçlerin bedellerinin % 10’ u kendilerince ödenir. Ancak, sigortalıların çocuklarından alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli, 1475 sayılı iş kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin iki buçuk katından, sürekli iş göremezlik geliri, malûllük veya yaşlılık aylığı alanların çocukları ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir veya aylık alan çocuklardan alınacak katkı payı Kurumca ödenen gelir veya aylıktan fazla olmaz.”

“Sigortalılar ile Kurumdan sürekli iş göremezlik geliri, malûllük ve yaşlılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü buldukları eşleri ve Kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık almakta olan eşler de yukarıdaki şartlarla protez, araç ve gereç yardımlarından yararlanırlar.”

MADDE 16. — 506 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“**EK MADDE 38. —**Bu Kanunun 85 ve 86 ncı maddelerine göre, isteğe bağlı sigorta veya topluluk sigortası yolu ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına devam edenler için uygulanacak prim oranı % 30’ dur.

İsteğe bağlı sigorta veya topluluk sigortasına devam edenlerin prim matrahı, bu kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen alt sımırın altında olamaz.”

“**EK MADDE 39. —**Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar ile geçici 76 ncı maddeye göre yapılan telafi edici ödemeler her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yılı kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi artış oranı kadar artırılarak belirlenir.”

“**EK MADDE 40. —** Bu Kanunun ek 5 ve ek 6 ncı maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayıları, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanunun 60 ve geçici 81 inci maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden indirilir.

“EK MADDE 41. — Bu Kanunun 2 nci maddesine göre sigortalı sayılanlar, çalışmaya başladıklarını işe başladıkları tarihten itibaren 30 gün içinde kuruma bildirirler.

Bildirimler ile ilgili kurumca yapılacak işlemlerin usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

MADDE 17. — 2925 Sayılı Kanunun 5 inci maddesindeki “yılbaşından” ibaresi “aybaşından” olarak, 24 üncü maddesindeki “50” ibaresi “58”, “55” ibaresi “60” olarak, “30” uncu maddesindeki “%20” ibaresi “%30” olarak ve aynı Kanunun 21 ve 31 inci maddeleri ile 39 uncu maddenin (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 20 nci maddesinin 20/02/1992 tarih ve 3774 sayılı Kanunla kaldırılan (a) fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, bu Kanunun 9, 11, 12, 18, 19, 27, 28, 29 ve 37 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

“A) Kadın ise 58 erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması,”

“Madde 21. —Yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, 506 sayılı Kanunun 61 inci maddesine göre tespit edilen yıllık kazancının % 35' inin 1/12' si oranında yaşlılık aylığı bağlanır. Yaşlılık aylığı, sigortalının 3600 günden fazla ödediği her 360 günlük sigorta primi için % 35 oranı (2) artırılabilmektedir.”

“Madde 31. — Bu Kanunun 30 uncu maddesi uyarınca alınacak primlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 78 inci maddesinde belirlenen prime esas kazancın alt sınırıdır.”

“Madde 39. — a) 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 13,14,15,18,20,21,22,23,25,26,27,28, 29,30,31,39,41,52,53,54,55,56,57,58,59,60,67,68,70,71,84,92,93,94,95,98,99,100,101,105,109,110,111,115,116,117,118,120,121,123,126,129,130,132,134,135, Ek 39, Geçici 82 nci maddeleri,”

II. BÖLÜM

MADDE 18. — 5434 sayılı TC. Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinin (b) fıkrasının birinci paragrafı, (c, ç ve d) fıkraları ile (k) fıkrasından sonra gelen birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiş ve son iki paragrafı yürürlükten kaldırılmıştır.

“25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine,”

“c) İştirakçilerden 40 nci madde gereğince haklarında yaş haddi hükümleri uygulanacak olanlar kurumlarınca re'sen veya 61 yaşını doldurduklarında istekleri üzerine,”

“ç) 87 nci maddenin (a, b, c, d, e, g, h, i, j ve m) fıkralarında gösterilenlerden 25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine,”

“d) 88 inci madde gereğince emekli kesenekleri geri verilmemiş olanların 61 yaşını doldurmalarında istekleri üzerine ve (b) fıkrasındaki durumda iseler re'sen,”

“Emekli aylığı bağlanabilmesi için yukarıdaki (c ve d) fıkralarında yazılı hallerde ilgililerin fiili hizmet müddetlerinin 15 yılı, (e ve f) fıkralarında yazılı hallerde de 25 yılı doldurmuş olması şarttır. (b) fıkrasının ikinci paragrafı ile (926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu gereğince kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edilenler hariç) (d, e ve f) fıkraları kapsamına girenlerle 61 yaşını doldurmadan emekli aylığı bağlanmaz.

(b) ve (ç) fıkralarında gösterilenlerden 32 nci madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların yaş hadlerinden; eklenilen bu sürenin üç yıldan çok olmamak üzere yarısı indirilir.

MADDE 19. — Tasarımın 19 uncu Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Tasarımın 20 nci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. – Tasarının 21 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. – Tasarının 22 nci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. – Tasarının 23 üncü Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 24. – Tasarının 24.üncü Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. – 1479 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 36. – Yaşlılık aylığı, sigortalının sigortalılık süresi içinde aylar itibarıyla prim ödediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının % 60'ıdır.

Bu oran, 25 yıldan fazla prim ödenen her tam yıl için % 2 oranında artırılır ve 25 yıldan az prim ödenen her tam yıl için %2 oranında indirilir. Ancak, bağlanacak aylık % 45 oranından az olamaz.

Bu Kanuna göre bağlanan yaşlılık, malûlülük ve ölümlü aylıkları her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsünce açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatlar indeksi artış oranına göre artırılarak belirlenir.”

MADDE 26. – Tasarının 26 ncı Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. – 1479 sayılı Kanunun 50 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ Madde 50. – Bu Kanuna göre sigortalıların ödeyecekleri primler ve bağlanacak aylıkların hesabında, yirmi dört basamaklı gelir tablosu uygulanır. Tabloda yer alan gelir basamakları her yıl Nisan ayında ilk olarak bir önceki yılın Aralık ayı ile oğdan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yur ticî hâsıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenir.”

MADDE 28. – Tasarının 28 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 29. – Tasarının 29 uncu Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. – Tasarının 30 uncu Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 31. – Tasarının 31 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32. – 1479 sayılı Kanunun Ek 13 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ayakta yapılan tedavilerde poliklinik muayene ücretinin ve verilen ilaç bedellerinin %20'si sigortalı ve haksahipleri, %10'u aylık alanlar ve haksahipleri tarafından karşılanır. İş kazası ve meslek hastalığı sonucu verilecek olanlar hariç, protez, araç ve gereç bedellerinin %20'si sigortalı ve haksahipleri, %10'u ise aylık alanlar ve haksahipleri tarafından karşılanır. Ancak , katkı payı tutarı, sigortalılarda buldukları gelir basamağı tutarının iki buçuk katını, aylık alanlarda ise sosyal yardım zammı dahil aylık tutarını geçemez.

“Ağız protezleri hariç, sigortalının bu Kanuna tabi sigortalılığının başladığı tarihten önce, sigortalı ve haksahiplerinde mevcut olduğu tespit edilen hastalık ve arızalardan dolayı bedeli kurumca karşılanacak olan ortez ve protezler ek 18 inci maddeye göre hazırlanacak yönetmelikte belirlenir.”

MADDE 33. – Tasarının 33 üncü Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 34. – Tasarının 34 üncü Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 35. – Tasarının 35 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 36. – Tasarının 36 ncı Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 37. – 24/05/1983 tarih 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanununun 8 inci maddesininin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki ikinci fıkra eklenmiştir.

“Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir.”

“Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce aylık bağlanması için müracaat etmiş olanlardan aylığa hak kazanmış bulunanların aylıklarını bağlayacak Kurumun belirlenmesinde önceki hükümler uygulanır.”

MADDE 38. – Aşağıdaki Geçici 81 inci ve Geçici 82 nci maddeler 506 sayılı Kanuna, Geçici 2 nci madde 2925 sayılı Kanuna, Geçici 205 inci ve Geçici 206 ncı maddeler 5434 sayılı Kanuna, Geçici 10 uncu, Geçici 11 inci ve Geçici 12 nci maddeler 1479 sayılı Kanuna Geçici 7 nci ve 8 inci maddeler 2926 sayılı Kanuna eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 81. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) Sigortalılık süresi 20 yıl ve daha fazla olan kadın sigortalılar ile sigortalılık süresi 25 yıl ve daha fazla olan erkek sigortalılar en az 5000 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalıları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

B) a) Sigortalılık süresi 19 (dahil) yıldan fazla olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 40 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 24 (dahil) yıldan fazla olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını tamamlamak ve en az 5180 gün,

b) Sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla 19 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 43 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 23 (dahil) yıldan fazla 24 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını tamamlamak ve en az 5360 gün,

c) Sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 22 (dahil) yıldan fazla 23 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını tamamlamak ve en az 5540 gün,

d) Sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 21 (dahil) yıldan fazla 22 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını tamamlamak ve en az 5720 gün,

e) Sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 20 (dahil) yıldan fazla 21 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını tamamlamak ve en az 5900 gün,

f) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 19 (dahil) yıldan fazla 20 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını tamamlamak ve en az 6080 gün,

g) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla 14 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla 19 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması, 54 yaşını doldurmuş olması ve en az 6260 gün,

h) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması, 55 yaşını doldurmuş olması ve en az 6440 gün,

i) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 56 yaşını doldurmuş olması ve en az 6620 gün,

j) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 57 yaşını doldurmuş olmaları ve en az 6800 gün,

k) Sigortalılık süresi 10 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 15 yıldan az erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 58 yaşını doldurmuş olması ve en az 6980 gün,

malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

C) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 15 yıllık sigortalılık süresini tamamlayarak, kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını dolduranlar 3600 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları şartıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

Yukarıdaki sayılan şartları;

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 31.12.2000 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 51, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

b) 1.1.2001 . – 31.12.2001 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

c) 1.1.2002 . – 31.12.2002 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 53, erkek ise 56 yaşını doldurmak ,

d) 1.1.2003 . – 31.12.2003 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

e) 1.1.2004 . – 31.12.2004 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını doldurmak,

f) 1.1.2005 . – 31.12.2005 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmak,

g) 1.1.2006 . – 31.12.2006 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 57, erkek ise 59 yaşını doldurmak,

h) 1.1.2007 . – 31.12.2007 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmak,

ı) 1.1.2008 . – 31.12.2008 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 59, erkek ise 61 yaşını doldurmak,

kaydıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.”

“GEÇİCİ MADDE 82. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı bulunanlara bağlanacak aylıklar;

A) (a) Sigortalının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki prim ödeme gün sayıları için 61 inci maddeye göre hesaplanan aylığı ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki prim ödeme gün sayıları için bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre hesaplanıp, bu

Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için, her yılın ilk olarak Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yurtiçi hâsıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenen aylığın toplamı kadardır.

b) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlere ait prim ödeme süresi aylık bağlamaya yeterli olmayanların bu süreye ilişkin aylıkları, 5000 gün prim ödemiş olanlar için hesaplanacak tam aylığın, sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar prim ödeme gün sayısı ile orantılı bölünmü (a) fıkrasındaki esaslara göre artırılarak hesaplanır.

“c) Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonraki prim ödeme gün sayısı 3600'dan az olan sigortalıların, bu döneme ait yaşlılık aylıkları, 61 inci maddeye göre belirlenen ortalama yıllık kazancı üzerinden 3600 gün için hesaplanacak aylığın prim ödeme gün sayısı ile orantılı bölünmü olarak hesaplanır.

d) Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra malûllük aylığına hak kazananlar ile ölen sigortalıların hak sahiplerinin aylıkları, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonraki prime esas kazançlar dikkate alınarak 61 inci maddeye göre belirlenen ortalama yıllık kazançları üzerinden, 55 veya 67 nci madde hükümlerine göre hesaplanır. Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra prime esas kazancı bulunmayanların malûllük ve ölüm aylıkları, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanır ve yukarıdaki (a) fıkrasındaki esaslara göre artırılarak ödenir.”

“GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) 15 yıl ve daha fazla sigortalı bulunanlar en az 3600 gün prim ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

B) a) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az olanlar kadın ise 51, erkek ise 53 yaşını doldurmuş olmaları,

b) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla 14 yıldan az olanlar kadın ise 52, erkek ise 54 yaşını doldurmuş olmaları,

c) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olanlar kadın ise 53, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olmaları,

d) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olanlar kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olmaları,

e) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olanlar kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını doldurmuş olmaları,

f) Sigortalılık süresi 10 yıldan az olanlar kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmuş olmaları, ve 3600 gün prim ödemiş olmaları şartıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

“GEÇİCİ MADDE 205. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

Kadın iştirakçilerden 20, erkek iştirakçilerden 25 fiili hizmet yılını dolduranların istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.

a) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 1 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 40, erkek ise 45 yaşını,

b) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 2 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 43, erkek ise 47 yaşını,

c) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 3 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 46, erkek ise 49 yaşını,

d) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 4 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 49, erkek ise 51 yaşını,

e) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 5 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 50, erkek ise 52 yaşını,

f) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 6 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 51, erkek ise 53 yaşını,

g) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 7 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 52, erkek ise 54 yaşını,

h) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 8 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 53, erkek ise 55 yaşını,

i) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 9 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını,

j) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını,

k) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan fazla kalan iştirakçilerden kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını,

doldurmaları ve kadın iştirakçinin 20, erkek iştirakçinin 25 fiili hizmet süresini tamamlamaları halinde istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.”

“GEÇİCİ MADDE 206 . — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kendilerine aylık bağlanmış kız çocuklardan Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur ve 506 sayılı kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamında bulunan sandıklara tabi çalışan veya bu kurumlardan aylık alanların sandıkça bağlanan aylıkları bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren kesilir.

“GEÇİCİ MADDE 10 . — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre aylık bağlanmasına hak kazananların, yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibarıyla, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödeme süresinin dolmasına;

a) 1 yıldan az kalan kadınlara	40, erkeklere	45 yaşını,
b) 2 yıldan az kalan kadınlara	43, erkeklere	47 yaşını,
c) 3 yıldan az kalan kadınlara	46, erkeklere	49 yaşını,
d) 4 yıldan az kalan kadınlara	49, erkeklere	51 yaşını,
e) 5 yıldan az kalan kadınlara	50, erkeklere	52 yaşını,
f) 6 yıldan az kalan kadınlara	51, erkeklere	53 yaşını,
g) 7 yıldan az kalan kadınlara	52, erkeklere	54 yaşını,
h) 8 yıldan az kalan kadınlara	53, erkeklere	55 yaşını,
i) 9 yıldan az kalan kadınlara	54, erkeklere	56 yaşını,
j) 10 yıldan az kalan kadınlara	55, erkeklere	57 yaşını,
k) 10 yıldan fazla kalan kadınlara	56, erkeklere	58 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile birlikte kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

- a) 2 yıl içinde yerine getiren kadınlara 51, erkeklere 56 yaşını,
 - b) 4 yıl içinde yerine getiren kadınlara 52, erkeklere 57 yaşını,
 - c) 6 yıl içinde yerine getiren kadınlara 53, erkeklere 58 yaşını,
 - d) 8 yıl içinde yerine getiren kadınlara 55, erkeklere 59 yaşını,
 - e) 10 yıl içinde yerine getiren kadınlara 57, erkeklere 60 yaşını,
 - f) 10 yıldan sonra yerine getiren kadınlara 59, erkeklere 61 yaşını,
- doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.”

GEÇİCİ MADDE 11. —Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanan malûllük, yaşlılık ve ölüm aylıkları, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ödenen son aylık tutarlar esas alınarak Kanunun yürürlük tarihinden sonra 36 ncı maddenin son fıkrası hükmüne göre artırılarak ödenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlara bağlanacak yaşlılık aylığı Kanunun yürürlük tarihinden önceki sigortalılık sürelerine ilişkin olarak, Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre, sigortalının Kanunun yürürlük tarihinde en az bir tam yıl prim ödediği gelir basamağı üzerinden, sigortalılık başlangıç tarihinden aylık başlangıç tarihine kadar geçen toplam sigortalılık süreleri ile orantılı olarak hesaplanacak kazanılmış hak aylığının, Kanunun yürürlük tarihinden aylık başlangıç tarihine kadar her ay ilk olarak bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsünce açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi artış oranı kadar; ikinci olarak bir önceki yılın gayri safi yurtiçi hâsıla sabit fiyatlarla artış oranı kadar artırılarak belirlenen tutarı ile Kanunun yürürlük tarihinden sonra geçen sigortalılık sürelerine ilişkin olarak, bu Kanunun 36 ncı maddesine göre hesaplanacak aylığın toplamıdır.”

“Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olanlara bağlanacak malûllük ve ölüm aylıkları, sigortalının bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalılık süresinin bulunması halinde, bu süreler esas alınarak hesaplanır.”

GEÇİCİ MADDE 12. — Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra primlerin ve aylıkların hesaplanmasına esas gelir tablosunun 50 ncı maddeye göre belirlenmesine kadar, kanunun yayımı tarihinden önceki hükümlere göre belirlenecek olan yirmi dört basamaklı gösterge tablosunun uygulanmasına devam edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 50 ncı maddeye göre belirlenmesi gereken gelir basamaklarının hesaplanmasında yukarıdaki fıkra gereğince uygulanan gelir basamakları esas alınır.”

“GEÇİCİ MADDE 7. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre aylık bağlanmasına hak kazananların, yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibarıyla, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödeme süresinin dolmasına;

- a) 1 yıldan az kalan kadınlara 40, erkeklere 45 yaşını,
- b) 2 yıldan az kalan kadınlara 43, erkeklere 47 yaşını,
- c) 3 yıldan az kalan kadınlara 46, erkeklere 49 yaşını,

d) 4 yıldan az kalan kadınlara	49, erkeklerle	51 yaşını,
e) 5 yıldan az kalan kadınlara	50, erkeklerle	52 yaşını,
f) 6 yıldan az kalan kadınlara	51, erkeklerle	53 yaşını,
g) 7 yıldan az kalan kadınlara	52, erkeklerle	54 yaşını,
h) 8 yıldan az kalan kadınlara	53, erkeklerle	55 yaşını,
i) 9 yıldan az kalan kadınlara	54, erkeklerle	56 yaşını,
j) 10 yıldan az kalan kadınlara	55, erkeklerle	57 yaşını,
k) 10 yıldan fazla kalan kadınlara,	56, erkeklerle	58 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

a) 2 yıl içinde yerine getiren kadınlara	51, erkeklerle	56 yaşını,
b) 4 yıl içinde yerine getiren kadınlara	52, erkeklerle	57 yaşını,
c) 6 yıl içinde yerine getiren kadınlara	53, erkeklerle	58 yaşını,
d) 8 yıl içinde yerine getiren kadınlara	55, erkeklerle	59 yaşını,
e) 10 yıl içinde yerine getiren kadınlara	57, erkeklerle	60 yaşını,
f) 10 yıldan sonra yerine getiren kadınlara	59, erkeklerle	61 yaşını,
- doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır."

"GEÇİCİ MADDE 8. - Sigortalıların bu Kanunla değişik 36 nci Madde hükümünün yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ay başına kadar mevcut prim borçları değişiklikten önceki hükümler çerçevesinde hesap ve tahsil edilir."

MADDE 39. - Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükümünde Kararnameye ekli (III) sayılı cetvelin Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

VI. BÖLÜM

İŞSİZLİK SİGORTASI

İşsizlik sigortasının amaç ve kapsamı ile yetkili, görevli ve sorumlu kuruluşlar

MADDE 40. - İşsizlik sigortasının amacı işsizlik sigortasına ilişkin kurallara ve uygulama esaslarını düzenlemek ve sigortalılara işsiz kalmaları halinde, bu Kanunda öngörülen ödeme ve hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamaktır.

Bu Kanun, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci maddesinde belirtilen sigortalılar ile aynı Kanunun geçici 20 nci maddesinde açıklanan sandıklara tabi sigortalıları (geçici 20 nci maddede kapsamında olmakla birlikte memur veya 399 sayılı Kanun Hükümünde Kararnameye tabi sözleşmeli statüde bulunanlar hariç) ve müttekabiliyet esasına dayalı olarak yapılan anlaşmalara göre çalışan yabancı işçileri kapsar.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 3 üncü maddesinde sigortalı sayılmayanlar ile sosyal güvenlik kuruluşlarından yaşlılık aylığı alıp da sosyal güvenlik destek primi ödeyerek ya da ödemesiz çalışanlar bu Kanun kapsamına dahil değildir.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından Sosyal Sigortalar Kurumu, diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü görevli, yetkili ve sorumludur. Bu amaçla, İş ve İşçi Bulma Kurumu bünyesinde İşsizlik Sigortası Daire Başkanlığı kurulmuştur. İşsizlik Sigortası Daire Başkanlığının görevleri bu Kanunda yapılan düzenlemeler çerçevesinde yönetmelikle belirlenir.

Bu Kanunun 40 - 50 nci maddeleri ile geçici birinci maddesinde geçen "bu kanun" ibareleri işsizlik sigortasına ilişkin hükümler için kullanılmıştır.

MADDE 41. – Tasarının 41 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 42. – Tasarının 42 nci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 43. – İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 40 inci maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet işsizlik sigortası primi öder. İşsizlik sigortası primi, sigortalının 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77 ve 78 inci maddelerinde belirtilen prime esas aylık brüt kazançlarından her ne ad altında olursa olsun ay itibarıyla ödenmesi mutat olanların brütü üzerinden %2 sigortalı, % 3 işveren ve %2 Devlet payı olarak alınır. Sigortalıya yapılan ödemelerin ay itibarıyla ödenmesi mutat olan ödemelerden olup olmadığı hususundaki tereddütleri gidermeye Bakanlık yetkilidir.

İşverenler işsizlik sigortasına ilişkin %3 oranındaki yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden herhangi bir indirim veya kesinti yapamazlar."

Herhangi bir nedenle işçinin sigortalılık durumunun sona ermesi halinde, o ana kadar işçiden ve işverenden kesilen işsizlik sigortası primleri ile Devlet payı iade edilmez.

İşsizlik sigortasına işverenlerce ödenen primler kazancın tespitinde gider olarak kabul edilir, sigortalılarda ödenen primler de gerçek ücretin hesaplanmasında gelir vergisi matrahından indirilir.

Sigortalı işçilerin, işverenlerin ve Devletin her ay için ödeyecekleri işsizlik sigortası primlerinin hesabı, günlük kazancın ve sınırlarının belirlenmesi, prim belgeleri, işsizlik sigortası primlerinin ödenmesi, ödenmeyen primler ve cezalar için düzenlenecek belgeler, yeni işverenin sorumluluğu, teminatın ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulması, yersiz olarak alınan primlerin iadesi hususlarında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83 ve 84 üncü maddeleri hükümleri uygulanır.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından, sigortalı ve işyeri bazında kayıtların tutulmasından, Devlet payının hazineye alınmasından, toplanan primler ile uygulanacak gecikme zammı, faiz ve cezaların fona aktarılmasından, teminat ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulmasından, yersiz olarak alınan primlerin iadesinden Sosyal Sigortalar Kurumu görevli, yetkili ve sorumludur.

Devlet payı, aylık tahsil edilen işçi ve işveren paylarını toplamı dikkate alınarak Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından hesaplanır ve talebi üzerine, izleyen ayın 15'ine kadar Hazine tarafından bu kurumun hesabına aktarılır.

Sosyal Sigortalar Kurumu bir ay içinde tahsil ettiği primleri, uygulanacak gecikme zammı, faiz ve cezalar ile Hazineye aktarılan Devlet payını izleyen ayın 15'ine kadar fona aktarır. Süresinde aktarılmayan meblağlardan sorumlu olan Sosyal Sigortalar Kurumu memurları net aylıklarının üç katı tutarında cezayı fona ödemek zorundadırlar.

MADDE 44. – Tasarının 44 üncü Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 45. – Tasarının 45 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 46. – Tasarının 46 ncı Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 47. – Tasarrufların 47 nci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 48. – Tasarrufların 48 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 49. – Tasarrufların 49 uncu Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

MADDE 50. – Tasarrufların 50 nci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

Geçici Madde 1. – Tasarrufların Geçici 1 inci Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

Yürürlükten kaldırılan maddeler

MADDE 51. –

a) 506 sayılı kanunun 97 nci, Ek 20 nci, Ek 21 inci, Ek 22 nci, Ek 23 üncü, Ek 34 üncü ve Ek 35 inci maddeleri,

b) Çalışanların Tasarruflara Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair 9.3.1988 tarih ve 3417 sayılı Kanunun 2 ve 3 üncü maddeleri,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 52. – Bu Kanunun,

a) 8 inci, 28 inci, 29 uncu, 33 üncü, 35 inci, 16 nci maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Ek 38 inci maddesi, Kanunun yayımını takip eden ay başında,

b) 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 7 nci, 9 uncu, 10 uncu, 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 15 inci, 16 nci maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Ek 39 uncu maddesi, 17 nci, 21 inci 23 üncü, 25 inci, 27 nci, 32 nci, 38 inci maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen geçici 82 nci, 2925 sayılı Kanuna eklenen geçici 2 nci ve 1479 sayılı Kanuna eklenen geçici 11 inci maddesi Kanunun yayımını takip eden yılbaşında,

c) 40 inci, 41 inci, 42 nci, 43 üncü, 44 üncü, 45 inci, 46 nci, 48 inci, 49 uncu ve 50 nci maddeleri ile 51 inci maddesinin (b) bendi ve geçici 1 inci maddesi yayımını izleyen 6 ayın sonunda,

d) Diğer hükümleri Kanunun yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

MADDE 53. – Tasarrufların 53 üncü Maddesi Komisyonumuzda aynen kabul edilmiştir.

(I) SAYILI LİSTE

KURUMU : SOSYAL SİGORTALAR KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: TAŞRA

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>
GİH	Hastane Müdürü	1	9
GİH	Hastane Müdürü	2	9
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	2	22
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	3	35
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	4	28

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>
GİH	Hastano Müdür Yardımcısı	5	21
GİH	Muhasebeci	4	18
GİH	Muhasebeci	5	26
GİH	Şef	3	54
GİH	Şef	4	88
GİH	Şef	5	132
GİH	Memur	8	237
GİH	Memur	9	396
GİH	Memur	10	551
GİH	Anbar Memuru	10	74
GİH	Santral Memuru	10	267
GİH	Veznedar	10	136
GİH	Daktilograf	9	40
GİH	Daktilograf	10	264
GİH	Şoför	12	324
SHS	Baştabip	1	29
SHS	Baştabip Yardımcısı	1	49
SHS	Baştabip Yardımcısı	2	44
SHS	Uzman Tabip	3	435
SHS	Uzman Tabip	4	725
SHS	Uzman Tabip	5	1 122
SHS	Tabip	5	842
SHS	Diş Tabip	5	158
SHS	Eczacı	5	410
SHS	Başhemşire	5	26
SHS	Hemşire	8	877
SHS	Hemşire	9	3 516
SHS	Ebe	9	324
SHS	Sağlık Teknisyeni	7	229
SHS	Sağlık Teknisyeni	8	382
SHS	Sağlık Teknisyeni	9	538
SHS	Laborant	7	88
SHS	Laborant	8	176
SHS	Laborant	9	254
SHS	Diyetisyen	5	44
SHS	Psikolog	5	18

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
SHS	Fizyoterapist	5	35
SHS	Çocuk Gelişimcisi	5	9
THS	Teknisyen	9	365
YHS	Teknisyen Yardımcısı	12	101
YHS	Berber	12	64
YHS	Bekçi	12	403
YHS	Aşçı	12	284
YHS	Terzi	12	133
YHS	Gassal	12	18
YHS	Hizmetli	12	<u>4371</u>
TOPLAM			18 000

(I) SAYILI LİSTE
(İHDAS EDİLEN KADROLAR)

KURUMU : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: MERKEZ

CETVEL: III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
GİH	İşsizlik Sigortası Daire Başkanı	1	1
GİH	Şube Müdürü	1	12
GİH	Şef	3	4
GİH	Muhasebeci	4	4
GİH	Şef	4	8
TH	İstatistikçi	4	4
GİH	Muhasebeci	5	4
GİH	Şef	5	10
GİH	Şef	6	12
GİH	Memur	6	4
TH	İstatistikçi	6	8
GİH	Memur	7	6
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	7	12
GİH	Memur	8	6
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	8	12
GİH	Memur	9	8
GİH	Daktilograf	10	<u>12</u>
TOPLAM			127

(I) SAYILI LİSTE
(İHDAS EDİLEN KADROLAR)

KURUMU : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: TAŞRA

CETVEL: III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
GİH	Şube Müdürü	1	10
GİH	Şube Müdürü	2	30
GİH	Şube Müdürü	3	40
GİH	Şef	3	25
GİH	Muhasebeci	4	10
GİH	Şef	4	35
TH	İstatistikçi	4	4
GİH	Muhasebeci	5	30
GİH	Şef	5	53
TH	İstatistikçi	5	8
GİH	Muhasebeci	6	40
TH	İstatistikçi	6	7
GİH	Aktüer	6	6
GİH	Memur	6	15
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	6	40
GİH	Memur	7	20
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	7	30
GİH	Memur	8	20
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	8	30
GİH	Memur	9	25
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	9	13
TOPLAM			491

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Bıyık Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

2.8.1999

Esas No. : 11495

Karar No. : 45

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 12.07.1999 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 13.07.1999 tarihinde tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen "Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici

ci Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 27.7.1999 tarihinde yaptığı 24 üncü birleşiminde, Hükümeti temsilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar OKUYAN, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Maliye ile Adalet Bakanlıkları, Hazine ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlıkları, Sosyal Sigortalar Kurumu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, İş ve İşçi Bulma Kurumu, Bağ-Kur Genel Müdürlükleri, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, KESK, TÜM İŞÇİ EMEKLİLERİ DERNEĞİ, KAMU-SEN, MEMUR-SEN, TİSK ve TESK temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; Sosyal güvenlik kavramı, toplumsal dayanışmanın gereği olarak doğmuş ve tarihsel süreç içinde gelişerek önce ulusların sonra da uluslararası kuruluşların temel konularından biri haline gelmiştir. Çağımızda sosyal güvenlik kalkınmanın dinamiği, üretim ve verimliliğin en önemli unsuru olarak kabul edilmektedir. Toplumlar için sosyal güvenlik, beşeri sermayenin sağlıklı bir şekilde gelişmesi, gelirin yeniden ve daha adil dağıtımı ve toplumsal barış ve adaletin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesinde önemli bir araçtır.

Dünyada karşılıksız sosyal yardımlar ve primli sisteme dayalı sigortalılık şeklinde uygulanan sosyal güvenlik sistemlerinde, çeşitli nedenlerle sıkıntılar görülmekte ve reform ihtiyacı gelişmiş ülkelerin olduğu kadar gelişmekte olan ülkelerin de başlıca sorunu haline gelmektedir. Ülkemizde de sosyal güvenlik kuruluşları başta finansman darboğazı olmak üzere, erken emeklilik, kurumların prime dayanmayan karşılıksız ödemeleri ve çeşitli dönemlerde çıkarılmış olan borçlanma yasalarıyla kişilere prim yatırmadıkları yılları çok ucuza satın almalarının sağlanması nedeniyle ortaya çıkan aktüeryal dengesizlik gibi nedenlerle zor duruma düşmüşlerdir.

Ülkemizin üç büyük sosyal güvenlik kuruluşu olan Sosyal Sigortalar Kurumu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı ve Bağ-Kur'un aktif sigortalılar ile pasif sigortalılar arasındaki dengelerinin bozulması, başka bir deyişle prim miktarı ile emekli aylığı ilişkisinin sağlanamaması, bu kuruluşların mali yapılarının bozulmasına neden olmakta, kuruluşların hızla artan finansman açıkları bütçeden yapılan transferlerle kapatılmaya çalışılmaktadır. Söz konusu sosyal güvenlik kuruluşlarının bütçeden finanse edilen açığı 1995 yılında 108.2 trilyon, 1996 yılında 335.3 trilyon, 1997 yılında 760 trilyon, 1998 yılında, yılsonu harcama tahminine göre 1 katrilyon 426 trilyon liradır. 1999 yılında ise bütçeden finanse edilecek toplam açığın 2 katrilyon 55 trilyon lira olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Sosyal güvenlik kuruluşlarının yıllara göre bütçeden aldıkları payın GSMH'ya oranı 1992'de 0.36 iken, 1995'de 1.38, 1997'de 2.59 olarak gerçekleşmiş, 1998'de ise yılsonu harcama tahminine göre 2.69 seviyesindedir.

Ülkemizde aktif sigortalılar ile pasif sigortalılar arasındaki denge olumsuz yönde bozulmuştur. 1997 yılında aktif sigortalı sayısı 5.3 oranında artarken, pasif sigortalı sayısı yüzde 7.4 oranında artmıştır. 1996 yılında ortalama 2.33 aktif sigortalıya 1 pasif sigortalı düşerken 1997 yılında bu sayı 2.28'e gerilemiştir. 1997 yılında pasif sigortalı başına düşen aktif sigortalı sayısı Emekli Sandığı'nda 1.79, Bağ-Kur'da 2.72 ve SSK'da 2.33 olarak gerçekleşmiştir.

Pasif sigortalı sayısındaki hızlı artışa karşılık aktif sigortalı sayısının yeterince artmaması, bağımlı sayısının fazla olması, emeklilik yaş sınırının kaldırılmış olması ve yaşlılık riskiyle karşılaşmadan sigortalılara emekli aylığının bağlanması, prim karşılığı olmayan ödemelerin yapılması, prime esas kazancın tavanının düşük tutulması ve prim tahsilatının yetersiz olmasından dolayı aktüeryal dengeler bozulmuştur. Bu nedenle kurumların bozulan finansmanlarının sağlıklı bir yapıya kavuşturulması için ivedilikle gerekli önlemlerin alınması kamu menfaati açısından önem arz etmektedir.

1997 yılında, sosyal sigorta programları toplam nüfusun yüzde 85.3'ünü kapsamaktadır. Bu kapsamda Emekli Sandığı 7 milyon 947 bin, Sosyal Sigortalar Kurumu 32 milyon 752 bin, Bağ-Kur 12 milyon 680 bin ve diğer özel sandıklar toplamı 315 bin kişi olmak üzere toplam 53 milyon 694 bin kişi yer almaktadır.

Sosyal güvenlik kurumları arasında, sigorta programları, üyelerin aylığa hak kazanma şartları, emekli aylıklarının alt ve üst sınırları, prim oranları, sağlanan haklar ve yükümlülükler açısından mevcut farklılıkların Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında yer alan öngörüler doğrultusunda bir standarta kavuşturulması uygulamada hizmetin daha etkin bir şekilde yerine getirilmesini sağlayacaktır.

Diğer yandan; günümüzde önemli bir sorun olan istihdam yetersizliği bir çok ülkenin temel sorunlarından biri olmaya devam etmektedir. Bir ülkede üretimde bulunmayanların sayısındaki artış, sadece çalışanların üzerindeki yükü artırmakla kalmamakta, aynı zamanda toplumsal dengeleri alt üst ederek ekonomik ve sosyal sorunları da beraberinde getirmektedir.

Ülkemizde hızlı nüfus artışı, köyden kente göç ile sanayi ve hizmetler sektörünün yeterince gelişmemesi nedeniyle temelde yapısal bir işsizlik vardır. Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre ülkemiz işgücü potansiyeli 1998 yılı Nisan ayında, bir önceki yılın ortalamasına göre yaklaşık yüzde 1.3 artarak 22.2 milyona, istihdam ise yüzde 1.2 oranında artarak 20.7 milyona yükselmiştir. Aynı tarihte, işsizlik oranı yüzde 6.4, eksik istihdam ise yüzde 6.1 olarak gerçekleşmiştir. Böylece eksik istihdam ile birlikte toplam işsizlik yani atıl işgüçü oranı yüzde 12.5 civarında gerçekleşmiştir. 1999 yılında ise işgücünün 22.778 bin, istihdamın 21.231 bin, açık ve eksik istihdam nedeniyle atıl işgücünün toplam yüzde 13.8 oranında olması beklenmektedir.

İşsizliğin tam anlamı ile ortadan kaldırılması, çok yönlü ekonomik ve mali önlemlerle, yatırım-istihdam ilişkisine dönük etkili kararların alınmasına bağlıdır. Bu çerçevede, istihdamın artırılmasına dönük uzun vadeli politikaların yanında, işsiz kalma neticesinde geçici gelir kayıplarını ya da azalışlarını karşılayacak, yeni iş buluncaya kadar ya da yeniden istihdam imkanı verecek olan eğitimini tamamlanuncaya kadar gelir kayıplarını karşılayarak, gelir devamlılığı sağlayacak önlemlerin de uygulamaya konulması zorunludur.

Anayasamızda ifadesi bulunan sosyal devlet olgusunun bir gereği olarak hem güvenceli, hem de esnek bir işgücü piyasası düzenlenmesi kapsamında yeniden eğitim programlarını da içerecek şekilde işsizlik sigortası sisteminin kurulması toplum barışımızın korunmasına katkı sağlayacaktır. OECD Ülkeleri arasında işsizlik sigortası uygulamayan tek ülke Türkiye'dir. Ülkemizin Avrupa Birliğine entegrasyon süreci de dikkate alınarak, tüm Avrupa Birliği ülkelerinde bulunan işsizlik sigortası sisteminin işçi, işveren ve devlet tarafından karşılanacak primlerle oluşturulması gerekmektedir.

Yukarıdaki genel açıklamalar çerçevesinde, sosyal güvenlik kurumlarının içinde bulunduğu finansman sıkıntısını gidermek, idari etkinliği artırmak, norm ve standart birliği için temel esasları belirlemek, gelirleri artırıcı ve giderleri azaltıcı düzenlemeler yapmak, fonların etkili bir şekilde işletilmesini temin etmek amacıyla sosyal güvenlik sisteminin yeniden yapılandırılması ve çalışmakta iken işsiz kalanların gelir kayıplarını kısmen karşılayacak işsizlik sigortası sisteminin oluşturulmasına dönük düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

Tasarı ile;

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabı-

na Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunda değişiklikler yapılması ile bu Kanunlara ek ve geçici maddeler eklenmesi ve çalışma hayatımızda ilk defa İşsizlik Sigortası sistemi kurulması öngörülmektedir.

Bu Tasarı kapsamında ;

506 sayılı Kanunda;

- İşverenin, işyeri bildirgesini, işçi çalışmaya başladıktan en geç bir ay içinde Kuruma bildirme stresi, işyeri bildirgesini ve çalıştıracağı işçileri işe başlatmadan önce Kuruma bildirmesi,

- İşverenin, çalıştırılan sigortalıları, Kuruma engeç bir ay içinde bildirme stresi, bu kişileri işe başlatmadan önce Kuruma bildirmesi,

- Sigortalılara, iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası kapsamı dışında kalan hastalıklarda verilen protez, araç ve gereç bedellerinin yüzde 20'sinin hak sahiplerince karşılanması, bu katkı payının asgari ücretin üç katından fazla olmayacağı esasının getirilmesi,

- İlk defa sigortalı olanlara sağlık hizmetlerinden yararlanabilmesi için, altmış günü hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam yüz yirmi gün hastalık sigortası primi ödeme şartının getirilmesi,

- Sürekli iş göremezlik geliri, malûllük ve yaşlılık aylığı alanlara sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinin yüzde 10'unun kendilerince ödenmesi, bu katkı payının kurumca ödenen maaştan fazla olmayacağı esasının getirilmesi,

- Sigortalının yaşlılık aylığına hak kazanmasında yaş şartı aranmadan emekli olma imkanı kaldırılarak, kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 8300 iş günü prim ödemiş olması veya kadın ise 61, erkek ise 63 yaşını doldurmuş olması ve en az 3600 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olma esaslarının getirilmesi,

- Yaşlılık aylıklarının hesaplanmasında katsayı ve gösterge sistemi yerine sigortalının, DİE tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatlarındaki değişim oranı ile bir önceki yılın gayrisafi yurt içi hâsıla sabit fiyatlarla gelişme hızına göre, sigortalılığın başlangıç tarihinden itibaren belirlenecek güncelleştirilmiş yıllık kazançlarının toplamına göre bulunacak ortalama yıllık kazancın yüzde 35'inin 1/12 oranında yaşlılık aylığı bağlanması ve bu oranın her 360 günlük ek prim ödenmesi halinde yüzde 2 artırılması,

- Prim ve verilecek ödeneklerin hesabında esas alınan günlük kazancın alt ve üst limitlerinin yeniden belirlenmesi, bu limitlerin DİE tarafından açıklanan TÜFE ile kişi başına düşen gayrisafi millî hâsıla artış oranlarına göre güncelleştirilerek artırılmasına imkan verilmesi,

- Sigorta müfettişlerinin yanında, genel ve katma bütçeli kuruluşların denetim elamanlarının da, işyerlerinde sigortasız olarak çalışan işçileri tespit ederek Kuruma bildirmelerine olanak tanınması,

- İsteğe bağlı sigortalılıkta malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı yüzde 20'den yüzde 30'a, sosyal güvenlik destek primi oranı ise yüzde 24'den yüzde 30'a çıkarılması, kurumdan emekli aylığı alan serbest avukat ve noterlerin çalışmaya devam edenlerinin de sosyal güvenlik destek primi uygulaması kapsamına alınması,

- Emekli aylıklarının her ay enflasyon oranında artırılmasına imkan verilmesi, sosyal yardım zammının (4.690.000) TL olarak dondurulması,

- Sigortalılık süresine ilave edilecek ek fiili hizmet sürelerinin toplamının 5 yıldan çok olmak üzere, bu Tasarı ile getirilen yaş hadlerinden indirilmesi.

5434 Sayılı Kanunda;

- Emekli aylığının bağlanmasında, kadın erkek arasındaki 20-25 yıl ayrımı kaldırılarak, 25 yıl hizmet yılı ve kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olmaları şartının getirilmesi, bu düzenleme çerçevesinde bazı maddelerde yer alan fiili hizmet süreleri ile yaş sınırlarının yeniden belirlenmesi,

- Yaş haddinden emekli aylığı bağlanacaklarda aranan 10 yıl hizmet süresinin 15 yıl olarak artırılması,

- Evli bulunmayan kız çocuklarına başka bir sosyal güvenlik kuruluşunda her ne ad altında olursa olsun aylık almama şartının getirilmesi sağlanarak tek kurumdan yetim aylığı bağlanması,

- Halen emekli, adi malûllük, vazife malûllüğü ile dul ve yetim maaşı alanların aylıklarının Tasarruflar Kanunlaşmasından itibaren, kanunlaşmasından sonra bağlanacak olan maaşların ise ilk memur maaş artışı tarihinden itibaren DİE'nin açıkladığı TÜFE değişim oranına göre belirlenmesinin sağlanması,

- Protez, orteç ve tıbbi araç ve gereç bedellerinin yüzde 10'unun ilgililer tarafından karşılanması ve bu katkı paylarının almakta oldukları bir aylık maaş tutarından fazla olamayacağı hükmünün getirilmesi,

- Diğer sosyal güvenlik kurumlarından emekli aylığı alanların hiçbir şekilde Sandığın sağlık yardımından yararlanamaması,

1479 sayılı Kanunda;

- Malûllük ve yaşlılık aylığının; sigortalının sigortalılık süresince prim ödödüğü gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının yüzde 60'ı, malûllük aylığında bu oranın hak sahibi bir başkasının bakımına muhtaç olduğu zaman ise yüzde 70'i olması, gelir basamaklarındaki bekleme sürelerinin yeniden belirlenmesi,

- Yaşlılık aylığından yararlanmak için kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması, kısmi yaşlılık aylığında ise kadın ise 61, erkek ise 63 yaşını doldurma ve 15 tam yıl sigorta primi ödeme şartlarının getirilmesi,

- Süresinde ödenmeyen primlerin tahsilatında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanması.

- İlk defa sigortalı veya yeniden sigortalı olanların sağlık hizmetlerinden yararlanabilmesi için en az sekiz ay prim ödemiş olma şartının getirilmesi, sağlık sigortası prim oranının yüzde 12'den yüzde 15'e çıkarılması,

- Protez, araç ve gereç bedelleri ile tedavi giderlerine 506 sayılı Kanunda yapılan düzenlemelere paralel olarak, sigortalılar, aylık alanlar ve bunların hak sahiplerince belli oranlarda katkı payı verilmesine imkan sağlanması,

- Yaşlılık aylığı bağlanarlardan, çalışmalarına devam edenlere veya daha sonra çalışmaya başlayanlara yüzde 10 oranında sosyal güvenlik destek priminin getirilmesi, bu primin sigortalılık süresi olarak değerlendirilmemesi, toptan ödeme olarak jade edilmemesi ve hizmet sürelerinin birleştirilmesinde dikkate alınmaması,

- Diğer sosyal güvenlik kurumlarında olduğu gibi bu Kanuna tabi sigortalılara da askerlikte geçen sürelerini borçlanma imkanı verilmesi,

Hizmetlerin birleştirilmesinde uygulanan son 7 yıl içinde en fazla fiili çalışma süresinin geçtiği kurumca aylık bağlanması uygulaması yerine, fiili hizmet süresi içinde en fazla hizmet süresinin geçtiği kurumca aylık bağlanması, hizmet sürelerinin eşit olması halinde sonuncusunun tabi olduğu mevzuat hükümlerinin uygulanması esaslarının getirilmesi,

Tasarının kanunlaşma prosedürünün tamamlanmasından önce emeklilik hakkını kazananların değişiklikten önceki hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin haklarının korunması, şeklinde değişiklik ve düzenlemelerin yapılmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca tasarı ile;

- 506 ve 1479 sayılı Kanunlarda yapılan değişikliklere paralel olarak, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu ile 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun ilgili maddelerinde de gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

- Sigortalı ve iştirakçilerin sözkonusu Kanunlarda yapılan değişiklik ve düzenlemelerden hemen etkilenmelerini önlemek amacıyla, kademeli geçiş sürecine ilişkin esaslar da belirlenmiştir.

Ülkemizde ilk defa getirilecek olan zorunlu İşsizlik Sigortası Sistemi ile ilgili düzenlemelerde;

- Kendi istek ve kusuru dışında işsiz kalanların, yeni iş buluncaya kadar gelir kaybının kısmen de olsa karşılanmasına,

- İşsizlik sigortası fonunun, çalışanlardan yüzde 2, işverenlerden yüzde 3 ve Devletten yüzde 2 oranlarında sağlanacak katkı payları ile oluşturulması, Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun 2 ve 3 üncü maddeleri kaldırılarak, işçi ve işverenlerin ödemekte oldukları primlerin bu fona kesilmesinin sağlanmasına,

- Sigortalı işsizlerin işsizlik ödeneğini hak edebilmesi için, bu Kanun kapsamına dahil olması, hizmet akdilerinin sona ermesinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün sigortalı olarak çalışıp, işsizlik sigortası primi ödemiş ve işten ayrılmadan önceki son 120 gün içinde prim ödeyerek sürekli çalışmış olmaları şartının getirilmesine,

- Çalışanlardan alınacak katkı payının prim ödedikleri süreyle paralel olarak 300 gün olarak belirlenmesine,

- Hizmet akdinin başvuru sırasında grev, lokavt veya kanundan doğan ödevler nedeniyle askıya alınmamış ve herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almamış olması esaslarının getirilmesine,

- İşsizlik ödeneği almakta iken, bulunan işi haklı bir nedene dayanmaksızın reddeden, işsizlik ödeneği aldığı sürede gelir getirici bir işte çalışan veya herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan gelir veya aylık aldığı tespit edilenlerin ödeneğinin kesilmesine imkan verilmesine,

yönelik hükümlere yer verilmiştir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan müzakerelerde;

- Sosyal güvenlik kurumlarının, bu kurumlardan yararlananların istek ve iradeleri dışında mal varlığında ve gelirlerinde meydana gelen azalma nedeniyle finansman sorunu ile karşı karşıya kaldığı,

- Uluslararası düzeyde İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile ILO sözleşmelerinde sosyal güvenliğin temel bir insan hakkı olduğu, devletin de bu hakkın gereklerini yerine getirmekle görevli olduğunun vurgulandığı,

- Tasarıda, sosyal güvenlik sisteminde bir reform gerçekleştirmeye dönük düzenlemelerin yer almadığı, daha çok ücret ve finans ile ilgili değişiklikleri ihtiva ettiği, halbuki Avrupa Birliği gibi

ülkelerde uygulanan çalışma hayatına ilişkin standartların çalışma hayatımıza uyarlanması yararlı olacaktır.

- Bütçeden, sosyal güvenlik kurumlarına yapılan transferlerin 1999 yılında toplam transfer içindeki payının yüzde 8.2 olacağı, ancak transfer kalemlerinin içinde en büyük payı yüzde 37.8 ile faiz ödemelerinin aldığı gözden kaçırılmaması gereken bir durum olduğu, bu nedenle sosyal güvenlik kurumlarına aktarılan transfer ödeneğinin bir kara delik olarak nitelendirilmesinin ülkemiz gerçeklerini görmemek manasına geleceği,

- Sosyal güvenlik sisteminin aksayan temel noktasının gelir-gider dengesinin bozulması olduğu, bu konunun yeni ortaya çıkmadığı, 1970'li yıllardan beri ülkemiz gündeminde yer aldığı, ancak bu Tasarı dahil, kalıcı çözüm önerilerinin Hükümetlerce Meclisin gündemine getirilmediği,

- İşsizlik Sigortası Sisteminin sağlıklı temellere dayandırılması gerektiği, aksi takdirde uygulamada suistimallerin olmasının önlenemeyeceği, bu sistemin iş güvencesi ile birlikte uygulanmasının çalışma hayatının düzenli bir şekilde işlemesine yardımcı olacaktır,

- OECD ülkelerinde sosyal güvenlik sistemine devletin katkısının yüzde 19 ile yüzde 76 arasında değiştiği, Türkiye'de ise sosyal güvenlik kuruluşlarına devletin direkt olarak hiç bir katkısının olmadığı, bunun sosyal devlet ilkesi ile bağdaşamayacağı,

- Çalışma hayatımızda emeklilik yaşı kadar, belki ondan da önemli olan konunun, 5 milyon civarında olduğu tahmin edilen kayıt dışı işçi olduğu, bu çalışanların sisteme dahil edilmesi durumunda sosyal güvenlik sistemindeki finansman darboğazının giderilebileceği,

- Sosyal güvenlik kurumlarının, sosyal yardım adı altında primle karşılanamayan ödemeler yaptığı, esasında sosyal transferler adı altında yapılması gereken bu yardımların, kurumların finansman yapısını bozan temel nedenlerden biri olduğu,

- Ülkemizin çalışma koşulları dikkate alındığında, iş güvencesi olmaksızın emeklilik için 8300 iş günü prim ödeme ve 58-60 yaş zorunluluğunun getirilmesinin, geniş toplum kesimlerinin emekli olamaması gibi bir durumun ortaya çıkmasına sebep olmasının yanı sıra, bu insanların belli bir yaşta sonra işsiz kalmak gibi bir sorunla karşı karşıya kalmalarına yol açabileceği,

- Yaşlılık aylığının hesaplanma sisteminde DİE'nin açıkladığı en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyat indeksinin esas alınmasının eşel-mobil sisteminin doğmasına yol açacağı, bu durumun ekonominin ücret-fiyat spiraline girmesine neden olacağı, karar alıcı birimlerin ekonomiyi yönlendirmede yetersiz kalması gibi bir sonucun ortaya çıkabileceği,

- Ülkemizdeki nüfus piramidinin yapısı dikkate alınmadan, emeklilik yaşı konusunda Avrupa Ülkeleri ile paralellik kurulmasının ülkemiz gerçekleri ile bağdaşmayacağı gibi, istihdam sorununun daha da büyümesine neden olacağı,

- Halen çalışmakta olup, henüz emeklilik hakkını kazanmamış kişilere daha esnek geçiş sürecinin sağlanmasının hakkaniyete uygun olacaktır,

- OECD ülkelerinde 60 yaş ve daha üzerinde nüfusun toplam nüfus içinde oranının yüzde 20 olduğu, halbuki bu oranın Türkiye'de yüzde 7 seviyesinde bulunduğu, bu durumda OECD ülkelerinde her beş kişiden biri emekli olma imkânına sahipken, ülkemizde ancak her 14 kişiden birinin emekli olma imkânına sahip olacağı,

- Ölüm aylığı konusunda SSK, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur arasındaki farklılıkların giderilerek 5 yıl şartının getirilmesi gerektiği.

- Sigortalılar ile emeklilerde protez, araç ve gereç bedellerine katılma paylarının daha gerçekçi kriterlere bağlanarak, düşük gelirlili bu vatandaşlarımızın mağduriyetinin giderilmesinin uygun olacağı,

- Sosyal güvenlik reformunun toplumun geniş bir kesimini etkileyeceği, bu nedenle konunun daha ayrıntılı incelenerek olgunlaştırılması için bir alt komisyon kurulmasının yararlı olacağı,

- İşsizlik sigortası sisteminin mevcut işsizler için bir çare olmadığı, sadece çalışanlar arasında dar bir kesime hizmet edeceği, getirilen yeni yükler nedeniyle kayıtlı işyerlerinin de sistem dışına çıkmasına neden olacağı, bunun da kayıtdışı ekonominin büyümesine yol açacağı,

- Yarınma güvenen bir toplumun daha çalışkan, daha girişken ve barış içinde olacağına inanıldığı, sosyal güvenliğin yalnızca geçmişte hizmet etmiş olanların unutulmaması şeklinde değil, bugünkü topluma dinamizm kazandıran bir unsur olarak değerlendirilmesi gerektiği, bu çerçevede tasarının toplumsal konsensus sağlanarak kanunlaştırılmasının daha doğru bir yaklaşım olacağı,

şeklindeki eleştirileri müteakip,

- Bu Kanun Tasarısının, Ülkemizin önemli bir sorunu olan bütçe açıklarının giderilmesine dönük olarak hazırlandığı, uzun yıllardır izlenen popülüst politikalar neticesinde sosyal güvenlik sisteminin bir çıkmaza sürüklendiği, getirilen düzenleme ile aktüeryal dengesi bozulan sistemin 2020 yılında gelir ve giderlerinin birbirini karşılama noktasına gelmesinin hedeflendiği,

- Hükümetimizin, ülke sorunlarına gelecek seçimleri değil, gelecek nesilleri ön planda tutarak yaklaştığı, Tasarının da bu görüş doğrultusunda hazırlandığının anlaşıldığı,

- Ülkemizde 1970'lerden beri konuşulan temel konulardan birinin de sosyal güvenlik sisteminin yeniden yapılandırılması olduğu, ancak sözkonusu reform Tasarısına kadar radikal çözüm önerilerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine getirilemediği,

- Sözkonusu Tasarının dört aşamalı bir reform paketinin ilk ayağı olarak değerlendirilmesi gerektiği, bu Tasarının etkisinin diğer üç aşamanın tamamlanmasından sonra daha net görülebileceği,

- Tasarının sosyal devlet anlayışı çerçevesinde hazırlandığı, bu çerçevede çalışanların hakları korunarak, yaşlılık aylığına hak kazanma yaşının ülke gerçeklerinin yanında, sosyal güvenlik sisteminin içinde bulunduğu şartlar da dikkate alınarak belirlendiği,

- Getirilen düzenlemenin, sosyal güvenlik sisteminin sorunların tek başına çözemeyeceği, bunun ilave sosyal ve ekonomik tedbirlerle desteklenmesi gerektiği, devletin sosyal güvenlik sistemine katkı yapmasının sosyal devlet olmanın bir gereği olduğu, bu görüşten hareketle sistemin bir parçası olan işsizlik sigortasında devletin de katkı payı bulunduğu,

- Sosyal Sigortalar Kurumu başta olmak üzere, diğer sosyal güvenlik kuruluşlarının özertleştirilmesi gerektiği, aksi takdirde bu Tasarı ile getirilen köklü değişikliklerin yararlı olamayacağı,

- Ülkemizde sağlık sistemindeki çarpıklıklar nedeniyle büyük oranlarda ilaç israfının yaşandığı, sağlık harcamalarının sosyal güvenlik kuruluşlarının zor duruma düşmesinde büyük bir rol oynadığı, radikal değişiklikler getiren Tasarının bu sorunu çözecek ek düzenlemelerle desteklenmesi halinde sosyal güvenlik sisteminin finansman darboğazının kısa vadede çözümlenmesine katkı sağlayacağı,

- Sosyal güvenlik kuruluşlarının aktüeryal dengelerindeki bozukluğun temel nedenlerinden biri olan emekli olanlara emekli maaşı kesilmeden çalışma olanağı verilmesi ile prim alınmadan ödenen sosyal yardımların bugünkü finansman sorununun en büyük nedenleri olduğu, Tasarının bu anlamda yapıcı çözümler getirmesinin sosyal-güvenlik sisteminin finansman darboğazının aşılmasına katkı sağlayacağı,

- Dünyada sosyal güvenliğin devlet için bir ödev, vatandaşlar için de bir hak haline geldiği, Tasarının bu prensip doğrultusunda hazırlanmasının memnuniyet verici bulunduğu,

- İşsizlik sigortasının yerinde bir düzenleme olduğu, ancak ihbar tazminatı ile kıdem tazminatının da bu kapsamda yeniden ele alınmasının yararlı olacağı,

ifade edilmiştir. Ayrıca, toplantıya katılan sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri de;

- Sosyal güvenlik sisteminin temel sorununun kayıt dışı istihdam olduğu, Tasarının sistem dışına kaçışı hızlandıracağı, sosyal devlet ilkesinin temelini teşkil eden devlet katkısının Tasarıda yer almadığı,

- Ülkemizde ortalama yaşam beklentisinin 65 yaş olduğu, emeklilik yaşının 58-60 olarak belirlenmesinin ülkemizin sosyal ve ekonomik şartlarının dikkate alınmaması anlamına geldiği,

- İşsizlik sigortası sisteminin, iş güvenliği ile birlikte ele alınmadan kurulmasının genç işsiz sayısını artıracığı,

- Emekli maaşlarının hesaplanmasında toplam çalışma süresinin esas alınmasının, başlangıç aylıklarının düşük ve yetersiz olması sonucunu doğuracağı,

- Tasarının toplumsal konsensus sağlanmadan hazırlandığı,

- Türkiye gibi enflasyon sorununu çözememiş ülkelerde oluşturulacak işsizlik sigortası fonunun, uzun vadede yüksek enflasyon ortamında etkin olarak kullanılamayacağı,

yönündeki görüşlerini beyan etmelerinden sonra Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;

- Tasarının, dört aşamalı olarak hazırlanan sosyal güvenlik reformunun bir parçası olduğu, uluslararası standartlar dikkate alınarak hazırlanan sözkonusu reform paketi ile sosyal güvenlik sisteminin Avrupa Birliği normlarına uyumlu hale getirilmesinin amaçlandığı,

- Sosyal güvenlik kuruluşlarının içinde buldukları olumsuzluklardan, sadece emeklilik yaşını yükseltmek suretiyle kurtarılmasının mümkün olmadığı, bu nedenle çok yönlü önlemleri içeren bir sosyal güvenlik reform paketinin hazırlandığı,

- Getirilen düzenlenmenin uzun yılların çalışmaları neticesinde ortaya çıkan veriler çerçevesinde hazırlandığı, Hükümetimizin yılların birikmiş sorunlarını milli menfaatlerimiz çerçevesinde değerlendiren ve çözmeye çalıştığı, sözkonusu Tasarının sosyal güvenlik sisteminin içinde bulunduğu yapısal sorunları popülizmden uzak bir şekilde çözecek tedbirleri içerdiği,

- Son yıllarda sosyal güvenliğin sadece ülkemizde değil, tüm dünyada sorgulanan bir alan haline geldiği, bunun başlıca nedeninin, ekonomi politikalarındaki değişimler doğrultusunda ulusal ekonomilerin yeni bir yapılanma içine girmesi olduğu,

- Yaşlılık aylığına hak kazananların büyük bir kısmının elli yaşın altında olduğu ülkemizde aktif/pasif sigortalı dengesinin ciddi biçimde bozulduğu, bunun da sistemin aktüeryal dengesinin bozulmasına yol açtığı, Tasarının temel hedeflerinden birinin de aktif/pasif dengesini rasyonel bir seviyeye çekmek olduğu,

- Ülkemizde sigortalıların sosyal güvenlik hakları arasında önemli farklar olduğu gibi, sosyal güvenlik kuruluşları arasında da bir eşgüdümün mevcut olmadığı, devletin sosyal güvenlik alanındaki anayasal ödevini etkili bir biçimde yerine getirebilmesi için, tüm sosyal güvenlik kuruluşlarının bir eşgüdüm içinde hizmetlerini yerine getirmesini sağlayacak tedbirlerin, sosyal güvenlik reform paketinin temelini teşkil ettiği,

- Tasarı hazırlanırken demokratik bir sürecin izlendiği, ilgili tarafların katılımının sağlanarak bir konsensüse ulaşılmaya çalışıldığı, ancak farklı menfaat gruplarının ortak bir paydada bir araya

getirilmesinin mümkün olmadığı, Hükümetimizin toplumun her kesimine eşit mesafede bulunduğu, Tasarımın bu anlayış doğrultusunda hazırlandığı,

- Sosyal güvenlik sisteminin; genç emeklilik, düşük prim ödeme gitti sayısı, prim gelirlerini azaltan prime esas ücret tavanının düşüklüğü gibi nedenlerden dolayı aktüeryal dengenin bozulması sonucu bir darboğaza girdiği,

- Sistemin finansman açıklarının katlanarak arttığı, bütçeden bu nedenle yapılan transferlerin 1989 yılında GSMH'nin yüzde 0.65'i iken, 1998 yılında bu oranın yüzde 2.82'ye çıktığı, önlem alınmadığı takdirde, bu oranın 2005 yılında yüzde 4.6, 2050 yılında ise yüzde 16.8 seviyesine ulaşacağını tahmin edildiği,

- Dünya geneli ile birlikte ülkemizde de yaşlı nüfusun oranının hızla arttığı, halen yüzde 7 olan 60 yaş üstü nüfusun 2030 yılında yüzde 16'ya, 2050'de ise yüzde 30'a yükselmesinin beklendiği,

- Tasarımın temel hedefinin çalışan ve emekli nüfus arasında bir denge kurularak ücretler ve emekli aylıkları arasındaki farkın açılmasının engellenmesi olduğu,

- Sosyal güvenlik reformunun ikinci ayağını; emeklilik fonu alt yapısının oluşturulması, kayıt sistemi ile tahsilat artırıcı tedbirlerin getirilmesi, Sosyal Sigortalar Kurumunda sağlık hizmetleri ile sigortacılığın ayrılması, genel sağlık sigortası ile nüfusun tamamına sağlık hizmeti götürülmesi ve sosyal güvenlik kuruluşlarının hizmetleri ile sosyal yardımların iki ayrı çatı altında toplanması gibi konuların teşkil edeceği,

- Tasarı ile getirilen sistemde halen emeklilik hakkını kazanmış olanlar ile mevcut sigortalıların tümü için yürürlükteki mevzuata göre hak edilen emekli aylıklarının aynen korunduğu, Tasarımın kanunlaşmasından sonra emekli olacakların ise yaşlılık aylığına hak kazanmalarına ilişkin süreçlerde bu sigortalıların lehine yumuşak geçişe ilişkin düzenlemelerin yapıldığı,

ifade edilmiştir.

Tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasından sonra Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmesine karar verilmiş, ancak geneli üzerindeki görüşmeler esnasında, toplumu ilgilendiren kapsamlı düzenlemeleri içeren sözkonusu Tasarımın, daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasına yönelik görüşler doğrultusunda alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt Komisyon; 28.7.1999 tarihinde ilgili tarafların katılımıyla tali komisyon olan Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu metnini de dikkate alarak yapmış olduğu çalışmalarının sonucu bir rapor ve metin halinde Komisyonumuza sunmuştur.

Bu defa Komisyonumuz; 30.7.1999 tarihinde Hükümeti temsilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar OKUYAN, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Maliye ve Adalet Bakanlıkları, Hazine ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlıkları, Sosyal Sigortalar Kurumu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, İş ve İşçi Bulma Kurumu ve Bağ-Kur Genel Müdürlükleri ile Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu 25 inci birleşimde, Alt Komisyon Metnini esas almak suretiyle maddeler üzerindeki görüşmelere geçilmesine karar vermiştir.

Alt Komisyon Metninin;

- Çerçeve 1 inci maddesi ile düzenlenen 506 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası; işverenin vermekle yükümlü olduğu işyeri bildirgesinin Kuruma ulaştırılmasının kolaylaştırılması amacıyla "Kuruma vermekle yükümlüdür." ibaresi "..... Kuruma doğrudan vermek veya ideli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür." şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 2 nci maddesi ile düzenlenen 506 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası; ilk defa faaliyete geçen işyerleri ile inşaat işyerlerinde istihdam edilecek işçilerin, işe başlatılmadan önce Kuruma bildirilmesindeki fiili imkansızlıklar nedeniyle bildirim sürelerinde esneklik sağlayacak ifadelerin eklenmesi ve fıkrada çerçeve 1 inci maddede yapılan değişikliklere paralel düzenlemelerin yapılması suretiyle,

- Çerçeve 5 inci maddesi ile düzenlenen 506 sayılı Kanunun 55 inci maddesi; malûllük aylığının artırılmasının 506 sayılı Kanunun 61 inci maddesi hükümlerine göre yapılabilmesine imkan sağlanması suretiyle,

- Çerçeve 6 ncı maddesi ile düzenlenen 506 sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendi; Tasarının kanunlaşmasından sonra ilk defa işe başlayacak olanların yaşlılık aylığından yararlanabilmeleri için öngörülen 8300 gün prim ödeme sayısının 7000 güne indirilmesi, ayrıca yaşlılık aylığından yararlanmak için 61-63 yaş ve en az 3600 gün süresini doldurmuş olmak şartının 58-60 yaş ve 25 yıldan beri sigortalı bulunma ve en az 4500 gün prim ödeme şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 7 nci maddesi ile düzenlenen 506 sayılı Kanunun 61 inci maddesinin; üçüncü fıkrasının, yaşlılık aylığının hesaplanmasında aylık talep tarihinde önceki takvim yılının gayrisafi yurt içi Hasıla gelişme hızının açıklanmasından sonra dikkate alınmasını temin etmek amacıyla metinden çıkarılması, beşinci fıkrasının, maden işyerlerinin yeraltı işlerinde çalışan sigortalılardan prim ödeme gün sayısı fazla olanların aylık bağlama oranlarının artırılmasına imkan sağlanması için yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Çerçeve 9 uncu maddesi ile düzenlenen 506 sayılı Kanunun 67 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (c) alt bendi; ölüm aylığının artırılmasının 506 sayılı Kanunun 61 nci maddesi hükümlerine göre yapılabilmesine imkan sağlanması suretiyle,

- Çerçeve 10 uncu maddesi ile düzenlenen 506 sayılı Kanunun 78 inci maddesinin birinci fıkrası; prime esas günlük kazanç alt sınırının üç katı olarak belirlenen üst sınırın gerektiğinde beş katına kadar yükseltilmesi hususunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 506 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere fıkralar eklenmesini düzenleyen çerçeve 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "... az çalıştığını ..." ibaresinden sonra gelmek üzere "... gösterge ..." ibaresi eklenerek redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- Çerçeve 14 üncü maddesi ile düzenlenen 506 sayılı Kanunun 130 uncu maddesinin; üçüncü fıkrasına, genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idarelerin denetim elemanlarınınca yapılan bildirimler üzerine Kurumun gerekli yasal işlemi yapacağına ve ilgililerin itiraz haklarının saklı olduğuna dair bir hüküm eklenmesi ve son fıkrasının metinden çıkarılması suretiyle,

- 506 sayılı Kanunun Ek 5 inci maddesinin son fıkrası ile Ek 24 üncü maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendinin yürürlükten kaldırılması ve Ek 32 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere fıkralar eklenmesini düzenleyen çerçeve 15 inci maddesinin; ikinci fıkrasının, Kurumdan sürekli iş göremezlik geliri, malûllük ve yaşlılık aylığı almakta olanların eşleri ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir veya aylık almakta olan eşlere yapılan protez, araç ve gereç bedellerine katılım payının yüzde 10 indirilmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 506 sayılı Kanuna ek maddeler ekleyen çerçeve 16 ncı maddesine bağlı Ek 38 inci maddenin; isteğe bağlı sigorta veya topluluk sigortasına tabi olanların malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranının değiştirilmemesi amacıyla metinden çıkarılması ve takip eden ek madde numaralarının buna göre yeniden düzenlenmesi,

- Çerçeve 17 nci maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Geçici 81 inci maddesinin; 506 sayılı Kanunun 60 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinde yapılan değişiklikler doğrultusunda halen sigortalı olanlardan, Tasarımın kanunlaşarak yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre emeklilik hakkını kazanmamış olanlar için doldurulması gerekli yaş ve prim ödeme gün sayısı daha düşük tutularak, geçiş sürecinde uygulanacak emeklilik şartlarına bir ölçüde esneklik getirilmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi, aynı Kanuna eklenen Geçici 82 nci maddede ise çerçeve 7 nci maddede yapılan değişiklik doğrultusunda (a) bendinin üçüncü alt bendinin metinden çıkarılması ve (c) bendinin, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra malûllük aylığına hak kazananlar ile ölen sigortalıların hak sahiplerinin aylıklarının, bu maddenin diğer fıkralarında belirtilen esaslar çerçevesinde 506 sayılı Kanunun 55 ve 67 nci maddeleri hükümlerine göre hesaplanması doğrultusunda redaksiyona tabi tutulması ve müstakil bir fıkra olarak düzenlenmesi suretiyle,

- Çerçeve 22 nci maddesi ile 2925 sayılı Kanuna eklenen Geçici 2 nci maddesinin; çerçeve 17 nci madde ile 506 sayılı Kanuna eklenen Geçici 81 inci maddede yapılan geçiş sürecine ilişkin değişiklikler doğrultusunda yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Çerçeve 27 nci madde ile 5434 sayılı Kanuna eklenen Geçici 205 inci maddesinin; halen iş-tirakeçi olanlardan, Tasarımın kanunlaşarak yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre emeklilik hakkını kazanmamış olanlar için yaş hadleri düşürülerek geçiş sürecinde uygulanacak emeklilik şartlarına esneklik getirilmesi, fiili hizmet stresi zammından yararlandırılan personelin yaş hadlerinde herhangi bir değişiklik yapılamayacağından zor ve riskli görevlerde bulunan sözkonusu personelin, üç yıldan fazla olmamak üzere, bu sürelerinin emeklilik yaşından düşülmesini sağlamak amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Çerçeve 29 uncu madde ile düzenlenen 1479 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin; ikinci fıkrasının, kısmi yaşlılık aylığı bağlanmasında 61-63 yaşını doldurmuş olması şartının, kadın ve erkek sigortalılar için birer yaş düşürülerek yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Çerçeve 30 uncu maddeden sonra gelmek üzere; üç tam yıl prim ödemekle beraber, yirmi beş yıldan az prim ödmeden ölen sigortalıların hak sahiplerine bağlanacak aylıkların hesaplanmasında, diğer sosyal güvenlik kanunlarıyla paralellik sağlamak amacıyla, 1479 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (d) bentlerinin değiştirilmesi ve (e) bendinin yürürlükten kaldırılmasını kapsayan düzenlemenin metne yeni çerçeve 31 inci madde olarak eklenmesi ve madde numaralarının buna göre teselsül ettirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 39 uncu maddesi ile 1479 sayılı Kanuna eklenen Geçici 10 uncu maddesinin; halen sigortalı olanlardan, Tasarımın kanunlaşmasından sonra emekliliğe hak kazanacaklara bağlanacak yaşlılık aylığına ilişkin geçiş sürecinin sigortalılar lehine yeniden düzenlenmesi ve yeni çerçeve madde ilavesi nedeniyle çerçeve madde numarasının 40 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 40 nci maddesi ile düzenlenen 2926 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasının; kısmi yaşlılık aylığı bağlanmasında 61 ve 63 yaşını doldurmuş olma şartının; kadın ve erkek sigortalılar için birer yaş düşürülerek 60 ve 62 olarak düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 41 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 44 üncü maddesi ile 2926 sayılı Kanuna eklenen Geçici 7 nci maddesinin; halen sigortalı olanların yaşlılık aylığına hak kazanmalarına ilişkin geçiş sürecinin, bu sigortalıların lehine yeniden düzenlenmesi ve çerçeve madde numarasının 45 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Yeni madde ilavesiyle 46 olan çerçeve 45 inci maddeden sonra gelmek üzere, yaşlılık aylığı almak için prim ödeme gün sayısının yanı sıra yaş sınırı da getirildiğinden, prim ödeme gün sayısını dolduranlara, istekleri halinde yaş haddini doldurmalarını beklemeden kıdem tazminatlarını ala-

biçimlerine imkan sağlanabilmesi amacıyla 1475 sayılı İş Kanununun Kıdem Tazminatı başlıklı 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına bir bent ilavesini içeren düzenlemenin, İş Kanunu ile İlgili Değişiklikler başlıklı yeni VII. Bölüm altında çerçeve 47 nci madde olarak metne eklenmesi, bundan sonra gelen madde numaraları ile bölüm numaralarının teselsül ettirilmesi suretiyle,

- Fonun kuruluşu, yönetimi, denetimi, gelirleri ile mal ve alacaklarının tabi olacağı hükümler başlıklı 53 üncü maddesi; Fon Yönetim Kurulu Üyelerinin görev süreleri, atanmaları ve görevden alınmalarının yeniden düzenlenmesi, çalışma usul ve esaslarını belirleyen müşterek yönetmeliğin Bakanlar Kurulunca çıkarılması, Fon'un Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'na denetlenmesi, Fon'un gelir ve giderlerinin üçer aylık dönemler halinde 1.6.1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış yeminli mali müşavirlere denettirilerek denetim raporlarının sonuçlarının ilan edilmesi, Fon'un bütçe kapsamı dışında olması, gelirlerinden hiç bir şekilde kesinti yapılamaması ve Genel Bütçeye gelir kaydedilememesi doğrultusunda yeniden düzenlenmesi ve madde numarasının 55 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 56 ncı maddesinin (A) fıkrasının bir numaralı bendinde yer alan "8300" ibaresinin, maden iş yerlerinin yeraltı münevabeli işlerinde en az 4000 gün çalışmış olanların "8100" gün prim ödemiş sigortalılar gibi yaşlılık aylığına hak kazanmalarının temin edilmesi amacıyla "8100" olarak, aynı fıkranın üç numaralı bendinde yer alan "kadın ise 61, erkek ise 63" ibaresinin, 506 sayılı Kanunun 60 ncı maddesinde öngörülen yaşları doldurupta, yaşlılık aylığına hak kazanamayanların toptan ödeme almalarının temin edilmesi amacıyla "kadın ise 58, erkek ise 60" olarak değiştirilmesi, (D) fıkrasının (2) ve (3) numaralı bentlerinin 1479 sayılı Kanunun 35 inci maddesinde yapılan değişiklikler doğrultusunda emeklilik yaş şartları ile atıfların yeniden düzenlenmesi, (E) fıkrasının (2) numaralı bendinin, 2926 sayılı Kanunun 17 nci maddesindeki değişikliklere paralellik sağlamak amacıyla emeklilik yaş şartlarının yeniden belirlenmesi doğrultusunda düzenlenmesi, Değiştirilen İbareler Başlıklı bölümünün numarasının IX, madde numarasının ise 58 olarak değiştirilmesi suretiyle,

57 nci maddesi, İş ve İşçi Bulma Kurumuna ihdas edilecek ekli (1) sayılı listede yer alan kadroların yeniden gözden geçirilerek teknik özellik taşıyan kadrolara öncelik verilmesini sağlamak amacıyla diğer kadrolarda azaltmaya gidilmesi ve madde numarasının 59 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 58 inci maddesi, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne ihdas edilecek ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolardan, genel idare ve yardımcı hizmetler sınıfları için talep edilen kadroların öncelikle kamuda atıl durumda bulunan personelden karşılanması kaydıyla ve madde numarasının 60 olarak düzeltilmesi suretiyle,

- 59 uncu maddesinin; 58 inci maddedeki görüş ve temenniler doğrultusunda, bu Kanunla Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne tahsis edilen genel idare ve yardımcı hizmetler sınıfı kadrolarında istihdam edilecek personelin yüzde ellisinin, Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü ile kamu kurum ve kuruluşlarının aynı hizmet sınıflarında ihtiyaç fazlası olduğu anlaşılan kadrolarda çalışan personelden nakil yoluyla karşılanmasını sağlayacak ve bu kadrolara açıktan ilk defa atanacakların hizmet sürelerinin işe başlamalarını takiben en az ilk iki yılında kalkınmada öncelikli yörelerde görev ifa etmelerini zorunlu kılacak şekilde yeniden düzenlenmesi ve madde numarasının 61 olarak düzeltilmesi suretiyle,

- 60 ncı maddesinin; protez, orteç, araç ve gereçlerin, hangilerinin katılım payından muaf tutulacağına 1.1.2000 tarihinden önce belirlenmesini teminen yeniden düzenlenmesi ve madde numarasının 62 olarak değiştirilmesi suretiyle,

- Geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının, atama işlemlerinin belirtilen süre içerisinde tamamlanamayacağı gözönünde bulundurularak, madde metninden çıkarılması suretiyle,

- Geçici 2 nci maddeden sonra gelmek üzere, Sosyal Sigortalar Kurumunda sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin 1999 yılı sonuna kadar yazılı müracaatları halinde memuriyete geçirilmelerine olanak tanıyan bir düzenlemenin yeni Geçici 3 üncü madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

- Yürürlüğe ilişkin 63 üncü maddesinin; metne yeni madde ilaveleri nedeniyle redaksiyona tabi tutulması ve madde numarasının 65 olması suretiyle,

- Çerçeve 3, 4, 8, 12, 13, 18, 19, 20, 23, 24, 25, 26, 28 ve 30 uncu maddeleri ile geçici 1 inci maddesi aynen,

- Çerçeve 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 41, 42, 43 ve 45 inci maddeleri, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 42, 43, 44 ve 46 ncı maddeler olarak aynen,

- Çerçeve 21 inci maddesi ile 46, 47, 48, 49, 50 ve 54 üncü maddelerde bulunan madde atfları, yeni madde ilaveleri nedeniyle değiştirildiğinden redaksiyona tabi tutulması ve madde numaralarının çerçeve 21, 48, 49, 50, 51, 52 ve 56 olarak,

- 51, 52, 55, 61 ve 62 nci maddeleri ile yürütmeye ilişkin 64 üncü maddesi, 53, 54, 57, 63, 64 ve 66 ncı maddeler olarak aynen,

kabul edilmiştir.

Tasarının başlığı, içeriğinde yapılan değişikliklere paralel olarak yeniden düzenlenmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Metin Şahin
Antalya
Sözcü
Nihat Gökbulut
Kırkkale
Üye
Sait Açıba
Afyon
(Muh. şerhim eklidir.)
Üye
Gaffar Yakın
Afyon
Üye
Zeki Ergezen
Bitlis
(Muh. şerhim eklidir.)
Üye
Oğuz Tezmen
Bursa
(Muhalefet şerhim eklidir.)
Üye
Hakkı Duran
Çankırı

Başkanvekili
Mehmet Hanifi Tiryaki
Gaziantep
Kâtip
Cafer Tufan Yazıcıoğlu
Bartın
Üye
Abdülkadir Akcan
Afyon
Üye
Ali Uzunırmak
Aydın
Üye
M. Altan Karapaşaoğlu
Bursa
(Muh. şerhim eklidir.)
Üye
Süleyman Coşkun
Burdur
Üye
Mücahit Himoğlu
Erzurum

Üye
Aslan Polat
Erzurum
(Muhalefet şerhimiz ektedir.)

Üye
Ali Er
İçel
Üye
Ali Coşkun
İstanbul
(Muh. Şerhim ektedir.)

Üye
Nesrin Nas
İstanbul
Üye
Hasan Metin
İzmir
Üye
Zeki Ünal
Karaman
(Muh. şerhim ektedir.)

Üye
Ali Gebeş
Konya

Üye
Ahmet Derin
Kütahya
(Muhalefet şerhim ektedir.)

Üye
Veysi Şahin
Mardin
(Muhalefet şerhim ektedir.)

Üye
Ş. Ramis Savaş
Sakarya
Üye
Kemal Kabataş
Samsun
(Muhalefet şerhim ektedir.)

Üye
Hasan Özgöbek
Uşak

Üye
Ramazan Gül
Isparta
(İmzada bulunamadı.)

Üye
Aydın Ayaydın
İstanbul
Üye
Yılmaz Karakoyunlu
İstanbul

Üye
Masum Titrker
İstanbul

Üye
İlhami Yılmaz
Karabük

Üye
Necdet Tekin
Kırklareli

Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya
(Muhalefet şerhim ektedir.)

Üye
Süleyman Çelebi
Mardin

Üye
Cevat Ayhan
Sakarya
(Muhalefet şerhi ektedir.)

Üye
Tarık Cengiz
Samsun

Üye
Lütfi Ceylan
Tokat

Üye
Bekir Gündoğan
Tunceli

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Görüşülmekte olan tasarıya aşağıdaki gerekçelerle muhalif, arz ederiz.

Oğuz Tezmen
Bursa

M. Ali Yavuz
Konya

Kemal Kabataş
Samsun

Veysi Şahin
Mardin

Gerekeç;

1. Söz konusu yasa tasarısı ile genel kadro ve usulü hakkında kanun hükmünde kararname henüz yasalaşmadan ve İçtüzüğü'nün 90 ve Anayasanın 91 inci maddesine aykırı olarak söz konusu kanun hükmünde karamamede değişiklik yapılmaktadır. Bu düzenlemenin görüşülmesi İçtüzüğe göre mümkün değildir.

2. Ülkemiz çalışma şartları dikkate alındığında iş güvencesi olmaksızın emeklilik için 7 000 iş-günü prim ödeme ve 58-60 yaş zorunluluğu getirmektedir.

Ülkemizde ortalama ömür süresi 65 yaştır. Emekli olduktan sonra emeklilik süresinde 12-15 yıl olarak hesaplanmaktadır. Avrupa örneği alınarak emeklilik yaşı hesaplanmaktadır. Avrupa koşulları ülkemizde bulunmadığından ortalama ömüründe 65 yaş olması nedeniyle kadında 50, erkekte 55 yaş olması ülkemiz şartlarına en uygun emeklilik yaşıdır.

Getirilen 58-60 yaş ve 7 000 iş günü prim ödeme esası bir dayatmanın ürünüdür. DYP Milletvekilleri olarak (Komisyon üyeleri) 50-55 yaş ve 5 000 iş gününü içeren önerge verdik. Ancak önergemiz iktidarın oylarıyla reddedildi.

Getirilen sistemde 18 yaşında işe başlayan bir işçi prim ödeme süresini 38 yaşında dolduracak, emekli olabilmesi için 60 yaşına kadar 22 sene bekleyecektir. Bu da mezarda emeklilik demektir.

Bu nedenle emeklilik yaşı ve prim ödeme süresi ülkemiz şartlarına, hukuka ve insan hak ve hürriyetlerine uygun değildir.

3. Bu tasarı, işçi ve işveren kesimlerinin karşı çıktığı, uzlaşmadan uzak bir dayatma ürünüdür. Toplumun bütün kesimleri bu tasarıya karşıdır. Sosyal ve çalışma barışını bozan bir tasarıdır.

4. Yaşlılık aylığı ödeme sistemi her ay ayrı hesaplama yapılmasına yol açmakta, bürokratik gecikmeler aylık ödemelerin aksamasına yol açacak nitelik taşımakta, ayrıca getirilen eşel-mobil sistemi ekonomimizi ücret-fiyat spiriline sokma tehlikesi arz etmektedir.

5. Devlet memurlarının emeklilik sisteminin farklı karakter arzemesi nedeniyle 25 inci maddenin tasarıdan çıkarılması gerekir.

6. SSK-Bağkur gibi sosyal güvenlik kuruluşlarının yeniden yapılanmasında bu tasarıda yer alması gerekmektedir.

7. Ülkemizdeki nüfus primadının yapısı dikkate alınmadan Avrupa ülkeleri ile paralellikler kurulması yanlış olmuştur. Bu düzenlemeler ülkemizde genç nüfusun işsiz kalmasına yol açacaktır. Ayrıca Afrika ülkelerinden verilen örneklerde gerçekçi değildir.

Zira o ülkelerde çalışanların büyük bölümü sosyal güvenlik kapsamı dışındadır.

8. Halen çalışmakta olup, henüz emekliliği kazanmamış kişilere daha esnek geçiş dönemi sağlanmalıdır.

9. İşsizlik sigortasının iş güvencesi olmadan getirilmesi işten çıkarmaları kolaylaştıracaktır.

10. Mevcut sigortaların yeni sisteme intibakı hak kaybına yol açmaktadır.

11. Tasarıda bir taraftan kayıt dışı istihdamı önleyici tedbirler getirilirken, diğer taraftanda kayıt dışıma kaçışı hızlandıran düzenlemelere yer verilmiştir.

12. İşverenlerin yüksek primlerden şikayet ettiği bir dönemde SSK primi işçi ve işveren hisselerini hızla artıracak bir uygulama aynı zamanda kaçak işçiliği teşvik edecektir.

MUHALEFET ŞERHİ

Sosyal Güvenlik Kuruluşları kanunlarında değişiklik yapan kanun tasarısına aşağıda ifade edilen sebeplerle karşı olduğumuzu beyan ederiz.

1. Tasarı ile emeklilik aylığı bağlanabilme şartı.

a) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olma ve en az 7 000 gün veya

b) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olma, 25 yıldan beri sigortalı bulunma ve en az 4 500 gün sigorta primi ödeme şartına bağlanmaktadır.

Halen bu şart şartlar yeni kanunda;

a) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olması ve en az 5 000 gün yahut,

b) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olması 15 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 3 600 gün yahut,

c) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmamış olmakla beraber, kadın ise 20, erkek ise 25 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 5 000 gün,

Sigorta primi ödemesi şeklinde uygulanmaktadır.

Getirilen kanun tasarısına göre halen 38 yaşında emekli olabilen kadınlar 58 yaşından önce, 43 yaşında emekli olabilen erkekler 60 yaşından önce emekli olamayacaklardır.

Ayrıca halen 5 000 gün prim ödeyerek % 60 üzerinden emekli olunabilirken yeni getirilen değişiklikle 7 000 gün prim ödeyerek % 54 üzerinden emekli olma, 5 000 gün prim ödenerek ise % 42,8 üzerinden emekli olma şartı getirilmektedir.

Genel düzenleme dışında halen aktif sigortalılara emeklilik için çalışma süresi ve yaşını dikkate alan bir geçiş düzenlemesi getirilmiştir. Kanun tasarısı ayrıca işsizlik sigortasını yeni bir müessesese olarak getirmekte, fon kurulmaktadır. Fona işverenden % 3, işçiden % 2 ve Devletten % 2 prim ödenecektir. İşsiz sigortalılık süresi ise bağlı olmak üzere en çok 300 gün süre için net ücretinin yarısı kadar işsizlik ücreti ödenmektedir. Bu ücret net asgari ücretten fazla olamayacaktır.

Tasarı ile getirilen başlıca diğer değişiklikler ise, sağlık yardımlarında sigortalıdan katkı payı alınması, işyeri ve işçinin önceden bildirilmesi, emekli maaşlarının her yıl TÜFE ve gayrisafi yurt içi Hasıla nisbetinde artırılması ve sigorta primine esas tavan ücretlerinin yükseltilmesidir. Ayrıca yeni personel kadroları ihdasıdır.

2. Hükümet tarafından tasarının gerekçesi olarak sosyal güvenlik kuruluşlarının finansman açığının giderek arttığı 1999 yılı için açığın 2,4 katrilyon TL. olacağı, önümüzdeki yıllarda açığın taşınmaz hale geleceği ifade edilmektedir. Başbakan Ecevit bu reform yapılmazsa devletin çökeceğini ifade etmiştir.

3. 1999 Bütçesinde faiz giderleri 10,3 katrilyondur. İç borç stoku ve borçlanma faizleri dikkate alındığında yıl sonu gerçekleşmenin bunun üzerinde olması beklenmektedir. Sosyal güvenlik

54 milyon nüfus faydalanmaktadır. Bu hizmetlerin ne kadar yetersiz olduğu da ortadadır. Faiz giderlerinin muhatabının takriben 37 000 aile olduğu, bunun % 40'ını da 3 000 ailenin aldığı ifade edilmektedir. Görüldüğü gibi bütçe açığının sebebi faiz ödemeleridir. Bütçeden sosyal güvenlik kuruluşlarına desteğin devam etmesi gerekir. Sosyal Devlet olmanın gereği budur.

4. Kayıt dışı çalışanın 4,5 milyon kişi olduğu ifade edilmektedir. Bunların kayıt altına alınması prim gelirlerini artıracak ve açıkları azaltacaktır.

5. SSK'nun prim alacaklarının toplanamaması ve muhtelif zamanlarda getirilen prim afları ile kurum gelirlerinin azaldığı, kurum fonlarının yıllardır verimsiz kullanıldığı ve çarçur edildiği herkesin bildiği bir gerçektir. Bunun doğurduğu neticenin emeklilik yaşını ve prim gün sayısını artırarak çalışanlara ve emeklilere yüklenmesi kabul edilebilir bir durum değildir. Tasarıya karşı yaygın tepkinin sebebi budur.

6. Çalışma hayatının temel unsuru olan işçi ve işveren toplulukları tasarıya karşıdır. Bir uzlaşma sağlanamamıştır. Tepkilerin giderek artacağı görünmektedir. Üretim, yatırım ve ihracatın gerilediği, iktisadi krizin yaşandığı ve devletin borç batağına saplandığı bir dönemde çalışma barışını bozacak olan bir kanunda ısrar Türkiye'nin meselelerini daha da zor şartlara götürecektir.

7. Türkiye şartlarında, işsizliğin ve genç nüfusun çok olması, sebebiyle 50 yaşın üzerinde iş bulma ve çalışma imkânı görünmemektedir. Buna çalışma ve hayat şartları neticesi olan erken yıpranmada ilave edilirse 60 yaş emeklilik için "mezarda emeklilik" denmesi kolay anlaşılır ve haklı bulunur.

8. Emeklilik yaşı için Avrupa ülkelerinin örnek gösterilmesi Türkiye şartlarına uymamaktadır. Avrupa'da emekli maaşı geçimi sağlamakta, Türkiye'de ise ikinci bir iş yapma geçim için şart olmaktadır.

9. Sosyal Güvenlik ile ilgili bir reform tasarısının öncelikle SSK, Emekli Sandığı ve Bağkur arasındaki farklılıkları gidererek bunları bir çatı altında toplaması, aktüeryal dengenin buna göre kurulması gerekirken bu yapılmamıştır.

10. SSK emeklilerinde değişik tarihlerde emekli olanlar arasında büyük maaş farkı bulunmaktadır. Yıllardır devam eden bu dengesizliğin giderilmesi gerekirken, tasarıda bu yapılmamıştır.

11. Emekli yaşı artırılarak ileri yaşlarda çalışma mecburiyeti getirilirken bunun neticesi olarak bir taraftan genç neslin iş bulması zorlaşırken diğer taraftan kayıt dışı çalışma teşvik edilmiş olacaktır.

12. Hükümeti teşkil eden DSP, MHP ve ANAP toplumun desteğini almayan, karşı çıkılan sosyal güvenlik tasarısını seçim öncesi seçmene beyan etmemişlerdir. ANAP ve DSP için Sosyal Güvenlik kuruluşlarının içinde bulunduğu durum, 18 Nisan seçimleri öncesi de, iktidar olmaları sebebi ile, bilinmeyen bir husus değildir.

13. Emeklilik yaşı için toplumsal bir mutabakat Refahiyol Hükümetinin getirdiği kanun tasarısındaki kadınlar için 50, erkekler için 55 yaşlarında olmuştur. Bunun esas alınması gerektirdi.

14. İşsizlik sigortası için getirilen düzenlemeden cari giderler dışında fonda biriken kaynağın kullanma ve nemalandırma sahasının tarif edilmediği ve fon yönetiminin yetersiz olduğu, bu konuda gerekli tetkik ve araştırmanın, yapılmadığı, meselenin alelacele ortaya getirildiği görülmektedir. Katrilyon mertebesinde olan fon kaynağının verimli kullanılması ve çarçur edilmemesi için bu çalışmanın yapılması, fon yönetiminin buna göre kurulması gerekir.

15. İşsizlik sigortası getirilirken kıdem tazminatı ile ilgili şikayetlerin giderileceği bir düzenlemenin yapılması gerekirdi. Tasarıda bu getirilmemiştir.

16. Tasarıdaki emeklilik yaşı, prim süresi ve diğer değişikliklerin muhtelif alternatiflere göre gelecek yıllar için sosyal güvenlik kurumlarının gelir ve giderlerine tesirini, mali yükünü, proforma bilançolar ve nakit alımı halinde ortaya koyan çalışmaların yapılmadığı, tasarıya aceleyle getirildiği müşahade edilmiştir. Taraflar arasında hesaba dayanan bir mutabakatın sağlanamaması da bu çalışmanın açıklıkla ortaya koyulamamasından da kaynaklandığı görülmektedir.

17. Sosyal güvenlik kuruluşlarının bugün içine düştüğü sıkıntının başlıca sebebi geçmişte yönetimin güçsüzlüğü, kaynakların keyfi kullanılması ve istikrarsız ve hesapsız kararlardır. Bir reform tasarısında öncelikte ele alınması gereken bu kurumların yönetimlerinin güçlendirilmesi, mali ve idari özerklik sağlanmasıdır. Tasarıda bu getirilmemiştir.

Netice olarak, hükümetin de ifade ettiği gibi, tasarıya kanunlaşması sosyal güvenlik kurumlarının aktüeryal dengesini de hemen, yakın zamanda görülmeye değer bir iyileşme sağlamayacağına göre, aceleyle gerek yoktur. Tasarı geri çekilmeli, taraflar arasında mutabakat sağlayacak müzakerelere sabırla devam edilmeli ve olgunlaştırılıp TBMM'ne getirilmelidir.

Yukardaki sebeplerle tasarıya karşı olduğumuzu beyan ederiz.

Ali Coşkun
İstanbul

Zeki Ünal
Karaman

Zeki Ergezen
Bitlis

Aslan Polat
Erzurum

Sait Açıba
Afyon

Altan Karapaşaoğlu
Bursa

Ahmet Derin
Kütahya

Cevat Ayhan
Sakarya

Alt Komisyon Raporu

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 12.7.1999 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 13.7.1999 tarihinde tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen "Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, T.C.Emekli Sandığı Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi, İşsizlik Sigortası Kurulması ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 26.7.1999 tarihinde yaptığı 24 üncü birleşiminde, Hükümeti temsilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Maliye ve Adalet Bakanlıkları, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, T.C. Emekli Sandığı, İş ve İşçi Bulma Kurumu, Bağ-Kur Genel Müdürlükleri, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, TÜM İŞÇİ EMEKLİLERİ DERNEĞİ, KAMU SEN, MEMUR SEN, KESK, TİSK ve TESK temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmesine başlanmıştır.

Tasarının geneli üzerindeki görüşmeler esnasında, toplumu ilgilendiren kapsamlı düzenlemeleri içeren söz konusu tasarıya, toplumsal uzlaşma çerçevesinde değerlendirilip, kanunlaştırılması gerektiği, bu nedenle bir alt komisyon kurularak konunun daha ayrıntılı bir şekilde incelenip olgun-

laştırılmasının yararlı olacağı şeklinde ortaya çıkan görüşler doğrultusunda, geneli üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasını takiben bir alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt Komisyon; 28.7.1999 tarihinde ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinin de katılımlarıyla Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun metnini de dikkate alarak yapmış olduğu toplantıda, kapsamlı ve titiz inceleme ve değerlendirmeler sonucunda çalışmalarını tamamlamıştır.

Bu çalışmalar sonucunda Alt Komisyonumuzda;

– Tasarının Kanunlaşmasından sonra mevcut emeklilerin haklarının korunması çerçevesinde yaşlılık aylıklarının hesaplanmasında ilgili Kanunlardaki hükümler arasında paralellik sağlanması ve bu aylığın hesaplanmasına esas alınacak ortalama yıllık kazancın ne şekilde belirleneceği konularına açıklık getirilmesinin yararlı olacağı,

– Sigortalıların ve emeklilerin tedavi giderlerine katılım paylarının, ülke gerçekleri de dikkate alınarak ilgilileri mağdur etmeyecek bir seviyeye indirgenmesi, bu katkı paylarının üst limitinin objektif kriterlere bağlanması, terörle mücadele sırasında malul kalan sigortalılar ile şehitlerin hak sahiplerinden tedavileri sırasında katılım payı alınmaması konularında hakkaniyete uygunluk açısından gerekli düzenlemelerin yapılmasının doğru bir yaklaşım olacağı,

– Sürekli iş görmezlik geliri, malullük ve yaşlılık aylığı alanların çocuklarının tedavisinde alınacak katkı payının kaldırılmasının uygun olacağı,

– Geçiş sürecine ilişkin düzenlemelerin, ulaşılmak istenen hedefleri ve maksadı daha iyi ifade edecek hale getirilmesi gerektiği,

– Tasarı ile getirilecek sistem ile birlikte iki farklı uygulamaya dayanan bir sosyal güvenlik sisteminin oluşacağı, bu nedenle sosyal güvenlik kuruluşlarından yararlananların müktesep haklarının korunmasına dönük önlemlerin daha anlaşılır hale getirilmesinin zorunlu olduğu,

– Kayıt dışılığın ortadan kaldırılması amacıyla Tasarıda gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiği,

– İşsizlik sigortasıyla ilgili düzenlemelerde, sistemin sağlıklı ve etkin bir şekilde işlemesine dönük değişikliklerin yapılması gerektiği,

– İşsizlik sigortası Fon Yönetim Kurulunda, Devlete ve sosyal taraflara eşit temsil hakkı verilmesinin Fonun etkin bir şekilde yönetilmesini sağlayacağı,

– İhdas edilecek kadroların objektif kriterlere göre kullanılmasını temin edecek düzenlemelerin yapılmasının yararlı olacağı,

Şeklindeki görüşler doğrultusunda bir metin oluşturulmuş ve bu metin üzerinde kanun tekniğine uygunluk açısından gerekli düzenlemeler yapılarak Komisyonumuzun takdirlerine sunulması kararlaştırılmıştır.

Ayrıca, Alt Komisyonumuzda;

– Çalışanların yaşlılık aylığından yararlanma yaş ve süreleri ile prim ödeme gün sayıları,

– Halen çalışmakta olanlardan, emeklilik hakkını kazanmamış olanların tasarıda belirlenen sürelerle uyumları,

– 506 ve 1479 sayılı Kanunlara tabi olarak çalışanların ve bunların emeklilerinin yurt dışı tedavileri,

– Ölüm halinde maaş bağlanmasına esas teşkil edecek asgari fiili hizmet süreleri,

ile ilgili hükümlerin Plan ve Bütçe Komisyonunca değerlendirilmesinin daha uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Üye
Metin Şahin	Sait Aşba
Antalya	Afyon
Üye	Üye
Lütfü Ceylan	Nesrin Nas
Tokat	İstanbul
Üye	Üye
Oğuz Tezmen	Gaffar Yakın
Bursa	Afyon

(Muhalefet şerhim eklidir.)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Görüşülmekte olan tasarıya aşağıdaki gerekçelerle muhalifim. Arz ederim.

Oğuz Tezmen
Bursa

Gereke :

1. Söz konusu yasa tasarısı ile Genel Kadro ve Usulu Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hentüz yasalasmadan İttüzüğün 90 ve 91 inci maddesine aykırı olarak söz konusu Kanun Hükmünde Kararname de değışiklik yapılmaktadır. Bu düzenlemenin görüşülmesi İttüzüğe göre mümkün değildir.

2. Ülkemiz çalışma koşulları dikkate alındığında iş güvencesi olmaksızın emeklilik için 8 300 iş günü prim ödeme ve 58-60 yaş zorunluluğu getirilmesi, geniş kesimlerin bu hadleri dolduramayacak olması nedeniyle fiilen emekli olamamaları ile sonuçlanabilir.

Zira ülkemizde birçok sektörde işçilerin işe alındıktan sonra bir iki yıl içinde (işverence kıdem tazminatı ve kıdem ücreti yükünden kurtulmak için) çıkışları verilmektedir. Ayrıca 40-45 yaşından yaşlı işçiler işe alınmamaktadır.

Bu durum emeklilik gibi temel hakkın fiilen ortadan kaldırılması anlamına gelmektedir. Emekli yaşının 50-55, en az prim ödemeli gün sayısının da 5 000 olması gerekir.

3. İşçi ve işveren kesimlerinin karşı çıktığı bu tasarı ile getirilen değışikliklerin toplumsal uzlaşma aranmaksızın dayatma ile kabul ettirilmeye çalışılması sosyal ve çalışma barışını tehlikeye atmaktadır.

4. Yaşlılık aylığı ödeme sistemi her ay ayrı hesaplama yapılmasına yol açmakta, bürokratik gecikmeler aylık ödemelerin aksamasına yol açacak nitelik taşımakta, ayrıca getirilen eşel-mobil sistemi ekonomimizi ücret-fiyat spiriline sokma tehlikesi arz etmektedir.

5. Devlet memurlarının emeklilik sisteminin farklı karakter arz etmesi nedeniyle 25 inci maddenin tasarı metninden çıkarılması gerekir.

6. SSK-Bağkur gibi sosyal güvenlik kuruluşlarının yeniden yapılanmasının da bu tasarıda yer alması gerekmektedir.

7. Ülkemizdeki nüfus piramidinin yapısı dikkate alınmadan Avrupa ülkeleri ile paralellikler kurulması yanlış olmuştur. Bu düzenlemeler ülkemizde genç nüfusun işsiz kalmasına yol açacaktır. Ayrıca, bazı Afrika ülkelerinden verilen örnekler de gerçekçi değildir. Zira o ülkelerde çalışanların büyük kısmı sosyal güvenlik kapsamı dışındadır.

8. Halen çalışmakta olup, henüz emekliliği kazanamamış kişilere daha esnek geçiş dönemi sağlanmalıdır.

ALT KOMİSYON RAPORU İÇİN MUHALEFET ŞERHİ

- Tasarının 3 üncü maddesinde yer alan "Protez, araç ve gereç bedellerinin % 20'sini sigortalı öder" hükmünün kaldırılması daha yerinde olacaktır. Alt komisyonda bu konuda tam mutabakat oluşmuştur. Kaldırılması da talep edilmiştir, ayrıca kaldırılmayacağını ortaya çıkması halinde ağır görülen şartlar yumuşatılmıştır.

- Malütlük ve yaşlılık aylıklarının hesaplanması şartlarının yumuşatılması gerekmektedir.

- Ölümlü aylığı konusunda SSK, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur arasındaki farklılıkların giderilmesi ve 5 yıl şartı konması,

- Madde 10'da yer alan prim ve ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancı rakam olarak belirtmek yerine "asgari ücretin 1/30" olarak tespiti (Alt sınır), üst sınır için, ekonominin içinde bulunduğu şartlara uyum sağlamak açısından kanunla sınırlandırmak yerine Bakanlar Kuruluna yetki vermek daha yerinde olacaktır.

- Tasarının 7 nci maddesinde yer alan "Yaşlılık Aylığının Hesaplanması" ile ilgili maddede tüfe uygulamaları ciddi aksaklıklar ve dengesizliklere neden olabilecektir. Tüfe uygulamalarının terkedilmesi gerekmektedir.

- İşsizlik sigortası yerinde bir düzenlemedir. Ancak bu düzenleme yapılırken "İhbar Tazminatı" ve "Kıdem Tazminatı" uygulamalarının yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Sait Aşba
Afyon

ALT KOMİSYON METNİ

İŞSİZLİK SİGORTASI KANUN TASARISI

(SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, TARIM İŞÇİLERİ SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNU, ESNAF VE SANATKÂRLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KURUMU KANUNU, TARIMDA KENDİ ADINA VE HESABINA ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA TABİ OLARAK GEÇEN HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE BU KANUNLARA EK VE GEÇİCİ MADDELER EKLENMESİ, İŞSİZLİK SİGORTASI KURULMASI, ÇALIŞANLARIN TASARRUFA TEŞVİK EDİLMESİ VE BU TASARRUFLARIN DEĞERLENDİRİLMESİNE DAİR KANUNUN İKİ MADDESİNİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI İLE GENEL KADRO VE USULÜ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN EKİ CETVELLERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI)

I. BÖLÜM

SOSYAL SİGORTALAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 1.- 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce Kuruma vermekle yükümlüdür."

MADDE 2.- 506 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşveren çalıştıracığı kimseleri, işe başlatmadan önce örneği Kurumca hazırlanacak işe giriş bildirgeleri ile Kuruma bildirmekle yükümlüdür.”

MADDE 3.- 506 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin (B) bendine aşağıdaki alt bent ile maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Protez, araç ve gereç bedellerinin %20' sini sigortalı öder. Ancak, ilgiliden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin birbuçuk katından fazla olamaz.”

“Sigortalıların, bu maddenin (A), (B) ve (D) bentlerinde yazılı yardımlardan yararlanabilmeleri için, 60 günlük hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam olarak 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olmaları şarttır.”

MADDE 4.- 506 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“B) Yukarıda sözü edilen kimselerin ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaçlar ile (A/a) bendi uyarınca sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinin %10' u kendilerince ödenir. Ancak protez, araç ve gereç bedelleri için alınacak katkı payı ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücret tutarını geçmez.”

MADDE 5.- 506 sayılı Kanunun 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Malûllük aylığının hesaplanması :

Madde 55 - Malûllük aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya bu Kanunun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının %60' ının 1/12' si oranında malûllük aylığı bağlanır. Sigortalı başka birinin bakımına muhtaç durumda ise bu oran %70'e çıkarılır.”

MADDE 6.- 506 Sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“A) Sigortalının yaşlılık aylığından yararlanabilmesi için;

a) Kadın ise 58 yaşını, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve en az 8300 gün veya,

b) Kadın ise 61 yaşını, erkek ise 63 yaşını doldurmuş olması ve en az 3600 gün,

malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması şarttır.”

MADDE 7.- 506 Sayılı Kanunun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yaşlılık aylığının hesaplanması :

Madde 61 - Yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalıların aylığı, aşağıdaki hükümlere göre belirlenecek ortalama yıllık kazancı ile aylık bağlama oranının çarpımının 1/12'si alınarak hesaplanır.

Sigortalının her takvim yılına ait prime esas kazancı, kazancın ait olduğu takvim yılından itibaren aylık talep tarihine kadar geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yılı kentsel yerler tüketici fiyatları endeksindeki artış oranı ve gayrisafi yurt içi hasılda sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar ayrı ayrı artırılarak bulunan yıllık kazançlar toplamının, toplam prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle bulunacak ortalama günlük kazancın 360 katı, aylığın hesaplanmasına esas ortalama yıllık kazancı oluşturur.

Yaşlılık aylığı talep tarihinde bir önceki takvim yılının gayrisafi yurt içi hasıla gelişme hızının henüz açıklanmamış olması halinde, talep tarihinden önceki takvim yılının açıklanan üçer aylık dönemlerine ait gayrisafi yurt içi hasıla gelişme hızlarının ortalaması esas alınır.

Aylık bağlama oranı, sigortalının toplam prim ödeme gün sayısının ilk 3600 gününün her 360 günü için % 3,5, sonraki 5400 günün her 360 günü için % 2 ve daha sonraki her 360 gün için % 1,5 oranlarının toplamıdır.

60 ıncı maddenin B, C ve D bentlerine göre aylığa hak kazananların aylıklarının hesaplanmasında esas alınacak aylık bağlama oranı % 60 dır.

Hesaplanan yaşlılık aylığı, aylık bağlanması için yazılı başvurunun yapıldığı yılın Ocak ayı ile aylığın başlangıç tarihi arasında geçen her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki aylık artış oranları kadar artırılarak bağlanır.”

MADDE 8.- 506 sayılı Kanununun 63 üncü maddesine (B) fıkrasının birinci bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken serbest avukat veya noter olarak çalışmalarını sürdürenlerin, sosyal yardım zammı dahil, almakta oldukları aylıklarından %15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.”

MADDE 9.- 506 Sayılı Kanununun 67 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (c) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (d) alt bendi ile (B), (D) ve (E) bentleri yürürlükten kaldırılmış ve (C) bendi (B) bendi olarak değiştirilmiştir.

“c) Toplam olarak 1800 gün veya en az beş yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının, bu Kanununun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının %60'ının 1/12'si olarak hesaplanan aylığı, hak sahiplerine bağlanacak aylığın hesabında esas tutulur. Bu oran sigortalının 8100 ile 9000 gün arasında primi ödenen her 360 gün için 2, 9000 günden sonra ödenen her 360 gün için de 1,5 artırılır.

MADDE 10.- 506 sayılı Kanununun 78 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 4.000.000 TL., üst sınır ise bu Kanunun yürürlük tarihinden 31/12/2001 tarihine kadar alt sınırın 3 katı, 01/01/2002 – 31/12/2004 tarihleri arasında 4 katı, 01/01/2005 tarihinden itibaren 5 katıdır. Günlük kazanç alt sınırı her takvim yılı için, ilk olarak Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile oandan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar artırılarak belirlenir. Bu şekilde belirlenecek günlük kazanç alt sınırının belirlenmesinde 1000 liranın kesirleri bin liraya tamamlanır.”

MADDE 11.- 506 sayılı Kanununun 79 uncu maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların otuz günden az çalıştıklarını açıklayan bilgi ve belgelerin işverence prim bildirgelerine eklenmesi şarttır.”

"Sigortalıların otuz günden az çalıştığını bilgi ve belgelerin Kuruma verilmemesi veya verilen bilgi ve belgelerin Kurumca geçerli sayılmaması halinde, otuz günden az bildirilen sürelerle ait primler Kurumca resen tahakkuk ettirilerek 80 inci madde hükümlerine göre tahsil olunur. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir."

MADDE 12.- 506 Sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinin (a) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (b) alt bendi yürürlükten kaldırılmış ve (c) alt bendi (b) olarak değiştirilmiştir.

"a) İsteğe bağlı sigortalılığa devam etmek isteyenler ödeyecekleri isteğe bağlı sigorta primlerini, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında olmak şartıyla kendileri belirler."

MADDE 13.- 506 Sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

"Bu Kanuna göre bağlanacak yaşlılık aylıkları, 61 inci maddeye göre bulunacak yıllık ortalama kazancın % 35'inin 1/12'sinden az olamaz."

MADDE 14.- 506 sayılı Kanunun 130 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Teftiş, Kontrol ve Denetleme Yetkisi

Madde 130 - Sigorta müfettişleri, bu Kanunun uygulanması bakımından, İş Kanununda belirtilen teftiş, kontrol ve denetleme yetkisine haizdirler.

Kurum Yönetim Kurulu kararı ile görevlendirilen memurlar, sigortalıların işlemleri ile ilgili olarak işyerlerinde yoklama ve tespit yapabilirler. Bunların nitelikleri ile çalışma esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idarelerin denetim elemanları kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları her türlü denetim ve incelemeler sırasında, çalıştırılanların sigortalı olup olmadığını da tespit ederek sigortasız çalıştırılanları Kuruma bildirmek zorundadırlar. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Sigorta müfettişleri, ve işyerlerinde yoklama ve tespit yapmakla görevlendirilen Kurum memurları ile yukarıdaki fıkrada belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarının denetim elemanlarınınca düzenlenen tutanaklar, aksi sabit oluncaya kadar geçerlidir."

MADDE 15.- 506 sayılı Kanunun Ek 5 inci maddesinin son fıkrası ile Ek 24 üncü maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendi yürürlükten kaldırılmış ve Ek 32'nci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Sigortalıların çocuklarına verilecek protez, araç ve gereçlerin bedellerinin % 20'si kendilerince ödenir. Aneak, sigortalıların çocuklarından alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli, 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin birbuçuk katından fazla olamaz."

"Sigortalılar ile Kurumdan sürekli iş göremezlik geliri, malûllük ve yaşlılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü buldukları eşleri ve Kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık almakta olan eşler de yukarıdaki şartlarla protez, araç ve gereç yardımlarından yararlanırlar."

MADDE 16. - 506 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

EK MADDE 38. - Bu Kanunun 85 ve 86 ncı maddelerine göre, isteğe bağlı sigorta veya topluluk sigortası yolu ile malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına devam edenler için uygulanacak prim oranı % 30' dur.

İsteğe bağlı sigorta veya topluluk sigortasına devam edenlerin prim matrahı, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen alt sınırın altında ve üst sınırın üstünde olamaz.”

“EK MADDE 39.- Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar ile geçici 76 ncı maddeye göre yapılan telafi edici ödemeler her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi artış oranı kadar artırılarak belirlenir.”

“EK MADDE 40.- Bu Kanunun Ek 5 ve Ek 6 ncı Maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayıları, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanunun 60 ve Geçici 81 inci maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden indirilir.”

“EK MADDE 41.- Bu Kanunun 2 nci maddesine göre sigortalı sayılanlar, çalışmaya başladıklarını işe başladıkları tarihten itibaren 30 gün içinde Kuruma bildirirler.

Bildirimler ile ilgili Kurumca yapılacak işlemlerin usul ve esasları, yönetmelikle belirlenir.”

“EK MADDE 42.- 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylık bağlanana Kurumca sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinden katkı payı alınmaz.”

MADDE 17.- 506 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 81.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) Sigortalılık süresi 20 yıl ve daha fazla olan kadın sigortalılar ile sigortalılık süresi 25 yıl ve daha fazla olan erkek sigortalılar en az 5000 gün maldürlük, yaşlılık ve ölüm sigortalıları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

B) a) Sigortalılık süresi 19 (dahil) yıldan fazla olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 40 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 24 (dahil) yıldan fazla olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını tamamlamak ve en az 5180 gün,

b) Sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla 19 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 43 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 23 (dahil) yıldan fazla 24 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını tamamlamak ve en az 5360 gün,

c) Sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 22 (dahil) yıldan fazla 23 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını tamamlamak ve en az 5540 gün,

d) Sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 21 (dahil) yıldan fazla 22 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını tamamlamak ve en az 5720 gün,

e) Sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 20 (dahil) yıldan fazla 21 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını tamamlamak ve en az 5900 gün,

f) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 19 (dahil) yıldan fazla 20 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını tamamlamak ve en az 6080 gün,

g) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla 14 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla 19 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması, 54 yaşını doldurmuş olması ve en az 6260 gün,

h) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması, 55 yaşını doldurmuş olması ve en az 6440 gün,

i) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 56 yaşını doldurmuş olması ve en az 6620 gün,

j) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 57 yaşını doldurmuş olmaları ve en az 6800 gün,

k) Sigortalılık süresi 10 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 15 yıldan az erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 58 yaşını doldurmuş olması ve en az 6980 gün,

malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

C) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 15 yıllık sigortalılık süresini tamamlayarak, kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını dolduranlar 3600 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları şartıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

Yukarıda sayılan şartları;

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 31/12/2000 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 51, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

b) 1/1/2001 - 31/12/2001 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

c) 1/1/2002 - 31/12/2002 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 53, erkek ise 56 yaşını doldurmak ,

d) 1/1/2003 - 31/12/2003 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

e) 1/1/2004 - 31/12/2004 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını doldurmak,

f) 1/1/2005 - 31/12/2005 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmak,

g) 1/1/2006 - 31/12/2006 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 57, erkek ise 59 yaşını doldurmak,

h) 1/1/2007 - 31/12/2007 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmak,

i) 1/1/2008 - 31/12/2008 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 59, erkek ise 61 yaşını doldurmak,

kayıdıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.”

“GEÇİCİ MADDE 82.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı bulunanlara bağlanacak aylıklar, aşağıdaki (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanacak aylıkların toplamından oluşur.

a) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kadar prim ödeme sürelerine ait aylığı aşağıdaki şekilde belirlenir.

Sigortalının aylık talep tarihine kadarki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre hesaplanacak aylığının sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadarki prim ödeme gün sayısı ile orantılı bölümü, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren aylık başlangıç tarihine kadar geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı ve gayri safi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar ayrı ayrı artırılarak hesaplanır.

Yaşlılık aylığı talep tarihinde bir önceki takvim yılının gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının henüz açıklanmamış olması halinde, talep tarihinden önceki takvim yılının açıklanan üçer aylık dönemlerine ait gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızlarının ortalaması esas alınır.

Hesaplanan yaşlılık aylığı, aylık bağlanması için yazılı başvurunun yapıldığı yılın Ocak ayı ile aylığın başladığı takvim yılının başlangıç tarihi arasında geçen her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranları kadar artırılır.

b) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki prim ödeme sürelerine ait aylığı ise, sigortalının aylık talep tarihine kadar toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden bu Kanunun 61 inci maddesi hükümlerine göre hesaplanacak aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonraki prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır.

Sigortalıya yukarıdaki (a) ve (b) bentlerine göre bağlanacak aylıkların toplamı, sigortalının aylık talep tarihindeki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranına ve bu Kanunun 61 inci maddesinin son fıkrasına göre artırılmış değerinin altında olamaz.

c) Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra malûllük aylığına hak kazananlar ile ölen sigortalıların hak sahiplerinin aylıkları, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonraki prime esas kazançlar dikkate alınarak 61 inci maddeye göre belirlenen ortalama yıllık kazançları üzerinden, 55 veya 67 nci madde hükümlerine göre hesaplanır. Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra prime esas kazancı bulunmayanların malûllük ve ölüm aylıkları, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanır ve yukarıdaki (a) fıkrasındaki esaslara göre artırılarak bağlanır."

II. BÖLÜM

TARIM İŞÇİLERİ SOSYAL SİGORTALAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 18.- 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun 20 nci maddesinin 20/2/1992 tarih ve 3774 sayılı Kanunla kaldırılan (a) fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"a) Kadın ise 58 yaşını, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması"

MADDE 19.- 2925 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yaşlılık aylığının hesaplanması :

Madde 21.- Yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, 506 sayılı Kanunun 61 inci maddesinde belirtilen esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır."

MADDE 20.- 2925 sayılı Kanunun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Prime esas alınacak kazanç :

Madde 31.- Bu Kanunun 30 uncu maddesi uyarınca alınacak primlerin hesabında esas tutulacak günlük kazanç, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 78 inci maddesinde belirlenen prime esas kazancın alt sınırıdır”

MADDE 21.- 2925 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 13, 14, 15, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 39, 41, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 67, 68, 70, 71, 84, 92, 93, 94, 95, 98, 99, 100, 101, 105, 109, 110, 111, 115, 116, 117, 118, 120, 121, 123, 126, 129, 130, 132, 134, 135, Ek 39, Geçici 82 nci maddeleri”,

MADDE 22.- 2925 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) 15 yıl ve daha fazla sigortalı bulunanlar en az 3600 gün prim ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

B) (a) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az olanlar kadın ise 51, erkek ise 53 yaşını doldurmuş olmaları,

b) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla 14 yıldan az olanlar kadın ise 52, erkek ise 54 yaşını doldurmuş olmaları,

c) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olanlar kadın ise 53, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olmaları,

d) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olanlar kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olmaları,

e) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olanlar kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını doldurmuş olmaları,

f) Sigortalılık süresi 10 yıldan az olanlar kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmuş olmaları, ve 3600 gün prim ödemiş olmaları şartıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

III. BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 23.- 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinin (b) fıkrasının birinci paragrafı, (c, ç ve d) fıkraları ile (k) fıkrasından sonra gelen birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiş ve son iki paragrafı yürürlükten kaldırılmıştır.

“25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine,”

“c) İştirakçilerden 40 ncı madde gereğince haklarında yaş haddi hükümleri uygulanacak olanlar kurumlarınca re'sen veya (61) yaşını doldurduklarında istekleri üzerine,”

“ç) 87 nci maddenin (a, b, c, d, e, g, h, i, j ve m) fıkralarında gösterilenlerden 25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine,”

“d) 88 inci madde gereğince emekli kesenekleri geri verilmemiş olanların (61) yaşını doldurmalarında istekleri üzerine ve (b) fıkrasındaki durumda iseler re'sen,”

"Emekli aylığı bağlanabilmesi için yukarıdaki (c ve d) fıkralarında yazılı hallerde ilgililerin fiili hizmet müddetlerinin 15 yılı, (e ve f) fıkralarında yazılı hallerde de 25 yılı doldurmuş olmaları şarttır, (b) fıkrasının ikinci paragrafı ile (27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu gereğince kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edilenler hariç) (d, e ve f) fıkraları kapsamına girenlere 61 yaşını doldurmadan emekli aylığı bağlanmaz."

"(b) ve (ç) fıkralarında gösterilenlerden 32 nci madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların yaş hadlerinden; eklenilen bu sürenin üç yıldan çok olmamak üzere yarısı indirilir."

MADDE 24.- 5434 sayılı Kanunun 75 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 75.- Kendisinden aylık bağlanacak olanların ölümlü tarihinde evli bulunmayan kız çocuklarına, Sandığa, Sosyal Sigortalar Kurumuna, Bağ-Kur' a ve 506 sayılı Kanunun Geçici 20 nci maddesi kapsamında bulunan sandıklara tabi çalışmama veya bunlardan her ne ad altında olursa olsun aylık almama şartıyla, yetim aylığı bağlanır. Ancak, bu kapsama girenlerden yukarıda belirtilen sosyal güvenlik kurumlarına tabi çalışmalarını sona erenlerin bu çalışmalarının sona erdiği tarihi takip eden aybaşından, diğer sosyal güvenlik kurumlarından dul ve yetim aylığı alanların ise; T.C. Emekli Sandığı'ndan da yetim aylığına hak kazanmaları ve bu aylığı tercih etmeleri halinde diğer Sosyal Güvenlik Kurumlarından aldıkları aylıkları kesilmek kaydıyla müracaat tarihini takip eden aybaşından itibaren aylıkları bağlanır.

Ölüm tarihinde evli olmaları sebebi ile aylık bağlanmamış veya evlenmeleri nedeniyle aylıkları kesilmiş bulunan kız çocuklarından, sonradan boşanan veya dul kalanlara boşanma veya dul kalma tarihini takip eden ay başından itibaren birinci fıkradaki şartları taşımaları halinde aylık bağlanır. Bu takdirde evvelce 68 inci madde gereğince ölüm tarihinde müstehak dul ve yetimlere bağlanmış olan aylıklarda, bu kere aylık bağlanan çocuk da nazara alınmak suretiyle yeniden düzeltilme yapılır."

MADDE 25.- 5434 sayılı Kanunun Ek 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce emekli, adi malûllük, vazife malûllüğü ile dul ve yetim aylığı alanların bu aylıkları Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren; Kanunun yürürlüğünden sonra bağlanacak emekli, adi malûllük, vazife malûllüğü ile dul ve yetim aylıkları ise bağlandığı tarihten sonraki ilk memur maaş artışı tarihinden itibaren her ay bir önceki aya ilişkin Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları endeksi değişim oranına göre belirlenir."

MADDE 26.- 5434 sayılı Kanunun Geçici 139 uncu maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, aynı maddenin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kullanılması resmi sağlık kurulu raporu ile gerekli görülen protez, ortez ve tıbbi araç ve gereç bedellerinin % 10' u hak sahipleri tarafından ödenir. Ancak ödenecek miktar bu Kanunun ek 19 uncu maddesindeki aylıklardan fazla olamaz" (bu Kanunun 64 üncü maddesinin ve 3/11/1980 tarih ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylık bağlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.)"

"Özel kanunları gereğince sağlık yardımından faydalananlar ile Sandıktan emekli, adi malûllük veya vazife malûllüğü aylığı alanların diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi görevlerde çalışan veya bu kuruluşlardan aylık alan eşleri ve sandıktan dul aylığı alanlardan diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi görevde çalışan veya bu kuruluşlardan yaşlılık veya malûllük aylığı alanlar bu

madde hükmünden yararlanamazlar. İsteğe bağlı sağlık sigortasından yararlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.”

MADDE 27.- 5434 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 205. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

Kadın iştirakçilerden 20, erkek iştirakçilerden 25 fiili hizmet yılını dolduranların istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.

a) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 1 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 40, erkek ise 45 yaşını,

b) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 2 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 43, erkek ise 47 yaşını,

c) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 3 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 46, erkek ise 49 yaşını,

d) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 4 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 49, erkek ise 51 yaşını,

e) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 5 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 50, erkek ise 52 yaşını,

f) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 6 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 51, erkek ise 53 yaşını,

g) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 7 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 52, erkek ise 54 yaşını,

h) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 8 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 53, erkek ise 55 yaşını,

i) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 9 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını,

j) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını,

k) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan fazla kalan iştirakçilerden kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını,

doldurmaları ve kadın iştirakçinin 20, erkek iştirakçinin 25 fiili hizmet süresini tamamlamaları halinde istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.

32 nci madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların bu maddede belirtilen yaş hadlerinden; eklenilen bu sürenin 3 yıldan çok olmamak üzere yarısı indirilir.”

“Geçici Madde 206.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kendilerine aylık bağlanmış kız çocuklardan Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur ve 506 sayılı Kanunun Geçici 20 inci maddesi kapsamında bulunan sandıklara tabi çalışan veya bu kurumlardan aylık alanların Sandıkça bağlanan aylıkları bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren kesilir.”

“Geçici Madde 207.- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte fiili hizmet süreleri 8 yıl ve daha fazla olan iştirakçiler, 61 yaşını doldurmaları nedeniyle istekleri üzerine veya kurumlarınca yaş hadinden re’sen emekliye ayrıldıklarında fiili hizmet süreleri 10 yılı doldurmuş olmak şartıyla emekli aylığına hak kazanırlar.”

IV. BÖLÜM

ESNAF VE SANATKARLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KURUMU KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 28.- 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

"Malûllük aylığının hesaplanması :

Madde 30.- Malûllük aylığı, sigortalının sigortalılık süresi içinde prim ödediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının % 65'idir. Başka birinin sürekli bakımına muhtaç malûl sigortalıya % 75 oranında malûllük aylığı bağlanır.

Birinci fıkraya göre bağlanan malûllük aylığı, ayrıca, gelir tablosunun son olarak değiştirildiği ay ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen her ay bir önceki aya göre, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranları kadar artırılır."

MADDE 29.- 1479 sayılı Kanunun 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yaşlılık aylığından yararlanma koşulları :

Madde 35.- Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının;

Yazılı talepte bulunması, talepte bulunduğu tarihte prim ve her türlü borçlarını ödemiş olması,

Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması, şarttır.

Kadın ise 61, erkek ise 63 yaşını dolduran ve en az 15 tam yıl sigorta primi ödeyen sigortalılara da kısmi yaşlılık aylığı bağlanır."

MADDE 30.- 1479 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yaşlılık aylığının hesaplanması :

Madde 36.- Yaşlılık aylığı, sigortalının, sigortalılık süresi içinde aylar itibariyle prim ödediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının aylık bağlama oranı ile çarpılması suretiyle hesaplanır.

Aylık bağlama oranı, sigortalının toplam sigortalılık süresinin ilk on tam yılının her bir yılı için % 3,5, takip eden onbeş tam yılın her bir yılı için % 2 ve yirmibeş yıldan fazla her bir tam yıl için % 1,5 oranlarının toplamıdır.

Birinci ve ikinci fıkralara göre hesaplanan yaşlılık aylığı, ayrıca, gelir tablosunun son olarak değiştirildiği ay ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen her ay için, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranları kadar artırılır.

Bu Kanuna göre bağlanan yaşlılık, malûllük ve ölüm aylıkları, her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranları kadar artırılır."

MADDE 31.- 1479 sayılı Kanunun 50 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigorta primine ve aylıklara esas olan gelir basamakları :

Madde 50.- Bu Kanuna göre sigortalıların ödeyecekleri primler ve bağlanacak aylıklarının hesabında, yirmidört basamaklı gelir tablosu uygulanır. Tabloda yer alan gelir basamakları, her yıl Ni-

san ayında ilk olarak bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayri safi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızları kadar artırılarak belirlenir.

MADDE 32.- 1479 sayılı Kanunun 52 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Gelir basamaklarının yükseltilmesi :

Madde 52.- Sigortalının bu Kanuna göre seçtiği, intibak ettirildiği veya yükseltildiği ilk oniki basamakta bekleme süresi bir yıl, onüçüncü basamaktan itibaren, her bir basamakta bekleme süresi iki yıldır.

İlk onbir basamakta sıra itibarıyla basamak yükseltilmesi, prim ödemeye ve talebe bakılmaksızın Kurumca yapılır. Onikinci basamaktan itibaren basamak yükseltilebilmesi için, sigortalının yazılı talepte bulunması ve talep tarihinden önceki ayın sonu itibarıyla prim ve diğer borçlarını ödemiş olması şarttır.

Sigortalılar, Kurumca yükseltildikleri tarihten veya yazılı talepte bufundukları tarihi takip eden aybaşından itibaren, basamak yükseltme farkı ile yükseltildikleri basamak üzerinden primlerini öderler.”

MADDE 33.- 1479 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sigortalılar tarafından ödenmesi gereken primler süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, primlerin ödenmeyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak, gecikilen her ay için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla belirlenen gecikme zammı oranları uygulanarak sigortalılardan tahsil edilir.”

MADDE 34.-1479 sayılı Kanunun Ek 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanuna göre malullük, yaşlılık ve ölüm aylığı alanlardan, 1 ila 12 basamaklarda bulunanlara 5.850.000 lira, 13 ila 24 basamaklarda bulunanlara 4.500.000 lira sosyal yardım zammı, aylıklarla birlikte her ay peşin olarak ödenir.”

MADDE 35.- 1479 sayılı Kanunun Ek 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sağlık sigortasından faydalanma şartları :

Ek Madde 12.- Bu Kanuna göre ilk defa veya yeniden sigortalı olanlar ile sağlık sigortası kapsamından çıktıktan sonra yeniden sağlık sigortası kapsamına girmek isteyenlerin sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için, en az sekiz ay sağlık sigortası primi ödemiş olmaları ve sağlık kartesi talep ettikleri tarihte, prim ve gecikme zammı borçlarının bulunmaması şarttır.”

MADDE 36.- 1479 sayılı Kanunun Ek 13 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ayakta yapılan tedavilerde poliklinik muayene ücretinin ve verilen ilaç bedellerinin %20'si sigortalı ve hak sahipleri, %10'u aylık alanlar ve hak sahipleri tarafından karşılanır. İş kazası ve meslek hastalığı sonucu verilecek olanlar hariç, protez, araç ve gereç bedellerinin %20'si sigortalı ve hak sahipleri, %10'u ise aylık alanlar ve hak sahipleri (3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamına girenler hariç) tarafından karşılanır. Ancak, katkı payı tutarı sigortalılarda birinci gelir basamağının birbuçuk katını, aylık alanlarda ise birinci gelir basamağının % 65'ini geçemez.”

"Ağız protezleri hariç, sigortalının bu Kanuna tabi sigortalılığının başladığı tarihten önce, sigortalı ve hak sahiplerinde mevcut olduğu tespit edilen hastalık ve arızalardan dolayı bedeli Kurumca karşılanacak olan ortez ve protezler ek 18 inci maddeye göre hazırlanacak yönetmelikte belirlenir."

MADDE 37.- 1479 sayılı Kanunun Ek 15 inci maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Bu Kanuna tabi ilk sekiz basamakta bulunan sigortalıların sekizinci gelir basamağı tutarının, dokuz ve daha yukarı basamaklarda bulunan sigortalıların ise buldukları gelir basamağı tutarının, 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tabi ilk altı basamakta bulunan sigortalıların altıncı basamak gösterge tutarının, yedi ve daha yukarı basamaklarda bulunan sigortalıların ise buldukları basamak gösterge tutarının, % 15'i oranında ödeyecekleri sağlık sigortası primleri,"

MADDE 38.- 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Sosyal güvenlik destek primi

EK MADDE 20.- Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı bağlananlardan, 24 üncü maddenin (I) numaralı bendinde belirtilen çalışmalarına devam edenlerin veya daha sonra çalışmaya başlayanların, sosyal yardım zammı dahil tahakkuk eden aylıklarından, aylığın bağlandığı veya tekrar çalışmaya başladığı tarihi takip eden aybaşından itibaren, çalışmalarının sona erdiği ay dahil % 10 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.

Birinci fıkra hükmüne göre aylıklarından sosyal güvenlik destek primi kesilmesi gerekenlerden, bu Kanunun yayımlandığı tarihten önce aylık bağlananlar Kanunun yayımını, daha sonra tekrar çalışmaya başlayanlar ise çalışmaya başladıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren üç ay içinde Kuruma yazılı bildirimde bulunmak zorundadırlar. Bu süre içinde Kuruma yazılı bildirimde bulunmayanlardan sosyal güvenlik destek primi, gecikmeli bildirimde bulunulan veya Kurumca tespit edilen tarihe kadar 53 üncü maddeye göre hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. Birikmiş sosyal güvenlik destek primi ve gecikme zamlarının ödenmemesi halinde aylıklardan yapılacak kesintiler aylık tutarının % 25'ini geçemez.

Sosyal güvenlik destek primi ödenmiş süreler, bu Kanuna göre sigortalılık stresi olarak değerlendirilmez, ödenen primler 39 uncu madde hükmüne göre toptan ödeme olarak iade edilmez ve bu sürelerle ilgili olarak 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz."

MADDE 39.- 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"Geçici Madde 10 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre aylık bağlanmasına hak kazananların, yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibarıyla, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödeme stresinin dolmasına;

a) 1 yıldan az kalan, kadınlara	40, erkeklere 45 yaşını,
b) 2 yıldan az kalan, kadınlara	43, erkeklere 47 yaşını,
c) 3 yıldan az kalan, kadınlara	46, erkeklere 49 yaşını,
d) 4 yıldan az kalan, kadınlara	49, erkeklere 51 yaşını,
e) 5 yıldan az kalan, kadınlara	50, erkeklere 52 yaşını,

f) 6 yıldan az kalan, kadınlara	51, erkeklerle 53 yaşını,
g) 7 yıldan az kalan, kadınlara	52, erkeklerle 54 yaşını,
h) 8 yıldan az kalan, kadınlara	53, erkeklerle 55 yaşını,
i) 9 yıldan az kalan, kadınlara	54, erkeklerle 56 yaşını,
j) 10 yıldan az kalan, kadınlara	55, erkeklerle 57 yaşını,
k) 10 yıldan fazla kalan, kadınlara	56, erkeklerle 58 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

a) 2 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	51, erkeklerle 56 yaşını,
b) 4 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	52, erkeklerle 57 yaşını,
c) 6 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	53, erkeklerle 58 yaşını,
d) 8 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	55, erkeklerle 59 yaşını,
e) 10 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	57, erkeklerle 60 yaşını,
f) 10 yıldan sonra yerine getiren kadınlara	59, erkeklerle 61 yaşını,

doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.”

“GEÇİCİ MADDE 11- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanan malûllük, yaşlılık ve ölüm aylıkları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ödenen son aylık tutarlar esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra 36 ncı maddenin son fıkrası hükmüne göre artırılarak ödenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlara bağlanacak yaşlılık aylığı ;

a) Sigortalının, aylık başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce bulunduğu gelir basamağının aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosundaki değeri üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen sigortalılık süresinin toplam sigortalılık süresine orantılı olarak hesaplanan tutarı ile,

b) Sigortalının, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında aylar itibarıyla prim ödediği gelir basamaklarının bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir basamakları üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının, aylık başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınmak suretiyle bu Kanunun 36 ncı maddesinin ikinci fıkrasına göre bulunacak aylık bağlama oranı üzerinden hesaplanan aylığın, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra geçen sigortalılık süresinin toplam sigortalılık süresine orantılı olarak hesaplanan tutarı,

toplamıdır. Bu şekilde hesaplanan aylık, bu Kanunun 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına göre artırılır.

İkinci fıkraya göre bağlanacak aylık, sigortalının aylık başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce bulunduğu gelir basamağı üzerinden bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı kadar artırılmış tutarından az olamaz.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olanlara bağlanacak malûllük ve ölüm aylıkları, sigortalının bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalılık süresinin bulunması halinde, bu süreler esas alınarak hesaplanır.”

“GEÇİCİ MADDE 12.- Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra primlerin ve aylıkların hesaplanmasına esas gelir tablosunun 50 nci maddeye göre belirlenmesine kadar, Kanunun yayımı tarihinden önceki hükümlere göre belirlenecek olan yirmidört basamaklı gösterge tablosunun uygulanmasına devam edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 50 nci maddeye göre belirlenmesi gereken gelir basamaklarının hesaplanmasında yukarıdaki fıkra gereğince uygulanan gelir basamakları esas alınır.”

V. BÖLÜM

TARIMDA KENDİ ADINA VE HESABINA ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 40.- 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yaşlılık aylığından yararlanma şartları :

Madde 17.- Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının;

a) Yazılı talepte bulunması, talepte bulunduğu tarihte prim ve her türlü borçlarını ödemiş olması,

b) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması, şarttır.

Kadın ise 61, erkek ise 63 yaşını dolduran ve en az 15 tam yıl sigorta primi ödeyen sigortalılara da kısmi yaşlılık aylığı bağlanır.”

MADDE 41.- 2926 sayılı Kanununun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Prim oranı ve hesaplanması :

Madde 31.- Bu Kanuna göre ödenecek malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi, sigortalının seçtiği veya intibak ettirildiği gelir basamağının % 20'sidir.”

MADDE 42.- 2926 sayılı Kanununun 36 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sigortalılar tarafından ödenmesi gereken primler süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, primlerin ödenmeyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak, gecikilen her ay için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla belirlenen gecikme zammı oranları uygulanarak sigortalılardan tahsil edilir.”

MADDE 43.- 2926 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Askerlik borçlanması

EK MADDE 2. - Bu Kanuna göre sigortalı olanlar, askerlikte er olarak geçen hizmet süreleri ile yedek subay okulunda geçen sürelerinin tamamını borçlanabilirler. Borçlanılan süreye ait primler, talebin yapıldığı ay itibarıyla sigortalının bulunduğu basamak üzerinden ödemek zorunda oldu-

bu yürürlükteki prim tutarları esas alınarak hesaplanır ve talep tarihinden itibaren üç ay içinde ödenir. Öngörülen süre içinde borçların tamamen ödenmemesi halinde, borçlanma talepleri geçersiz sayılır. Ancak, sigortalıların yeniden talepte bulunma hakları saklıdır.

Bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılık başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan süre kadar geriye götürülür.

Sigortalının ölümü halinde hak sahipleri de borçlanma talebinde bulunabilirler. Borçlanılan tutarın süresi içinde hak sahiplerince ödenmesi halinde ölüm aylığı, borcun ödendiği tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.”

MADDE 44.- 2926 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“**GEÇİCİ MADDE 7.-** Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre aylık bağlanmasına hak kazananların, yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibariyle, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödeme süresinin dolmasına;

a) 1 yıldan az kalan, kadınlara	40, erkekler 45 yaşını,
b) 2 yıldan az kalan, kadınlara	43, erkekler 47 yaşını,
c) 3 yıldan az kalan, kadınlara	46, erkekler 49 yaşını,
d) 4 yıldan az kalan, kadınlara	49, erkekler 51 yaşını,
e) 5 yıldan az kalan, kadınlara	50, erkekler 52 yaşını,
f) 6 yıldan az kalan, kadınlara	51, erkekler 53 yaşını,
g) 7 yıldan az kalan, kadınlara	52, erkekler 54 yaşını,
h) 8 yıldan az kalan, kadınlara	53, erkekler 55 yaşını,
i) 9 yıldan az kalan, kadınlara	54, erkekler 56 yaşını,
j) 10 yıldan az kalan, kadınlara	55, erkekler 57 yaşını,
k) 10 yıldan fazla kalan, kadınlara	56, erkekler 58 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

a) 2 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	51, erkekler 56 yaşını,
b) 4 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	52, erkekler 57 yaşını,
c) 6 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	53, erkekler 58 yaşını,
d) 8 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	55, erkekler 59 yaşını,
e) 10 yıl içinde yerine getiren, kadınlara	57, erkekler 60 yaşını,
f) 10 yıldan sonra yerine getiren kadınlara	59, erkekler 61 yaşını,

doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.”

“**GEÇİCİ MADDE 8.-** Sigortalıların 36 ncı madde hükmünün yürürlüğe girdiği tarihe kadar mevcut prim borçları değişiklikten önceki hükümler çerçevesinde hesap ve tahsil edilir.”

VI. BÖLÜM
SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA TABİ OLARAK GEÇEN
HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN İLE İLGİLİ
DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 45.- 24/05/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir."

"Bu maddenin değişik birinci fıkrasının yürürlüğe girdiği tarihte birden fazla sosyal güvenlik kuruluşuna tabii hizmeti bulunanlardan 31.12.2004 tarihine kadar emekliliğe hak kazananların talepleri ihaline haklarında sözkonusu fıkranın yürürlük tarihinden önceki hükümleri uygulanır."

VII. BÖLÜM
İŞSİZLİK SİGORTASI

İşsizlik sigortasının amaç ve kapsamı ile yetkili, görevli ve sorumlu kuruluşlar

MADDE 46.- İşsizlik sigortasının amacı; işsizlik sigortasına ilişkin kuralları ve uygulama esaslarını düzenlemek ve sigortalılara işsiz kalmaları halinde, bu Kanunda öngörülen ödeme ve hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamaktır.

Bu Kanun, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci maddesinde belirtilen sigortalılar ile aynı Kanunun geçici 20 nci maddesinde açıklanan sandıklara tabi sigortalıları (Geçici 20 nci maddede kapsamında olmakla birlikte memur veya 22/11/1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye tabi sözleşmeli statüde bulunanlar hariç) ve mültekabiliyet esasına dayalı olarak yapılan anlaşmalara göre çalışan yabancı işçileri kapsar.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 3 üncü maddesinde sigortalı sayılmayanlar ile sosyal güvenlik kuruluşlarından yaşlılık aylığı alıp da sosyal güvenlik destek primi ödeyerek ya da ödemeksizin çalışanlar bu Kanun kapsamına dahil değildir.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından Sosyal Sigortalar Kurumu, diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü görevli, yetkili ve sorumludur. Bu amaçla, İş ve İşçi Bulma Kurumu bünyesinde; İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılan işçi, işveren ve devlet katkılarının Fon Yönetim Kurulu kararları çerçevesinde değerlendirilmesine ilişkin işlemleri yürütmek, primlerin kişi bazında kaydını tutmak, işsizlik ödeneği ödenmesine ilişkin her türlü işlemleri yapmak, hastalık ve analık sigortası primlerinin Sosyal Sigortalar Kurumuna yatırılmasını sağlamak, işsizlere yönelik mesleki eğitim tedbirleri ile ilgili işlemleri yapmak ve bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak Kanunla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere İşsizlik Sigortası Daire Başkanlığı kurulmuştur.

Bu Kanunun 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57 nci maddeleri ile geçici birinci maddesinde geçen "bu kanun" ibareleri işsizlik sigortasına ilişkin hükümler için kullanılmıştır.

İşsizlik sigortası ile ilgili tanımlar

MADDE 47.-

a) Bakanlık : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

b) Kurum : İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğünü,

c) İşsizlik sigortası : Bir işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, her hangi bir kasıt ve kusuru olmaksızın işini kaybeden sigortalılara işsiz kalmaları nedeniyle uğradıkları gelir kaybını belli süre ve ölçüde karşılayan, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren zorunlu sigortayı,

d) Sigortalı : Bu Kanun kapsamına giren bir işyerinde bir hizmet akdine dayalı olarak çalışan ve çalıştığı süre içerisinde işsizlik sigortası primi ödeyen kimseyi,

e) Sigortalı işsiz : Bu Kanun kapsamına giren bir işyerinde bir hizmet akdine dayalı ve sigortalı olarak çalışırken bu Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen nedenlerle işini kaybeden ve Kuruma başvurarak çalışmaya hazır olduğunu bildiren kimseyi,

f) İşsizlik sigortası primi : İşsizlik sigortasının gerektirdiği her türlü ödeme ile hizmet giderlerini karşılamak amacıyla bu Kanunda belirtilen esas ve usullere göre Devlet, işveren ve sigortalı tarafından ödenen primi,

g) Fon : İşsizlik sigortası primleri ile bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratların, Devlet tarafından yapılacak katkı ve yardımların, ayrıca bu Kanun gereğince işçi ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizler ile diğer her türlü gelir ve kazançların toplandığı ve Devlet güvencesinde olan İşsizlik Sigortası Fonunu,

h) İşsizlik ödeneği : Sigortalı işsizlere bu Kanunda belirtilen süre ve miktarda yapılan parasal ödemeyi,

i) İşveren : Bu Kanunun uygulanmasında 46 ncı maddede belirtilen sigortalıları çalıştıran gerçek veya tüzel kişileri,

j) İşveren vekili : İşveren nam ve hesabına işin yönetimi görevini yapan kimseleri,

k) İşyeri : Bu Kanunun uygulanmasında 46 ncı maddede belirtilen sigortalıların işlerini yaptıkları yerleri, ifade eder.

Bu Kanunda geçen işveren deyimi işveren vekilini de kapsar. İşveren vekili, bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerinden dolayı aynen işveren gibi sorumludur.

İşin niteliği ve yürütülmesi bakımından işyerine bağlı bulunan yerlerle dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu veya büro gibi diğer eklentiler ve araçlar da işyerinden sayılır.

İşsizlik sigortasına ilişkin genel hükümler

MADDE 48.- İşsizlik sigortası zorunludur. Bu Kanun kapsamına giren ve halen çalışmakta olanlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yeni girenler ise işe başladıkları tarihten itibaren sigortalı olurlar.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 ve 9 uncu maddelerine göre Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirilmiş olan işyeri ve sigortalılar Kuruma da bildirilmiş sayılır.

Sigortalılığın başlamasıyla birlikte, sigortalılar ile bunların işverenlerinin sigorta hak ve yükümlülükleri de işlemeye başlar.

İşveren, hizmet akdi 51 inci maddede belirtilen hallerden birisine dayalı olarak sona ermiş olan sigortalılar hakkında; örneği Kurumca hazırlanacak üç nüsha işten ayrılma bildirgesi düzenleyip, 15 gün içinde bir nüshasını Kuruma göndermek, bir nüshasını sigortalı işsizle vermek ve bir nüshasını da işyerinde saklamakla yükümlüdür.

Sigortalı işsizin, bu maddede belirtilen ödeme ve hizmetlerden yararlanabilmesi için işten ayrılma bildirgesi ile birlikte hizmet akdinin feshedildiği tarihi izleyen günden itibaren otuz gün içinde Kuruma doğrudan başvurması gerekir. Mücbir sebepler dışında, başvuruda gecikilen süre işsizlik ödeneği almaya hak kazanılan toplam süreden düşülür.

Sigortalı işsizlere bu Kanunda belirtilen esas ve usuller çerçevesinde, Kurumca aşağıda belirtilen ödemeler yapılır ve hizmetler sağlanır;

- a) İşsizlik ödeneği,
- b) Hastalık ve analık sigortası primleri,
- c) Yeni bir iş bulma,
- d) Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi.

Kurum işsizlik ödeneği alan sigortalı işsizlere mesleklerine uygun ve son yaptıkları işin ücret ve çalışma koşullarına yakın bir iş bulunması hususunda çalışmalar yapar. Kendilerine bu şekilde bir iş bulunamayanlara verilecek meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitiminin esas ve usulleri yöneltmelikle belirtenir.

İşveren tarafından geçici görevle yabancı ülkeye gönderilen sigortalıların hak ve yükümlülükleri bu görevi yaptıkları sürece devam eder. Ülkeye dönmeleri ve 51 inci maddede belirtilen koşulları yerine getirmeleri halinde kendilerine işsizlik sigortasından hak ettikleri ödemeler yapılır ve hizmetlerden yararlanmaları sağlanır.

İşsizlik sigortası primleri ile sağlık sigortası primlerine ilişkin hükümler

MADDE 49.- İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 46 ncı maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet, işsizlik sigortası primi öder. İşsizlik sigortası primi, sigortalının 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77 ve 78 inci maddelerinde belirtilen prime esas aylık brüt kazançlarından, her ne ad altında olursa olsun ay itibarıyla ödenmesi mutat olanların brütü üzerinden, % 2 sigortalı, % 3 işveren ve % 2 Devlet payı olarak alınır. Sigortalıya yapılan ödemelerin ay itibarıyla ödenmesi mutat olan ödemelerden olup olmadığı hususundaki tereddütleri gidermeye Bakanlık yetkilidir.

İşverenler, işsizlik sigortasına ilişkin %3 oranındaki yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden herhangi bir indirim veya kesinti yapamazlar.

Herhangi bir nedenle işçinin sigortalılık durumunun sona ermesi halinde, o ana kadar işçiden ve işverenden kesilen işsizlik sigortası primleri ile Devlet payı iade edilmez.

İşsizlik sigortasına işverenlerce ödenen primler kazancın tespitinde gider olarak kabul edilir, sigortalılarca ödenen primler de gerçek ücretin hesaplanmasında gelir vergisi matrahından indirilir.

Sigortalı işçilerin, işverenlerin ve Devletin her ay için ödeyecekleri işsizlik sigortası primlerinin hesabı, günlük kazancın ve sınırlarının belirlenmesi, prim belgeleri, işsizlik sigortası primlerinin ödenmesi, ödenmeyen primler ve cezalar için düzenlenecek belgeler, yeni işverenin sorumluluğu, teminatın ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulması, yersiz olarak alınan primlerin iade-

si hususlarında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83 ve 84 üncü maddeleri hükümleri uygulanır.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından, sigortalı ve işyeri bazında kayıtların tutulmasından, toplanan primler ile uygulanacak gecikme zammı, faiz ve cezaların Fona aktarılmasından, teminat ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulmasından, yersiz olarak alınan primlerin iadesinden Sosyal Sigortalar Kurumu görevli, yetkili ve sorumludur.

Sosyal Sigortalar Kurumu bir ay içinde tahsil ettiği primler ile gecikme zammı, faiz ve cezaları ayrı ayrı göstermek suretiyle tahsil edildiği ayı izleyen ayın 15'ine kadar Fona aktarır. Uygulamaya ilişkin hususlar Sosyal Sigortalar Kurumu ve Kurum arasında düzenlenen bir protokol ile belirlenir.

Kurum, Sosyal Sigortalar Kurumunun ay itibarıyla Fona intikal ettirdiği işçi ve işveren payları toplamının beşte ikisini Devlet payı olarak Hazine Müsteşarlığından talep eder. Hazine Müsteşarlığı talep edilen miktarı talep tarihini izleyen onbeş gün içinde Fona aktarır.

İşsizlik ödeneğinin; miktarı, ödeme süreleri ve zamanı ile sağlık primleri ve geçici işgöremezlik durumu

MADDE 50.- Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama net kazancının % 50' sidir. Bu suretle hesaplanan işsizlik ödeneği miktarı 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin netini geçemez.

Hizmet akdinin sona ermesinden önceki son 120 gün prim ödeyerek sürekli çalışmış olanlardan, son üç yıl içinde;

- a) 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 180 gün,
 - b) 900 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 240 gün,
 - c) 1080 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 300 gün,
- süre ile işsizlik ödeneği verilir.

İşsizlik ödeneği her ayın sonunda aylık olarak işsizin kendisine ödenir. İlk işsizlik ödeneği ödemesi ise, ödeneğe hak kazanılan tarihi izleyen ayın sonunda yapılır.

İşsizlik ödeneği damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaz.

İşsizlik ödeneği, nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez.

Sigortalı; işsizlik ödeneğinden yararlanma süresini doldurmadan tekrar işe girer ve işsizlik sigortası ödeneğinden yararlanmak için bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getiremeden yeniden işsiz kalırsa, daha önce hakettiği işsizlik ödeneği süresini dolduruncaya kadar bu haktan yararlanmaya devam eder. Bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmek suretiyle yeniden işsiz kalınması halinde ise, sadece bu yeni hak sahipliğinden doğan süre kadar işsizlik ödeneği ödenir.

Sigortalının kusurundan kaynaklandığı belirlenen fazla ödemeler yasal faizi ile birlikte geri alınır.

Sigortalı işsizin, hastalık ve analık sigortalarına ait primleri Fon tarafından işsizlik ödeneğinin ödendiği sürece ilk altı ay için 2/3 oranında, izleyen aylarda tam olarak Sosyal Sigortalar Kurumuna aktarılır. Bu primler, sigorta primlerinin hesabında esas alınan alt kazanç sınırı üzerinden hesaplanır.

İşsizlik sigortasının ödenme süresi içinde ödenmesi gereken geçici işgöremezlik ödeneğinin miktarı işsizlik ödeneği miktarından fazla olamaz. Geçici işgöremezlik ödeneğinin ödendiği dönemde, bu maddede öngörülen hastalık ve analık sigortalarına ait primlerle 49 uncu maddede öngörülen işsizlik sigortası primleri ödenmez.

İşsizlik ödeneğine hak kazanmanın şartları

MADDE 51.- Bu Kanun uyarınca sigortalı sayılanlardan hizmet akitleri aşağıda belirtilen hallerden birisine dayalı olarak sona erenler, Kuruma süresi içinde şahsen başvurarak yeni bir iş almaya hazır olduklarını kaydettirmeleri, hizmet akitlerinin sona ermesinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş ve işten ayrılmadan önceki son 120 gün içinde prim ödeyerek sürekli çalışmış olmaları kaydıyla işsizlik ödeneği almaya hak kazanırlar.

a) 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 13 üncü maddesi veya 20/4/1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanununun 16 ncı maddesi ya da 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen bildirim önelilerine uygun olarak hizmet akdi işveren tarafından sona erdirilmiş olmak,

b) Hizmet akdi, süresi belli olsun veya olmasın sürenin bitiminden önce veya bildirim önelini beklemezsizin 1475 sayılı İş Kanununun 16 ncı maddesinin (I), (II) ve (III) numaralı bentlerine veya 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (II) ve (III) numaralı bentlerine veya 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunun 7 ncı maddesi ile 11 inci maddesinin birinci fıkrasına göre sigortalı tarafından feshedilmiş olmak,

c) Hizmet akdi, süresi belli olsun veya olmasın sürenin bitiminden önce veya bildirim önelini beklemezsizin 1475 sayılı İş Kanununun 17 ncı maddesinin (I) ve (III) numaralı bentlerine veya 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (III) numaralı bendine veya 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunun 12 ncı maddesinin birinci fıkrasına göre işveren tarafından feshedilmiş olmak,

d) Hizmet akdinin belirli süreli olması halinde, bu sürenin bitimi nedeniyle işsiz kalmak, 854 sayılı Deniz İş Kanununun 7 ncı maddesinin (II) numaralı bendinde belirtilen hizmet akdinin belirli bir sefer için yapılmış olması nedeniyle sefer sonunda işsiz kalmak,

e) İşyerinin el değiştirmesi veya başkasına geçmesi, kapanması veya kapatılması, işin veya işyerinin niteliğinin değişmesi nedenleriyle işten çıkarılmış olmak, 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (IV) numaralı bendindeki nedenlerle işsiz kalmak,

f) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 21 inci maddesi kapsamında işsiz kalmak.

Ancak, işsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için hizmet akdinin başvuru sırasında grev, lokavt veya kanundan doğan ödevler nedeniyle askıya alınmamış olması ve sigortalının herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir veya aylık almaması gerekmektedir.

İşsizlik ödeneği ödenmesinde hak düşürücü nedenler

MADDE 52.- İşsizlik ödeneği almakta iken;

a) Kurumca teklif edilen mesleklerine uygun ve son çalıştıkları işin ücret ve çalışma koşullarına yakın ve ikamet edilen yerin belediye mücavir alanı sınırları içinde bir işi haklı bir nedene dayanmaksızın reddeden,

b) İşsizlik ödeneği aldığı sürede gelir getirici bir işte çalıştığı veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir veya aylık aldığı tespit edilen,

c) Kurum tarafından önerilen meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimini haklı bir neden göstermeden reddeden veya kabul etmesine karşın devam etmeyen,

d) Haklı bir nedene dayanmaksızın Kurum tarafından yapılan çağruları zamanında cevaplamayan, istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen süre içinde vermeyen,

sigortalı işsizlerin işsizlik ödenekleri kesilir,

Ancak (c) ve (d) bendlerinde öngörülen ödeneklerin kesilme gerekçesinin ortadan kalkması halinde, işsizlik ödeneği ödenmesine yeniden başlanır. Şu kadar ki bu suretle yapılacak ödemenin süresi başlangıçta belirlenmiş olan toplam hak sahipliği süresinin sonunu geçemez.

Muvazzaf askerlik dışında herhangi bir nedenle silah altına alınanlarla hastalık ve analık nedeniyle geçici işgöremezlik ödeneği almaya hak kazanan sigortalı işsizlerin işsizlik ödeneklerinin ödenmesi bu durumların devamı süresince durdurulur.

Kurumun müfettişleri ile sigorta müfettişleri, bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak Kurumlarının görev alanlarına giren hususlarda teftiş, kontrol ve denetleme yetkisini haizdirler.

Fonun kuruluşu, yönetimi, denetimi, gelirleri, giderleri ile mal ve alacaklarının tâbi olacağı hükümler

MADDE 53.- Bu Kanunun gerektirdiği görev ve hizmetler için mali kaynak sağlamak, piyasa şartlarında kaynakları değerlendirmek, Kanunun öngördüğü ödemelerde bulunmak üzere "İşsizlik Sigortası Fonu" kurulmuştur.

Fon, Bakanın ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanının önerisi üzerine müşterek kararname ile atanan birer temsilci ile en fazla işçi ve işvereni temsil eden işçi ve işveren konfederasyonları tarafından belirlenen birer üyeden oluşan dört kişilik Fon Yönetim Kurulunun kararları çerçevesinde Kurum tarafından işletilir ve yönetilir. Fon'a Bakanlık temsilcisi Başkanlık eder ve kararlar üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır. Kararların alınmasında oyların eşit olması durumunda Başkanın tarafı çoğunlukta sayılır.

Fon Yönetim Kurulu üyelerinin; Devlet memurluğuna atanabilme şartlarını taşımaları ve siyasi parti organlarında görevli bulunmamaları, ayrıca atama ile gelecek üyelerin hukuk, iktisat, maliye, finans, işletme, kamu yönetimi, sosyal politika veya iş hukuku dallarında en az lisans düzeyinde öğrenim yapmış olmaları zorunludur.

Toplantılara iştirak eden Yönetim Kurulu başkan ve üyeleri, her ay 8/6/1984 tarihli ve 233 Sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki Kamu İktisadi Teşebbüsleri Yönetim Kurulu üyelerine tanınan mali haklardan yararlandırılırlar. Toplantıya katılmayan üyelerin ücretlerinden, Yönetim Kurulu Yönetmeliğine göre kesinti yapılır.

Fon Yönetim Kurulunun çalışmasına ve fon kaynaklarının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar; Bakanlık, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, T.C. Merkez Bankası ve Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığının müştereken hazırlayacakları yönetmelikle belirlenir.

Fonun;

a) Gelirleri;

1) İşsizlik sigortası primlerinden,

2) Bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratlardan,

3) Fonun açık vermesi durumunda Devletçe sağlanacak katkılardan,

4) Bu Kanun gereğince sigortalı ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizlerden,

5) Diğer gelir ve kazançlar ile bağışlardan,

b) Giderleri;

1) Sigortalı işsizlere verilen ödeneklerden,

2) Hastalık ve analık sigortası primlerinden,

3) Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi giderlerinden,

4) İşsizlik sigortası hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için Fon Yönetim Kurulunun onayı üzerine Kurum tarafından yapılan giderler ile hizmet binası kiralanması, hizmet satın alınması, bilgisayar, bilgisayar yazılım ve donanımı alınması, Yönetim Kurulu üyelerinin ücret ve yolluk ödemelerinden,

oluşur.

Fon'un gelir ve giderleri her üç ayda bir kamuoyuna açıklanır.

Fon; 26/5/1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 21/2/1967 tarihli ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tâbi değildir.

Fon gelirleri ile bu gelirlerle alınan mallar Kuruma aittir. Kurumun malları 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 1/3/1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu bakımından Devlet malı hükmünde olup, alacakları da Devlet alacağı derecesinde ayrıcalıklıdır.

Fon, iktisadi işletmeleri dışında damga vergisi hariç her türlü vergi, resim ve harçtan muafır.

İdari para cezaları ile idari işlemlere karşı itirazlar

MADDE 54.- Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle;

a) İşsizlik sigortasına ilişkin yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden indirim veya kesinti yapan işverenlere her bir sigortalı için 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücret tutarında,

b) 48 nci maddede öngörülen işten ayrılma bildiğesini Kuruma vermeyen işverenlere her bir fiil için ayrı ayrı 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası verilir.

İdari para cezaları tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edebilirler. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz.

İşsizlik sigortası uygulamasına ilişkin işlemlere karşı sigortalıların ve işverenlerin yapacakları itirazlardan Sosyal Sigortalar Kurumuna verilen görevlerle ilgili olanlar adı geçen Kuruluşa, diğerleri ise Kuruma yapılır. İtirazların, işlemin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde yapılması ve 30 gün içinde sonuçlandırılması zorunludur. Yapılan itirazlar daha önce yapılmış bulunan işlemlerin uygulanmasını geciktirmez. İtiraz yoluna başvurulmuş olması ilgililerin yargı yoluna başvurma haklarını ortadan kaldırmaz.

Yönetmelik

MADDE 55.- Bu Kanunda çıkarılması öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılır.

VIII. BÖLÜM
DEĞİŞTİRİLEN İBARELER

MADDE 56.- A) 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun ;

1- 60 ncı maddesinin (B) fıkrasının (b) alt bendindeki "25 yılı doldurmuş ve" ibaresi me-
tinden çıkartılmış ve "5000" rakamı "8300",

2- 63 üncü maddesinin (A) fıkrasının üçüncü bendindeki "maddesinin (A) fıkrasının (a) bendi-
ne" ibaresi "maddesine", (B) fıkrasının birinci bendindeki "%24" oranı "%30",

3- 64 üncü maddesinin (a) bendindeki "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 61, erkek
ise 63",

4- 106 ncı maddenin (a) fıkrasındaki "55" ibaresi "60",

5- 140 ncı maddesinin (e) bendinde yer alan "ikinci" ibaresi "dördüncü",

6- Ek 24 üncü maddesinin (a) fıkrasının birinci bendinde yer alan "12.919" rakamı
"4.690.000",

B) 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar
Kanununun;

1- 5 inci maddesindeki "yılbaşından" ibaresi "aybaşından",

2- 24 üncü maddesindeki "50" ibaresi "58", "55" ibaresi "60",

3- 30 uncu maddesindeki "% 20" oranı "% 30",

C) 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun;

1- 40 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki "60" rakamı "61",

2- 43 üncü maddesindeki "60 " rakamı "61",

3- 54 üncü maddesindeki "60" rakamı "61",

4- 62 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin ikinci paragrafındaki "60" rakamı "61",

5- 66 ncı maddesinin (f) fıkrasındaki "60" rakamı "61",

6- 82 ncı maddesinin (a) ve (ç) bentlerindeki "60" rakamı "61", "10 yıldan az" ibareleri
"15 yıldan az",

7- 90 ncı maddesindeki "iki yıllık" ibaresi "oniki aylık", "iki yıldan" ibaresi "oniki aydan",

D) 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal
Sigortalar Kurumu Kanununun;

1- 1479 sayılı Kanunun 32 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kadın ise 50, erkek ise
55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60",

2- 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın
ise 61, erkek ise 63",

3- 42 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "(c) fıkrasına " ibaresi "son fık-
rasına", (e) bendinde yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ten " ibaresi "kadın ise 61, erkek ise
63'den",

4- 45 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "% 60'ından" ibaresi "% 45'inden",

E) 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Si-
gortalar Kanununun;

1- 18 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60",

2- 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55 " ibaresi "kadın ise 61, erkek ise 63 ",

3- 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan " kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60",

şeklinde değiştirilmiştir.

IX. BÖLÜM DİĞER HÜKÜMLER

MADDE 57.- Eklî (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (III) sayılı cetvelin İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 58.- Eklî (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (III) sayılı cetvelin Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 59 .- Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne tahsis edilmiş bulunan serbest kadrolar; Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığına birlikte hazırlanacak norm kadro sayılarının tespit edildiği yönetmeliğe uygun olarak merkez ve taşra birimleri itibariyle dağıtılır. Bu yönetmelikte, dağıtım cetvellerinin vizesine ilişkin usul ve esaslar ayrıca belirtilir.

Norm kadro sayısının değişmesi dışında kadroların dağılımı değiştirilemez.

Kadrolara ilişkin olarak bu maddede belirtilmeyen hususlar hakkında 13/12/1983 tarihli ve 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesinin son fıkrası hariç olmak üzere diğer hükümleri uygulanır.

Kurumun, Sağlık Hizmetleri ile Yardımcı Sağlık Hizmetleri sınıfına dahil kadrolarına açıktan ilk defa atanacakların hizmet sürelerinin ilk dört yılının en az iki yılında, kalkınmada öncelikli yörelerde görev ifa etmeleri zorunludur. İki yıllık sürenin hesabında her türlü kanuni izin süreleri (yılık izin ve yataklı tedavi kurumlarında geçen tedavi süreleri hariç) dikkate alınmaz.

MADDE 60.- Bu Kanunun 3, 4, 15, 26 ve 36 ncı maddelerinde öngörülen protez, ortez, araç ve gereçlerden hangilerinin katılım payından muaf tutulacağına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığınca müştereken tespit edilerek Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Resmi Gazetede yayınlanır.

MADDE 61.- 17/6/1964 tarihli ve 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesi kapsamında hastalık sigortasına tabi olanların tedavi giderleri Devlet Memuru ile diğer Personel Kanunlarına tabi Kamu Personeli olan eşlerinin kurumlarınca karşılanmaz.

X. BÖLÜM KALDIRILAN HÜKÜMLER

Kaldırılan Hükümler

MADDE 62.- 1- 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun; 97 nci, Ek 20, Ek 21, Ek 22, Ek 23, Ek 34 ve Ek 35 inci,

2- 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun; 9, 11, 12, 18, 19, 27, 28, 29 ve 37 nci,

3- 9/3/1988 tarihli ve 3417 sayılı Çalışanların Tasarrufla Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun 2 ve 3 üncü,

maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1.- 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 21 inci maddesinde öngörülen iş kaybı tazminatı ile işsizlik ödeneğini birlikte almaya hak kazananlara öncelikle iş kaybı tazminatı ödenir. İş kaybı tazminatı için yapılan başvurular aynı zamanda işsizlik ödeneği talep başvurusu yerine de geçer.

İş kaybı tazminatını alma stresi içerisinde Kurumca bir işe yerleştiremeyen veya kendisi bir iş bulamayanlara bu Kanunda belirtilen esas ve usuller dahilinde işsizlik ödeneği verilir. Ancak iş kaybı tazminatı ödenen süreler işsizlik ödeneği ödenecek toplam süreden mahsup edilir.

GEÇİCİ MADDE 2.- 57 nci maddedeki işlemler bu Kanunun yayım tarihinden itibaren en geç 6 ay içinde sonuçlandırılır.

Kadroların belirlenecek norm kadro sayılarına göre dağıtılmasından sonra mevcut personel bu kadrolar ile ilişkilendirilir. İhtiyaç fazlası personelin memuriyet mahalli içerisindeki ya da istekleri halinde memuriyet mahalli dışındaki boş kadrolara atamaları yapılır.

Bu şekilde atamaları yapılamayan personel, buldukları birimde şahsa bağlı olarak eski görevlerini yapmaya devam ederler ve boş kadro temin edilmedikçe başka birimlere atanamazlar. Bu durumdaki personelin herhangi bir şekilde görevden ayrılması halinde, yerlerine başka personel atanamaz. Şahsa bağlı olarak görev yapan personele en son kadrosu esas alınarak aylık ve özlük haklarının ödenmesine devam edilir.

Memuriyet mahalli içindeki birimlerde şahsa bağlı olarak görev yapan personelin durumuna uygun olan bir kadro boşaldığında bu kadroya öncelikle atanırlar.

Yürürlük

MADDE 63.- Bu Kanunun ;

a) 8 inci, 16 ncı maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen ek 38 inci, 32 nci, 37 nci, 41 inci maddeleri ve 56 ncı maddesinin (A) fıkrasının 2 numaralı bendi ile (B) fıkrasının (3) numaralı bendi, Kanunun yayımını takip eden aybaşında,

b) 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 7 nci, 9 uncu, 10 uncu, 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 15 inci, 16 ncı maddesi ile 506 Sayılı Kanuna eklenen Ek 39 uncu, 17 nci maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Geçici 82 nci, 18 nci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 24 üncü, 26 ncı, 28 inci, 30 uncu, 31 inci, 33 üncü, 36 ncı, 39 uncu maddesi ile 1479 sayılı Kanuna eklenen Geçici 11 inci, 42 nci maddeleri, 56 ncı maddesinin (C) fıkrasının 7 numaralı bendi, 62 nci maddesinin (1) inci ve (2) nci fıkraları, Kanunun yayımını takip eden yılbaşında,

c) 46 ncı, 47 nci, 48 inci, 49 uncu, 50 nci, 51 inci, 52 nci, 53 üncü, 54 üncü, 55 inci ve 57 nci maddeleri ile 62 nci maddesinin (3) üncü fıkrası ve Geçici 1 inci maddesi 1/6/2000 tarihinde,

d) 25 inci maddesi Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı iştirakçileri ile ilgili personel kanunlarında gerekli değişikliklerin yapılmasını takip eden yılbaşında,

e) Diğer hükümleri Kanunun yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 64.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(I) SAYILI LİSTE
(İHDAS EDİLEN KADROLAR)

KURUMU : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : MERKEZ
CETVEL : III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADROADEDİ
GİH	İşsizlik Sigortası Daire Başkanı	1	1
GİH	Şube Müdürü	1	12
GİH	Şef	3	4
GİH	Muhasebeci	4	4
GİH	Şef	4	8
TH	İstatistikçi	4	4
GİH	Muhasebeci	5	4
GİH	Şef	5	10
GİH	Şef	6	12
GİH	Memur	6	4
TH	İstatistikçi	6	8
GİH	Memur	7	6
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	7	12
GİH	Memur	8	6
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	8	12
GİH	Memur	9	8
GİH	Daktilograf	10	12
TOPLAM			127

(I) SAYILI LİSTE
(İHDAS EDİLEN KADROLAR)

KURUMU : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : TAŞRA
CETVEL : III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADROADEDİ
GİH	Şube Müdürü	1	10
GİH	Şube Müdürü	2	30
GİH	Şube Müdürü	3	40
GİH	Şef	3	25
GİH	Muhasebeci	4	10
GİH	Şef	4	35
TH	İstatistikçi	4	4

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADROADEDİ</u>
GİH	Muhasebeci	5	30
GİH	Şef	5	53
TH	İstatistikçi	5	8
GİH	Muhasebeci	6	40
TH	İstatistikçi	6	7
GİH	Aktuer	6	6
GİH	Memur	6	15
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	6	40
GİH	Memur	7	20
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	7	30
GİH	Memur	8	20
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	8	30
GİH	Memur	9	25
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	9	13
TOPLAM			491

(II) SAYILI LİSTE

KURUMU : SOSYAL SİGORTALAR KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : TAŞRA

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADROADEDİ</u>
GİH	Hastane Müdürü	1	9
GİH	Hastane Müdürü	2	9
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	2	22
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	3	35
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	4	28
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	5	21
GİH	Muhasebeci	4	18
GİH	Muhasebeci	5	26
GİH	Şef	3	54
GİH	Şef	4	88
GİH	Şef	5	132
GİH	Memur	8	237
GİH	Memur	9	396
GİH	Memur	10	551
GİH	Anbar Memuru	10	74
GİH	Santral Memuru	10	267
GİH	Veznedar	10	136

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADROADEĐİ</u>
GH	Daktilograf	9	40
GH	Daktilograf	10	264
GH	Şoför	12	324
SHS	Baştabip	1	29
SHS	Baştabip Yardımcısı	1	49
SHS	Baştabip Yardımcısı	2	44
SHS	Uzman Tabip	3	435
SHS	Uzman Tabip	4	725
SHS	Uzman Tabip	5	1 122
SHS	Tabip	5	842
SHS	Diş Tabip	5	158
SHS	Eczacı	5	410
SHS	Başhemşire	5	26
SHS	Hemşire	8	877
SHS	Hemşire	9	3 516
SHS	Ebe	9	324
SHS	Sağlık Teknisyeni	7	229
SHS	Sağlık Teknisyeni	8	382
SHS	Sağlık Teknisyeni	9	538
SHS	Laborant	7	88
SHS	Laborant	8	176
SHS	Laborant	9	254
SHS	Diyetisyen	5	44
SHS	Psikolog	5	18
SHS	Fizyoterapist	5	35
SHS	Çocuk Gelişimcisi	5	9
THS	Teknisyen	9	365
YHS	Teknisyen Yardımcısı	12	101
YHS	Berber	12	64
YHS	Bekçi	12	403
YHS	Aşçı	12	284
YHS	Terzi	12	133
YHS	Gassal	12	18
YHS	Hizmetli	12	4 371
TOPLAM			18 800

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, TARIM İŞÇİLERİ SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, T.C EMEKLİ SANDIĞI KANUNU, ESNAF VE SANATKÂRLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KURUMU KANUNU, TARIMDA KENDİ ADINA VE HESABINA ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA TABİ OLARAK GEÇEN HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE BU KANUNLARA EK VE GEÇİCİ MADDELER EKLENMESİ, İŞSİZLİK SİGORTASI KURULMASI İLE 199 SAYILI GENEL KADRO VE USULÜ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN EKİ CETVELLERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

I. BÖLÜM

MADDE 1. — 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce Kuruma vermekle yükümlüdür.”

MADDE 2. — 506 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ İşveren çalıştıracığı kimseleri, işe başlatmadan önce örneği Kurumca hazırlanacak işe giriş bildireleri ile Kuruma bildirmekle yükümlüdür.”

MADDE 3. — 506 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin (B) bendine aşağıdaki paragraf ile maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“ Protez, araç ve gereç bedellerinin % 20' sini sigortalı öder. Ancak, ilgiliden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin üç katından fazla olamaz.”

“ Sigortalıların, bu maddenin (A), (B) ve (D) bentlerinde yazılı yardımlardan yararlanabilmeleri için, 60 günü hastalığın teşhis edildiği tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam olarak 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olmaları şarttır.”

MADDE 4. — 506 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ B) Yukarıda sözü edilen kimselerin ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaçlar ile (A/a) bendi uyarınca sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinin % 10' u kendilerince ödenir. Ancak protez, araç ve gereç bedelleri için alınacak katkı payı ilgilinin sosyal yardım zammı dahil ödeme tarihindeki aylık miktarını geçemez.”

MADDE 5. — 506 sayılı Kanunun 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 55 . — Malûllük aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya bu Kanunun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının %60' ının 1/12' si oranında malûllük aylığı bağlanır. Sigortalı başka birinin bakımına muhtaç durumda ise bu oran %70'e çıkarılır.”

MADDE 6. — 506 Sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (B/b) alt bendindeki “25 yılı doldurmuş ve” ibaresi metinden çıkartılmış ve “5000” rakamı “8300”, 64 üncü maddesinin (a) bendindeki “kadın ise 50, erkek ise 55” ibaresi “ka-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

dın ise 61, erkek ise 63 olarak", 106 ncı maddenin (a) fıkrasındaki "55" ibaresi "60" olarak değiştirilmiştir.

"A) Sigortalının yaşlılık aylığından yararlanabilmesi için;

a) Kadın ise 58 yaşını, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve en az 8300 gün veya,

b) Kadın ise 61 yaşını, erkek ise 63 yaşını doldurmuş olması ve en az 3600 gün, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması şarttır."

MADDE 7. – 506 Sayılı Kanununun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" İlk defa bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalı olanlar için bağlanacak yaşlılık aylığının hesaplanmasına esas alınacak yıllık kazançlar, sigortalılığın başladığı tarih ile aylık talep tarihi arasındaki her takvim yılı için her yılın Aralık aylarına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı ve bir önceki yılın gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızına göre belirlenir.

Bu şekilde hesaplanacak kazançlar toplamına göre bulunacak ortalama yıllık kazancın % 35' inin 1/12 si oranında aşağıdaki hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanır.

Ortalama yıllık kazanç, sigortalının birinci fıkraya göre bulunacak kazançlar toplamının prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle bulunacak günlük kazancının 360 katıdır.

Yaşlılık aylığı; Sigortalının 3600 günden fazla ödemediği her 360 günlük malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalıları primi için % 35 oranı (2) artırılarak, hesaplanır.

MADDE 8. – 506 Sayılı Kanununun 63 üncü maddesinin (A) fıkrasının üçüncü bendindeki "(A) fıkrasının (a) bendine" ibaresi "(A) fıkrasına", (B) fıkrasının birinci bendindeki "%24" oranı "%30" olarak değiştirilmiş ve bu fıkraya birinci bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

"Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken serbest avukat veya noter olarak çalışmalarını sürdürenlerin, sosyal yardım zammı dahil, almakta oldukları aylıklarından %15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir."

MADDE 9. – 506 Sayılı Kanununun 67 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (c) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (d) alt bendi ile (B), (C), (D) ve (E) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

"c) Toplam olarak 1800 gün veya en az beş yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının, bu Kanununun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının %60' ının 1/12' si olarak hesaplanan aylığı, hak sahiplerine bağlanacak aylığın hesabında esas tutulur. Bu oran sigortalının 8300 günden fazla ödemediği her 360 günlük malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi için "2" artırılır.

MADDE 10. – 506 sayılı Kanununun 78 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 4.000.000 TL., üst sınır ise bu Kanunun yürürlük tarihinden 31.12.2001 tarihine kadar alt sınırın 3 katı, 01.01.2002 – 31.12. 2004 tarihleri arasında 4 katı, 01.01.2005 tarihinden itibaren 5 katıdır. Alt sınır, her yıl Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüke-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ticî fiyatları indeksindeki değişim oranı ve bir önceki yılın gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızına göre belirlenir.”

MADDE 11 . – 506 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki iki fıkra eklenmiştir.

“Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların otuz günden az çalıştıklarını kanıtlayan belgelerin işverence prim bildirelerine eklenmesi şarttır.”

“Sigortalıların otuz günden az çalıştığını kanıtlayan belgelerin Kuruma verilmemesi veya verilen belgelerin Kurumca geçerli sayılmaması halinde, otuz günden az bildirilen sürelerle ait primler Kurumca resen tahakkuk ettirilerek 80 inci madde hükümlerine göre tahsil olunur. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 12 . – 506 Sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinin (a) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (b) alt bendi yürürlükten kaldırılmış ve (c) alt bendi (b) olarak değiştirilmiştir.

“İsteğe bağlı sigortalılığa devam etmek isteyenler ödeyecekleri isteğe bağlı sigorta primlerini, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında olmak şartıyla kendileri belirler.”

MADDE 13 . – 506 Sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

“Bu Kanuna göre bağlanacak aylıklı aylıkları, 61 inci maddeye göre bulunacak yıllık ortalama kazancın % 35'inin 1/12 sinden az olamaz.”

MADDE 14 . – 506 sayılı Kanunun 130 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Teftiş, Kontrol ve Denetleme Yetkisi

Madde 130 . – Sigorta müfettişleri, bu Kanunun uygulanması bakımından, İş Kanununda belirtilen teftiş, kontrol ve denetleme yetkisine haizdirler.

Kurum Yönetim Kurulu kararı ile görevlendirilen memurlar, sigortalıların işlemleri ile ilgili olarak işyerlerinde yoklama ve tespit yapabilirler. Bunların nitelikleri ile çalışma esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Genel ve katma bütçeli kuruluşların denetim elemanları kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları her türlü denetim ve incelemeler sırasında, çalıştırılanların sigortalı olup olmadığını da tespit ederek sigortasız çalıştırılanları Kuruma bildirmek zorundadırlar. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Sigorta müfettişleri, ve işyerlerinde yoklama ve tespit yapmakla görevlendirilen Kurum memurları ile yukarıdaki fıkarda belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarının denetim elemanlarıncı düzenlenen tutanaklar, aksi sabit oluncaya kadar geçerlidir.”

MADDE 15 . – 506 sayılı Kanunun Ek 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “12.919” rakamı “4.690.000” olarak değiştirilmiş, aynı maddenin ikinci fıkrası ile Ek 5 inci maddenin son fıkrası yürürlükten kaldırılmış, Ek 32 nci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(Hükümetin Teldif Ettiği Metin)

“Sigortalıların çocuklarına verilecek, protez, araç ve gereçlerin bedellerinin % 20’ si, sürekli iş görmezlik geliri, malûllük ve yaşlılık aylığı almakta olanların çocukları ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir veya aylık almakta olan, çocuklara verilecek protez, araç ve gereçlerin bedellerinin % 10’ u kendilerince ödenir. Ancak, sigortalıların çocuklarından alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli, 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin üç katından, sürekli iş görmezlik geliri, malûllük veya yaşlılık aylığı alanların çocukları ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir veya aylık alan çocuklardan alınacak katkı payı Kurumca ödenen gelir veya aylıktan fazla olamaz.”

MADDE 16 . – 506 sayılı Kanuna aşağıdaki Ek maddeler eklenmiştir.

“EK MADDE 38 . – Bu Kanunun 85 ve 86 ncı maddelerine göre, isteğe bağlı sigorta veya topluluk sigortası yolu ile malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına devam edenler için uygulanacak prim oranı % 30’ dur.

İsteğe bağlı sigorta veya topluluk sigortasına devam edenlerin prim matrahı, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen alt sınırın altında olamaz.”

“EK MADDE 39 . – Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar ile geçici 76 ncı maddeye göre yapılan telafi edici ödemeler her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi değişim oranına göre belirlenir.”

“EK MADDE 40 . – Bu Kanunun Ek 5 ve Ek 6 ncı Maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayıları, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanunun 60 ve Geçici 81 inci maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden indirilir.

“EK MADDE 41 . – Bu Kanunun 2 ncı maddesine göre sigortalı sayılanlar, çalışmaya başladıklarını işe başladıkları tarihten itibaren 30 gün içinde Kuruma bildirirler.

Bildirimler ile ilgili Kurumca yapılacak işlemlerin usul ve esasları, yönetmelikle belirlenir.

MADDE 17 . – 2925 sayılı Kanunun 5 inci maddesindeki “yılbaşından” ibaresi “aybaşından” olarak, 20 ncı maddesinin 20/2/1992 tarih ve 3774 sayılı Kanunla kaldırılan (a) fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, 30 uncu maddesindeki “% 20” oranı “% 30” olarak ve aynı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Kadın ise 58 yaşını, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması”

“ Madde 21 . – Yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, 506 sayılı Kanunun 61 inci maddesine göre tespit edilen ortalama yıllık kazancının % 35’ inin 1/12’ si oranında yaşlılık aylığı bağlanır. Yaşlılık aylığı sigortalının 3600 günden fazla ödediği her 360 günlük sigorta primi için % 35 oranı (2) artırılarak hesaplanır.”

II. BÖLÜM

MADDE 18 . – 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinin (b) fıkrasının birinci paragrafı, (c, ç ve d) fıkraları ile (k) fıkrasından sonra gelen birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiş ve son iki paragrafı yitiriliğinden kaldırılmıştır.

“25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine,”

“c) İştirakçilerden 40 ncı madde gereğince haklarında yaş haddi hükümleri uygulanacak olanlar kurumlarınca re’sen veya (61) yaşını doldurdıklarında istekleri üzerine,”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

"ç) 87 nci maddenin (a, b, c, d, e, g, h, i, j ve m) fıkralarında gösterilenlerden 25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine."

"d) 88 inci madde gereğince emekli kesenekleri geri verilmemiş olanların (61) yaşını doldurmalarında istekleri üzerine ve (b) fıkrasındaki durumda iseler re'sen,"

"Emekli aylığı bağlanabilmesi için yukarıdaki (c ve d) fıkralarında yazılı hallerde ilgililerin fiili hizmet müddetlerinin 15 yılı, (e ve f) fıkralarında yazılı hallerde de 25 yılı doldurmuş bulunmaları şarttır. (b) fıkrasının ikinci paragrafı ile (d, e ve f) fıkraları kapsamına girenlere 61 yaşını doldurmadan emekli aylığı bağlanmaz.

(b) ve (ç) fıkralarında gösterilenlerden 32 nci madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların yaş hadlerinden; eklenilen bu sürenin üç yıldan çok olmamak üzere yarısı indirilir.

MADDE 19. - 5434 sayılı Kanununun 40 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki "60" rakamı "61", 43 üncü maddesindeki "60" rakamı "61", 54 üncü maddesindeki "60" rakamı "61", 62 nci maddesinin dördüncü fıkrasındaki "60" rakamı "61", 66 ncı maddesinin (f) fıkrasındaki "60" rakamı "61", 82 nci maddesinin (a) ve (ç) fıkralarındaki "60" rakamı "61", yaş haddinden emekli aylığı bağlanacaklarda aranan "10 yıl hizmet" ibaresi "15 yıl hizmet", 90 ncı maddesindeki "iki yıllık" ibaresi "oniki aylık", "iki yıldan" ibaresi "oniki aydan" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 20. - 5434 sayılı Kanununun 75 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 75 . - Kendisinden aylık bağlanacak olanların ölümü tarihinde evli bulunmayan kız çocuklarına, Sandığa, Sosyal Sigortalar Kurumuna, Bağ-Kur' a ve 506 sayılı Kanunun Geçici 20 nci maddesi kapsamında bulunan sandıklara tabi çalışmama veya bunlardan her ne ad altında olursa olsun aylık almama şartıyla, yetim aylığı bağlanır.

Ölüm tarihinde evli olmaları sebebi ile aylık bağlanmamış veya evlenmeleri nedeniyle aylıkları kesilmiş bulunan kız çocuklarından, sonradan boşanan veya dul kalanlara boşanma veya dul kalma tarihini takip eden ay başından itibaren birinci fıkradaki şartları taşımaları halinde aylık bağlanır. Bu takdirde evvelce 68 inci madde gereğince ölüm tarihinde müstehak dul ve yetimlere bağlanmış olan aylıklarda, bu kere aylık bağlanan çocuk da nazara alınmak suretiyle yeniden düzeltilme yapılır."

MADDE 21. - 5434 sayılı Kanununun Ek 9 uncu maddesinin birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce emekli, adi malûlluk, vazife malûllüğü ile dul ve yetim aylığı alanların bu aylıkları Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren; Kanunun yürürlüğünden sonra bağlanacak emekli, adi malûllük, vazife malûllüğü ile dul ve yetim aylıkları ise bağlandığı tarihten sonraki ilk memur maaş artışı tarihinden itibaren her ay bir önceki aya ilişkin Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketicici fiyatları endeksi değişim oranına göre belirlenir."

MADDE 22. - 5434 sayılı Kanununun Geçici 139 uncu maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, aynı maddenin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kullanılması resmi sağlık kurulu raporu ile gerekli görülen protez, orteز ve tıbbi araç ve gereç bedellerinin % 10' u hak sahipleri tarafından ödenir. Ancak ödenecek miktar almakta oldukları bir aylık tutarındaki fazla olamaz" (bu Kanununun 64 üncü maddesinin ve 03/11/1980 tarih ve 2330 sayılı Kanuna göre aylık bağlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.)"

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“Özel kanunlar gereğince sağlık yardımından faydalananlar ile Sandıktan emekli, adi malûl ve vazife malûlluğu aylığı alanların diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi görevlerde çalışan veya bu kuruluşlardan aylık alan eşleri ve sandıktan dul aylığı alanlardan diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi görevde çalışan veya bu kuruluşlardan yaşlılık veya malûllük aylığı alanlar bu madde hükümünden yararlanamazlar. İsteğe bağlı sağlık sigortasından yararlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.

III. BÖLÜM

MADDE 23. – 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 30. – Malûllük aylığı, sigortalının sigortalılık süresi içinde prim ödemediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının % 60'ıdır. Başka birinin sürekli bakımına muhtaç malûl sigortalıya % 70 oranında malûllük aylığı bağlanır.”

MADDE 24. – 1479 sayılı Kanunun 35 inci maddesi ile 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının;

a) Yazılı talepte bulunması, talepte bulunduğu tarihte prim ve her türlü borçlarını ödemiş olması,

b) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması, şarttır.

Kadın ise 61, erkek ise 63 yaşını dolduran ve en az 15 tam yıl sigorta primi ödeyen sigortalılara da kısmi yaşlılık aylığı bağlanır.”

MADDE 25. – 1479 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 36. – Yaşlılık aylığı, sigortalının sigortalılık süresi içinde prim ödemediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının % 60'ıdır.

Bu oran, 25 yıldan fazla prim ödenen her tam yıl için % 2 oranında artırılır ve 25 yıldan az prim ödenen her tam yıl için % 2 oranında indirilir. Ancak, bağlanacak aylık % 45 oranından az olamaz.

Bu Kanuna göre bağlanan yaşlılık, malûllük ve ölüm aylıkları, her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsünce açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi değişim oranına göre belirlenir.”

MADDE 26. – 1479 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kadın ise 50, erkek ise 55” ibaresi “kadın ise 58, erkek ise 60” olarak, 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kadın ise 50, erkek ise 55” ibaresi “kadın ise 61, erkek ise 63” olarak, 42 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “(c) fıkrasına” ibaresi “son fıkrasına” olarak, (e) bendinde yer alan “kadın ise 50, erkek ise 55” ten “ibaresi “kadın ise 61, erkek ise 63”den” olarak, 45 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “% 60’ından” ibaresi “% 45’inden” olarak, 2926 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “kadın ise 50, erkek ise 55” ibaresi “kadın ise 58, erkek ise 60” olarak, 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kadın ise 50, er-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 61, erkek ise 63" olarak, 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan " kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60" olarak, değiştirilmiştir.

MADDE 27 – 1479 sayılı Kanunun 50 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 50. – Bu Kanuna göre sigortalıların ödeyecekleri primler ve bağlanacak aylıklarının hesabında, yirmidört basamaklı gelir tablosu uygulanır. Tabloda yer alan gelir basamakları her yıl Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı ve bir önceki yılın gayrisafi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızına göre belirlenir.

MADDE 28 – 1479 sayılı Kanunun 52 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 52. – Sigortalının bu Kanuna göre seçtiği, intibak ettirildiği veya yükseltildiği ilk oniki basamakta bekleme süresi bir yıl, onüçüncü basamaktan itibaren, her bir basamakta bekleme süresi iki yıldır.

İlk onbir basamakta sıra itibarıyla basamak yükseltilmesi, prim ödemeye ve talebe bakılmaksızın Kurumca yapılır. Onikinci basamaktan itibaren basamak yükseltilebilmesi için, sigortalının altı ay öncesine kadar olan prim ve diğer borçlarını ödemiş olması ve yazılı talepte bulunması şarttır.

Sigortalılar, Kurumca yükselttikleri tarihten veya yazılı talepte buldukları tarihi takip eden aybaşından itibaren, basamak yükseltme farkı ile yükselttikleri basamak üzerinden primlerini öderler."

MADDE 29. – 1479 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile 2926 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigortalılar tarafından ödenmesi gereken primler süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, primlerin ödenmeyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak, gecikilen her ay için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla belirlenen gecikme zammı oranları uygulanarak sigortalılardan tahsil edilir."

MADDE 30. –1479 sayılı Kanunun Ek 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

"Bu Kanuna göre malûllük, yaşlılık ve ölüm aylığı alanlardan, 1 ila 12 basamaklarda bulunanlara 5.850.000 lira, 13 ila 24 basamaklarda bulunanlara 4.500.000 lira sosyal yardım zammı, aylıklarla birlikte her ay peşin olarak ödenir."

MADDE 31. – 1479 sayılı Kanunun Ek 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ek Madde 12. – Bu Kanuna göre ilk defa veya yeniden sigortalı olanlar ile sağlık sigortası kapsamından çıktıkları sonra yeniden sağlık sigortası kapsamına girmek isteyenlerin sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için, en az sekiz ay sağlık sigortası primi ödemiş olmaları ve sağlık kartnesi talep ettikleri tarihte, prim ve gecikme zammı borçlarının bulunmaması şarttır."

MADDE 32. – 1479 sayılı Kanunun Ek 13 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Ayakta yapılan tedavilerde poliklinik muayene ücretinin ve verilen ilaç bedellerinin % 20'si sigortalı ve haksahipleri, % 10'u aylık alanlar ve haksahipleri tarafından karşılanır. İş kazası ve meslek hastalığı sonucu verilecek olanlar hariç, protez, araç ve gereç bedellerinin % 20'si sigortalı ve haksahipleri, % 10'u ise aylık alanlar ve haksahipleri tarafından karşılanır. Ancak, katkı payı tutarı sigortalılarda buldukları gelir basamağının gösterge tutarının üç katını, aylık alanlarda ise sosyal yardım zammı dahil aylık tutarını geçemez."

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“Ağız protezleri hariç, sigortalının bu Kanuna tabi sigortalılığının başladığı tarihten önce, sigortalı ve haksabihlerinde mevcut olduğu tespit edilen hastalık ve arızalardan dolayı bedeli Kurumca karşılanacak olan ortez ve protezler ek 18 inci maddeye göre hazırlanacak yönetmelikte belirlenir.”

MADDE 33. — 1479 sayılı Kanunun Ek 15 inci maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Bu Kanuna tabi ilk sekiz basamakta bulunan sigortalıların sekizinci gelir basamağı tutarının, dokuz ve daha yukarı basamaklarda bulunan sigortalıların ise buldukları gelir basamağı tutarının, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tabi ilk altı basamakta bulunan sigortalıların altıncı basamak gösterge tutarının, yedi ve daha yukarı basamaklarda bulunan sigortalıların ise buldukları basamak gösterge tutarının, % 15’i oranında ödeyecekleri sağlık sigortası primleri,”

MADDE 34. — 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki Ek madde eklenmiştir.

“Sosyal güvenlik destek primi

EK MADDE 20. — Bu Kanuna göre aylık aylığı bağlananlardan, 24 üncü maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen çalışmalarına devam edenlerin veya daha sonra çalışmaya başlayanların, sosyal yardım zammı dahil tahakkuk eden aylıklarından, aylığın bağlandığı veya tekrar çalışmaya başlandığı tarihi takip eden aybaşından itibaren, çalışmalarının sona erdiği ay dahil % 10 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.

Birinci fıkra hükmüne göre aylıklarından sosyal güvenlik destek primi kesilmesi gerekenden, bu Kanunun yayımlandığı tarihten önce aylık bağlananlar Kanunun yayımını, daha sonra tekrar çalışmaya başlayanlar ise çalışmaya başladıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren üç ay içinde Kuruma yazılı bildirimde bulunmak zorundadırlar. Bu süre içinde Kuruma yazılı bildirimde bulunmayanlardan sosyal güvenlik destek primi, gecikmeli bildirimde bulunulan veya Kurumca tespit edilen tarihe kadar 53 (üçüncü) maddeye göre hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. Birikmiş sosyal güvenlik destek primi ve gecikme zamlarının ödenmemesi halinde aylıklardan yapılacak kesintiler aylık tutarının % 25’ini geçemez.

Sosyal güvenlik destek primi ödenmiş süreler, bu Kanuna göre sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez, ödenen primler 39 üncü madde hükmüne göre toplan ödeme olarak iade edilmez ve bu sürelerle ilgili olarak 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz.

MADDE 35. — 2926 sayılı Kanunun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 31. — Bu Kanuna göre ödenecek malîllük, aylık ve ölüm sigortası primi, sigortalının seçtiği veya intibak ettirdiği gelir basamağının % 20’sidir.”

MADDE 36. — 2926 sayılı Kanuna aşağıdaki Ek madde eklenmiştir.

“Askerlik borçlanması

EK MADDE 2. — Bu Kanuna göre sigortalı olanlar, askerlikte er olarak geçen hizmet süreleri ile yedek subay okulunda geçen sürelerinin tamamını borçlanabilirler. Borçlanılan süreye ait primler, talebin yapıldığı ay itibarıyla sigortalının bulunduğu basamak üzerinden ödemek zorunda oldu-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ğu yürürlükteki prim tutarları esas alınarak hesaplanır ve talep tarihinden itibaren üç ay içinde ödenir. Öngörülen süre içinde borçların tamamen ödenmemesi halinde, borçlanma talepleri geçersiz sayılır.

Bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılık başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan süre kadar geriye götürülür.

Sigortalının ölümü halinde hak sahipleri de borçlanma talebinde bulunabilirler. Borçlandırılan tutarın süresi içinde hak sahiplerince ödenmesi halinde ölüm aylığı, borcun ödendiği tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.”

IV. BÖLÜM

MADDE 37 . – 24/05/1983 tarih 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanununun 8 inci maddesininin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise, eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce aylık bağlanması için mütacaat edenlere, aylığı bağlayacak kurumun belirlenmesinde önceki hükümler uygulanır.”

V. BÖLÜM

MADDE 38 . – Aşağıdaki Geçici 81 inci ve Geçici 82 nci maddeler 506 sayılı Kanuna, geçici 2 nci madde 2925 sayılı Kanuna, Geçici 205 inci ve Geçici 206 ncı maddeler 5434 sayılı Kanuna, Geçici 10 uncu, Geçici 11 inci ve Geçici 12 nci maddeler 1479 sayılı Kanuna, Geçici 7 nci ve 8 inci maddeler 2926 sayılı Kanuna eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 81 . – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) Sigortalılık süresi 20 yıl ve daha fazla olan kadın sigortalılar ile sigortalılık süresi 25 yıl ve daha fazla olan erkek sigortalılar en az 5000 gün malûlîlik, yaşlılık ve ölüm sigortalıları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

B) a) Sigortalılık süresi 19 (dahil) yıldan fazla 20 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 40 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 24 (dahil) yıldan fazla 25 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını tamamlamak ve en az 5180 gün,

b) Sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla 19 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 43 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 23 (dahil) yıldan fazla 24 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını tamamlamak ve en az 5360 gün,

c) Sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 22 (dahil) yıldan fazla 23 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını tamamlamak ve en az 5540 gün,

d) Sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 21 (dahil) yıldan fazla 22 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını tamamlamak ve en az 5720 gün,

e) Sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 20 (dahil) yıldan fazla 21 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını tamamlamak ve en az 5900 gün,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

d) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını tamamlamak, sigortalılık süresi 19 (dahil) yıldan fazla 20 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını tamamlamak ve en az 6080 gün,

g) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla 14 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla 19 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması, 54 yaşını doldurmuş olması ve en az 6260 gün,

h) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması, 55 yaşını doldurmuş olması ve en az 6440 gün,

ı) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 56 yaşını doldurmuş olması ve en az 6620 gün,

i) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 57 yaşını doldurmuş olmaları ve en az 6800 gün,

j) Sigortalılık süresi 10 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmuş olması, sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az erkekler, 25 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve 58 yaşını doldurmuş olması ve en az 6980 gün,

malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

C) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 15 yıllık sigortalılık süresini tamamlayarak, kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını dolduranlar 3600 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları şartıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

Yukarıda sayılan şartları;

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 31.12.2000 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 51, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

b) 1.1.2001 – 31.12.2001 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

c) 1.1.2002 – 31.12.2002 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 53, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

d) 1.1.2003 – 31.12.2003 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını doldurmak,

e) 1.1.2004 – 31.12.2004 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını doldurmak,

f) 1.1.2005 – 31.12.2005 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmak,

g) 1.1.2006 – 31.12.2006 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 57, erkek ise 59 yaşını doldurmak,

h) 1.1.2007 – 31.12.2007 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmak,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ı) 1.1.2008 – 31.12.2008 tarihleri arasında yerine getirenler; kadın ise 59, erkek ise 61 yaşını doldurmak,

kaydıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.”

“GEÇİCİ MADDE 82 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı bulunanlara bağlanacak aylıklar;

a) Sigortalının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki prim ödeme gün sayıları için 61 inci maddeye göre hesaplanan aylığı ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki prim ödeme gün sayıları için bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre hesaplanıp, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı ve gayrisafi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızlarına göre belirlenen aylığın toplamı kadardır.

b) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlere ait prim ödeme süresi aylık bağlamaya yeterli olmayanların bu süreye ilişkin aylıkları, 5000 gün prim ödemiş olanlar için hesaplanacak tam aylığın, sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar prim ödeme gün sayısı ile orantılı bölümü (a) fıkrasındaki esaslara göre artırılarak hesaplanır.

“GEÇİCİ MADDE 2 . – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) 15 yıl ve daha fazla sigortalı bulunanlar en az 3600 gün prim ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

B) a) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az olanlar kadın ise 51, erkek ise 53 yaşını doldurmuş olmaları,

b) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla 14 yıldan az olanlar kadın ise 52, erkek ise 54 yaşını doldurmuş olmaları,

c) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olanlar kadın ise 53, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olmaları,

d) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olanlar kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olmaları,

e) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olanlar kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını doldurmuş olmaları,

f) Sigortalılık süresi 10 yıldan az olanlar kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmuş olmaları, ve 3600 gün prim ödemiş olmaları şartıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

“GEÇİCİ MADDE 205 . – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

Kadın iştirakçilerden 20, erkek iştirakçilerden 25 fiili hizmet yılını dolduranların istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.

a) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 1 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 40, erkek ise 45 yaşını,

b) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 2 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 43, erkek ise 47 yaşını,

c) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 3 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 46, erkek ise 49 yaşını,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

d) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 4 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 49, erkek ise 51 yaşını,

e) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 5 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 50, erkek ise 52 yaşını,

f) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 6 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 51, erkek ise 53 yaşını,

g) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 7 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 52, erkek ise 54 yaşını,

h) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 8 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 53, erkek ise 55 yaşını,

ı) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 9 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 54, erkek ise 56 yaşını,

i) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 55, erkek ise 57 yaşını,

j) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan fazla kalan iştirakçilerden kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını,

doldurmaları ve kadın iştirakçinin 20, erkek iştirakçinin 25 fiili hizmet süresini tamamlamaları halinde istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.”

“GEÇİCİ MADDE 206 . - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kendilerine aylık bağlanmış kız çocuklardan Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur ve 506 sayılı Kanunun Geçici 20 nci maddesi kapsamında bulunan sandıklara tabi çalışan veya bu kurumlardan aylık alanların Sandıkça bağlanan aylıkları bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren kesilir.

“GEÇİCİ MADDE 10 . - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre aylık bağlanmasına hak kazananların, yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibarıyla, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemesinin dolmasına;

a) 1 yıldan az kalan, kadınlara 40, erkeklere 45 yaşını,

b) 2 yıldan az kalan, kadınlara 43, erkeklere 47 yaşını,

c) 3 yıldan az kalan, kadınlara 46, erkeklere 49 yaşını,

d) 4 yıldan az kalan, kadınlara 49, erkeklere 51 yaşını,

e) 5 yıldan az kalan, kadınlara 50, erkeklere 52 yaşını,

f) 6 yıldan az kalan, kadınlara 51, erkeklere 53 yaşını,

g) 7 yıldan az kalan, kadınlara 52, erkeklere 54 yaşını,

h) 8 yıldan az kalan, kadınlara 53, erkeklere 55 yaşını,

ı) 9 yıldan az kalan, kadınlara 54, erkeklere 56 yaşını,

j) 10 yıldan az kalan, kadınlara 55, erkeklere 57 yaşını,

k) 10 yıldan fazla kalan, kadınlara 56, erkeklere 58 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

(Hükümetin Teklif Ettığı Metin)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşıdan itibaren,

- a) 2 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 51, erkeklere 56 yaşını,
 - b) 4 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 52, erkeklere 57 yaşını,
 - c) 6 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 53, erkeklere 58 yaşını,
 - d) 8 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 55, erkeklere 59 yaşını,
 - e) 10 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 57, erkeklere 60 yaşını,
 - f) 10 yıldan sonra yerine getiren kadınlara 59, erkeklere 61 yaşını,
- doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.”

“GEÇİCİ MADDE 11. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanan malûllük, yaşlılık ve ölüm aylıkları, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ödenen son aylık tutarlar esas alınarak, Kanunun yürürlük tarihinden sonra 36 ncı maddenin son fıkrası hükmüne göre artırılarak ödenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlara bağlanacak yaşlılık aylığı; Kanunun yürürlük tarihinden önceki sürelerle ilişkin olarak, Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre, sigortalının Kanunun yürürlük tarihinde en az bir tam yıl prim ödediği gelir basamağı üzerinden, sigortalılık başlangıç tarihinden aylık başlangıç tarihine kadar geçen toplam hizmet süreleri ile orantılı olarak hesaplanacak kazanılmış hak aylığının, Kanunun yürürlük tarihinden aylık başlangıç tarihine kadar her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsünce açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi değişim oranı ve bir önceki yılın gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızına göre belirlenen tutarı ile Kanunun yürürlük tarihinden sonraki sürelerle ilişkin olarak, bu Kanunun 36 ncı maddesine göre hesaplanacak aylığının toplamıdır.

“GEÇİCİ MADDE 12. — Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra primlerin ve aylıkların hesaplanmasına esas gelir tablosunun 50 nci maddeye göre belirlenmesine kadar, Kanunun yayımı tarihinden önceki hükümlere göre belirlenecek olan yirmidört basamaklı gösterge tablosunun uygulanmasına devam edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 50 nci maddeye göre belirlenmesi gereken gelir basamaklarının hesaplanmasında yukarıdaki fıkra gereğince uygulanan gelir basamakları esas alınır.”

“GEÇİCİ MADDE 7. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre aylık bağlanmasına hak kazananların, yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibarıyla, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödeme süresinin dolmasına;

- a) 1 yıldan az kalan, kadınlara 40, erkeklere 45 yaşını,
- b) 2 yıldan az kalan, kadınlara 43, erkeklere 47 yaşını,
- c) 3 yıldan az kalan, kadınlara 46, erkeklere 49 yaşını,
- d) 4 yıldan az kalan, kadınlara 49, erkeklere 51 yaşını,
- e) 5 yıldan az kalan, kadınlara 50, erkeklere 52 yaşını,

(Hükümetin Teklif Ettığı Metin)

- f) 6 yıldan az kalan, kadınlara 51, erkeklere 53 yaşını,
- g) 7 yıldan az kalan, kadınlara 52, erkeklere 54 yaşını,
- h) 8 yıldan az kalan, kadınlara 53, erkeklere 55 yaşını,
- i) 9 yıldan az kalan, kadınlara 54, erkeklere 56 yaşını,
- j) 10 yıldan az kalan, kadınlara 55, erkeklere 57 yaşını,
- k) 10 yıldan fazla kalan, kadınlara 56, erkeklere 58 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

- a) 2 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 51, erkeklere 56 yaşını,
 - b) 4 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 52, erkeklere 57 yaşını,
 - c) 6 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 53, erkeklere 58 yaşını,
 - d) 8 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 55, erkeklere 59 yaşını,
 - e) 10 yıl içinde yerine getiren, kadınlara 57, erkeklere 60 yaşını,
 - f) 10 yıldan sonra yerine getiren kadınlara 59, erkeklere 61 yaşını,
- doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.”

“GEÇİCİ MADDE 8 . – Sigortalıların bu Kanunla değişik 36 ncı madde hükmünün yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ay başına kadar mevcut prim borçları değişiklikten önceki hükümler çerçevesinde hesap ve tahsil edilir.”

MADDE 39 . – Eklî (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin (III) sayılı cetvelin Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

VI. BÖLÜM

İŞSİZLİK SİGORTASI

İşsizlik sigortasının amaç ve kapsamı ile yetkili, görevli ve sorumlu kuruluşlar

MADDE 40 . – İşsizlik sigortasının amacı; işsizlik sigortasına ilişkin kuralları ve uygulama esaslarını düzenlemek ve sigortalılara işsiz kalmaları halinde, bu Kanunda öngörülen ödeme ve hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamaktır.

Bu Kanun, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci maddesinde belirtilen sigortalılar ile aynı Kanunun geçici 20 nci maddesinde açıklanan sandıklara tabi sigortalıları (geçici 20 nci maddede kapsamında olmakla birlikte memur veya 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi sözleşmeli statüde bulunanlar hariç) ve müttekabiliyet esasına dayalı olarak yapılan anlaşmalara göre çalışan yabancı işçileri kapsar.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 3 üncü maddesinde belirtilenlerle sosyal güvenlik kuruluşlarından yaşlılık aylığı alıp da sosyal güvenlik destek primi ödeyerek ya da ödemeksizin çalışanlar bu Kanun kapsamına dahil değildir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından Sosyal Sigortalar Kurumu, diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü görevli, yetkili ve sorumludur. Bu amaçla, İş ve İşçi Bulma Kurumu bünyesinde İşsizlik Sigortası Daire Başkanlığı kurulmuştur. İşsizlik Sigortası Daire Başkanlığının görevleri bu Kanunda yapılan düzenlemeler çerçevesinde yönetmelikle belirlenir.

Bu Kanunun 40-50 nci maddeleri ile geçici birinci maddesinde geçen "bu kanun" ibareleri işsizlik sigortasına ilişkin hükümler için kullanılmıştır.

İşsizlik sigortası ile ilgili tanımlar

MADDE 41. —

a) Bakanlık : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

b) Kurum : İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğünü,

c) İşsizlik sigortası : Bir işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, her hangi bir kasıt ve kusuru olmaksızın işini kaybeden sigortalılara işsiz kalmalarını nedeniyle uğradıkları gelir kaybını belli süre ve ölçüde karşılayan, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren zorunlu bir sigortayı,

d) Sigortalı : Bu Kanun kapsamına giren bir işyerinde bir hizmet akdine dayalı olarak çalışan ve çalıştığı süre içerisinde işsizlik sigortası primi ödeyen kimseyi,

e) Sigortalı işsiz : Bu Kanun kapsamına giren bir işyerinde bir hizmet akdine dayalı ve sigortalı olarak çalışırken bu Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen nedenlerle işini kaybeden ve Kuruma başvurarak çalışmaya hazır olduğunu bildiren kimseyi,

f) İşsizlik sigortası primi : İşsizlik sigortasının gerektirdiği her türlü ödeme ile hizmet giderlerini karşılamak amacıyla bu Kanunda belirtilen esas ve usullere göre Devlet, işveren ve sigortalı tarafından ödenen primi,

g) Fon : İşsizlik sigortası primleri ile bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve faizlerin, Devlet tarafından yapılacak katkı ve yardımların, ayrıca bu Kanun gereğince işçi ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizler ile diğer her türlü gelir ve kazançların toplandığı ve Devlet güvencesinde olan İşsizlik Sigortası Fonunu,

h) İşsizlik ödeneği : Sigortalı işsizlere bu Kanunda belirtilen süre ve miktarda yapılan parasal ödemeyi,

i) İşveren : Bu Kanunun uygulanmasında 40 ıncı maddede belirtilen sigortalıları çalıştıran gerçek veya tüzel kişileri,

j) İşveren vekili : İşveren nam ve hesabına işin yönetimi görevini yapan kimseleri,

k) İşyeri : Bu Kanunun uygulanmasında 40 ıncı maddede belirtilen sigortalıların işlerini yaptıkları yerleri,

ifade eder.

Bu Kanunda geçen işveren deyimi işveren vekilini de kapsar. İşveren vekili, bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerinden dolayı aynen işveren gibi sorumludur.

İşin niteliği ve yürütülmesi bakımından işyerine bağlı bulunan yerlerde dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu veya büro gibi diğer eklentiler ve araçlar da işyerinden sayılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İşsizlik sigortasına ilişkin genel hükümler

MADDE 42 . - İşsizlik sigortası zorunludur. Bu Kanun kapsamına giren ve halen çalışmakta olanlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yeni girenler ise işe başladıkları tarihten itibaren sigortalı olurlar.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 ve 9 uncu maddelerine göre Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirilmiş olan işyeri ve sigortalılar Kuruma da bildirilmiş sayılır.

Sigortalılığın başlamasıyla birlikte, sigortalılar ile bunların işverenlerinin sigorta hak ve yükümlülükleri de işlemeye başlar.

İşveren, hizmet akdi 45 inci maddede belirtilen hallerden birisine dayalı olarak sona ermiş olan sigortalılar hakkında; örneği Kurumca hazırlanacak üç nüsha işten ayrılma bildirgesi düzenleyip, 15 gün içinde bir nüshasını Kuruma göndermek, bir nüshasını sigortalı işsize vermek ve bir nüshasını da işyerinde saklanakla yükümlüdür.

Sigortalı işsiz, bu maddede belirtilen ödeme ve hizmetlerden yararlanabilmesi için işten ayrılma bildirgesi ile birlikte hizmet akdinin feshedildiği tarihi izleyen günden itibaren otuz gün içinde Kuruma doğrudan başvurması gerekir. Mücbir sebepler dışında, başvuruda gecikilen süre işsizlik ödeneği almaya hak kazanılan toplam süreden düşülür.

Sigortalı işsizlere bu Kanunda belirtilen esas ve usuller çerçevesinde, Kurumca aşağıda belirtilen ödemeler yapılır ve hizmetler sağlanır;

- a) İşsizlik ödeneği,
- b) Hastalık ve analık sigortası primleri,
- c) Yeni bir iş bulma,
- d) Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi.

Kurum işsizlik ödeneği alan sigortalı işsizlere mesleklerine uygun ve son yaptıkları işin ücret ve çalışma koşullarına yakın bir iş bulunması hususunda çalışmalar yapar. Kendilerine bu şekilde bir iş bulunamayanlara, Kurumca meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi verilir. Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitiminin esas ve usulleri yönetmelikle belirlenir.

İşveren tarafından geçici görevle yabancı ülkeye gönderilen sigortalıların hak ve yükümlülükleri bu görevi yaptıkları sürece devam eder.

İşsizlik sigortası primleri ile sağlık sigortası primlerine ilişkin hükümler

MADDE 43 . - İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 40 ıncı maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet, işsizlik sigortası primi öder. İşsizlik sigortası primi, sigortalının 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77 ve 78 inci maddelerinde belirtilen prime esas aylık brüt kazancı üzerinden, % 2 sigortalı, % 3 işveren ve % 2 Devlet payı olarak alınır.

İşverenler, işsizlik sigortasına ilişkin yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden herhangi bir indirim veya kesinti yapamazlar.

Herhangi bir nedenle işçinin sigortalılık durumunun sona ermesi halinde, o ana kadar işçiden ve işverenden kesilen işsizlik sigortası primleri ile Devlet payı iade edilmez.

İşsizlik sigortasına işverenlerce ödenen primler kazancın tespitinde gider olarak kabul edilir, sigortalılarda ödenen primler de gerçek ücretin hesaplanmasında gelir vergisi matrahından indirilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Sigortalı işçilerin, işverenlerin ve Devletin her ay için ödeyecekleri işsizlik sigortası primlerinin hesabı, günlük kazancın ve sınırlarının belirlenmesi, prim belgeleri, işsizlik sigortası primlerinin ödenmesi, ödenmeyen primler ve cezalar için düzenlenecek belgeler, yeni işverenin sorumluluğu, teminatın ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulması, yersiz olarak alınan primlerin iadesi hususlarında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83 ve 84 üncü maddeleri hükümleri uygulanır.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından, sigortalı ve işyeri bazında kayıtların tutulmasından, Devlet payının Hazineden alınmasından, toplanan primler ile uygulanacak gecikme zammı, faiz ve cezaların Fona aktarılmasından, teminat ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulmasından, yersiz olarak alınan primlerin iadesinden Sosyal Sigortalar Kurumu görevli, yetkili ve sorumludur.

Devlet payı, aylık tahsil edilen işçi ve işveren payları toplamı dikkate alınarak Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından hesaplanır ve talebi üzerine, izleyen ayın 15'ine kadar Hazine tarafından bu Kurumun hesabına aktarılır.

Sosyal Sigortalar Kurumu bir ay içinde tahsil ettiği primleri, uygulanacak gecikme zammı, faiz ve cezalar ile Hazinece aktarılan devlet payını izleyen ayın 15'ine kadar Fona aktarır. Süresinde aktarılmayan meblağlardan sorumlu olan Sosyal Sigortalar Kurumu memurları net aylıklarının üç katı tutarında cezayı Fona ödemek zorundadırlar.

İşsizlik ödeneğinin; miktarı, ödeme süreleri ve zamanı ile sağlık primleri ve geçici işgörmezlik durumu

MADDE 44 . – Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama net kazancının % 50' sidir. Bu suretle hesaplanan işsizlik ödeneği miktarı 16 yaşını dolduranlar için belirlenen asgari ücretin netini geçemez.

Hizmet akdinin sona ermesinden önceki son 120 gün prim ödeyerek sürekli çalışmış olanlardan, son üç yıl içinde;

- a) 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 180 gün,
- b) 900 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 240 gün,
- c) 1080 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 300 gün,

süre ile işsizlik ödeneği verilir.

İşsizlik ödeneği her ayın sonunda aylık olarak işsizin kendisine ödenir. İlk işsizlik ödeneği ödemesi ise, ödeneğe hak kazanılan tarihi izleyen ayın sonunda yapılır.

İşsizlik ödeneği damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

İşsizlik ödeneği, nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez.

Sigortalı; işsizlik ödeneğinden yararlanma süresini doldurmadan tekrar işe girer ve işsizlik sigortası ödeneğinden yararlanmak için bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmeden yeniden işsiz kalırsa, daha önce hak ettiği işsizlik ödeneği süresini dolduruncaya kadar bu haktan yararlanmaya devam eder. Bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmek suretiyle yeniden işsiz kalmaması halinde ise, sadece bu yeni hak sahipliğinden doğan süre kadar işsizlik ödeneği ödenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Sigortalının kusurundan kaynaklandığı belirlenen fazla ödemeler yasal faizi ile birlikte geri alınır.

Sigortalı işsiz, hastalık ve analık sigortalarına ait primleri Fon tarafından işsizlik ödeneğinin ödendiği sürece ilk altı ay için 2/3 oranında, izleyen aylarda tam olarak Sosyal Sigortalar Kurumuna aktarılır. Bu primler, sigorta primlerinin hesabında esas alınan alt kazanç sınırı üzerinden hesaplanır.

İşsizlik sigortasının ödeme süresi içinde ödenmesi gereken geçici işgöremezlik ödeneğinin miktarı işsizlik ödeneği miktarından fazla olamaz. Geçici işgöremezlik ödeneğinin ödendiği dönemde, bu maddede öngörülen hastalık ve analık sigortalarına ait primlerle 43 üncü maddede öngörülen işsizlik sigortası primleri ödenmez.

İşsizlik ödeneğine hak kazanmanın şartları

MADDE 45 .—Bu Kanun uyarınca sigortalı sayılanlardan hizmet akitleri aşağıda belirtilen hallerden birisine dayalı olarak sona erenler, Kuruma süresi içinde şahsen başvurarak yeni bir iş almaya hazır olduklarını kaydettirmeleri, hizmet akitlerinin sona ermesinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş ve işten ayrılmadan önceki son 120 gün içinde prim ödeyerek sürekli çalışmış olmaları kaydıyla işsizlik ödeneği almaya hak kazanırlar.

a) 1475 sayılı İş Kanununun 13 üncü maddesi veya 854 sayılı Deniz İş Kanununun 16 ncı maddesi ya da 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen bildirim önelerine uygun olarak hizmet akdi işveren tarafından sona erdirilmiş olmak,

b) Hizmet akdi, süresi belli olsun veya olmasın sürenin bitiminden önce veya bildirim önelini beklemeksizin 1475 sayılı İş Kanununun 16 ncı maddesinin (I) , (II) ve (III) numaralı bentlerine veya 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (II) ve (III) numaralı bentlerine veya 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tansimi Hakkında Kanunun 7 nci maddesi ile 11 inci maddesinin birinci fıkrasına göre sigortalı tarafından feshedilmiş olmak,

c) Hizmet akdi, süresi belli olsun veya olmasın sürenin bitiminden önce veya bildirim önelini beklemeksizin 1475 sayılı İş Kanununun 17 nci maddesinin (I) ve (III) numaralı bentlerine veya 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (III) numaralı bendine veya 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tansimi Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasına göre işveren tarafından feshedilmiş olmak,

d) Hizmet akdinin belirli süreli olması halinde, bu sürenin bitimi nedeniyle işsiz kalmak, 854 sayılı Deniz İş Kanununun 7 nci maddesinin (II) numaralı bendinde belirtilen hizmet akdinin belirli bir sefer için yapılmış olması nedeniyle sefer sonunda işsiz kalmak,

e) İşyerinin el değiştirmesi veya başkasına geçmesi, kapanması veya kapatılması, işin veya işyerinin niteliğinin değişmesi nedenleriyle işten çıkarılmış olmak, 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (IV) numaralı bendindeki nedenlerle işsiz kalmak,

f) 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Karamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 21 inci maddesi kapsamında işsiz kalmak.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Ancak, işsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için hizmet akdinin başvuru sırasında grev, lokavt veya kanundan doğan ödevler nedeniyle askıya alınmamış olması ve sigortalının herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir veya aylık almaması gerekmektedir.

İşsizlik ödeneği ödenmesinde hak düşürücü nedenler

MADDE 46 . – İşsizlik ödeneği almakta iken;

a) Kurumca teklif edilen mesleklerine uygun ve son çalıştıkları işin ücret ve çalışma koşullarına yakın ve ikamet edilen yerin belediye mücavir alanı sınırları içinde bir işi haklı bir nedene dayanmaksızın reddeden,

b) İşsizlik ödeneği aldığı sürede gelir getirici bir işte çalıştığı veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir veya aylık aldığı tespit edilen,

c) Kurum tarafından önerilen meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimini haklı bir neden göstermeden reddeden veya kabul etmesine karşın devam etmeyen,

d) Haklı bir nedene dayanmaksızın Kurum tarafından yapılan çağruları zamanında cevaplamayan, istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen süre içinde vermeyen,

Sigortalı işsizlerin işsizlik ödenekleri kesilir,

Ancak (c) ve (d) bendlerinde öngörülen ödeneklerin kesilme gerekçesinin ortadan kalkması halinde, işsizlik ödeneği ödenmesine yeniden başlanır. Şu kadar ki bu suretle yapılacak ödemenin süresi başlangıçta belirlenmiş olan toplam hak sahipliği süresinin sonunu geçemez.

Muvazzaf askerlik dışında herhangi bir nedenle silah altına alınanlarla hastalık ve analık nedeniyle geçici işgöremezlik ödeneği almaya hak kazanan sigortalı işsizlerin işsizlik ödeneklerinin ödenmesi bu durumların devamı süresince durdurulur.

Fonun kuruluşu, yönetimi, denetimi, gelirleri, giderleri ile mal ve alacaklarının tabii olduğu hükümler

MADDE 47 . – Bu Kanunun gerektirdiği görev ve hizmetler için mali kaynak sağlamak, piyasa şartlarında kaynakları değerlendirmek, ilgili yerlere kaynak aktarımı ve ödemelerde bulunmak üzere "İşsizlik Sigortası Fonu" kurulmuştur.

Fon, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarının Başkanlığında Kurum Genel Müdürü, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanının önerisi üzerine müşterek kararname ile atanan bir temsilci ile en fazla işçi ve işvereni temsil eden işçi ve işveren konfederasyonları tarafından belirlenen birer üyeden oluşan beş kişilik Fon Yönetim Kurulunun kararları çerçevesinde Kurum tarafından işletilir ve yönetilir. Fon kaynaklarının piyasa şartlarında en verimli şekilde değerlendirilmesinden Fon Yönetim Kurulu sorumludur.

Fon Yönetim Kurulu üyelerinin; Devlet memurluğuna atanabilme şartlarını taşımaları ve siyasi parti organlarında görevli bulunmamaları, ayrıca atama ile gelecek üyelerin hukuk, iktisat, maliye, işletme, kamu yönetimi, sosyal politika veya iş hukuku dallarında en az lisans düzeyinde öğrenim yapmış olmaları zorunludur.

Toplantılara iştirak eden Yönetim Kurulu başkan ve üyeleri, her ay 8.6.1984 tarih ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki Kamu İktisadi Teşebbüsleri Yönetim Kurulu üyelerine tanınan mali haklardan ayrıca yararlandırılırlar. Toplantıya katılmayan üyelerin ücretlerinden, Yönetim Kurulu Yönetmeliğine göre kesinti yapılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Fon Yönetim Kurulunun çalışmasına ve fon kaynaklarının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir. Fon, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından denetlenir.

Fonun;

a) Gelirleri;

1) İşsizlik sigortası primlerinden,

2) Bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve faizlerden,

3) Fonun açık vermesi durumunda Devletçe sağlanacak katkılardan,

4) Bu Kanun gereğince sigortalı ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizlerden,

5) Diğer gelir ve kazançlar ile bağışlardan,

a) Giderleri;

1) Sigortalı işsizlere verilen ödeneklerden,

2) Hastalık ve analık sigortası primlerinden,

3) Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi giderlerinden,

4) İşsizlik sigortası hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için gereken her türlü giderlerle mal ve hizmet alımlarından ve sair giderlerden,

oluşur.

Fon; 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tabi değildir.

Fon gelirleri ile bu gelirlerle alınan mallar Kuruma aittir. Kurumun malları 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 765 sayılı Türk Ceza Kanunu bakımından Devlet malı hükmünde olup, alacakları da Devlet alacağı derecesinde ayrıcalıklıdır.

Fon, iktisadi işletmeleri dışında damga vergisi hariç her türlü vergi, resim ve harçtan muafır.

İdari para cezaları ile İdari işlemlere karşı itirazlar

MADDE 48. – Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle;

a) İşsizlik sigortasına ilişkin yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden indirim veya kesinti yapan işverenlere her bir sigortalı için 65 milyon lira tutarında,

b) 42 nci maddede öngörülen işten ayrılma bildirdesini Kuruma vermeyen işverenlere her bir fiil için ayrı ayrı 160 milyon lira tutarında,

idari para cezası verilir.

Bu ceza miktarları, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere bir önceki yılda uygulanan ceza tutarının, o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükmü uyarınca her yıl Maliye Bakanlığınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu suretle hesaplanacak ceza tutarlarında bir milyon liradan az olan kesirler dikkate alınmaz.

İdari para cezaları tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edebilirler. İtiraz üzerine verilen kararlar kesinlidir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İşsizlik sigortası uygulamasına ilişkin işlemlere karşı sigortalıların ve işverenlerin yapacakları itirazlardan Sosyal Sigortalar Kurumuna verilen görevlerle ilgili olanlar adı geçen Kuruluşa, diğerleri ise Kuruma yapılır. İtirazların, işlemin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde yapılması ve 30 gün içinde sonuçlandırılması zorunludur. Yapılan itirazlar daha önce yapılmış bulunan işlemlerin uygulanmasını geciktirmez. İtiraz yoluna başvurulmuş olması ilgililerin yargı yoluna başvurma haklarını ortadan kaldırmaz.

Kadro

MADDE 49 . – Ekli listede yer alan kadrolar ihdas edilerek, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (III) sayılı cetvelin İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

Yönetmelik

MADDE 50. – Bu Kanunda çıkarılması öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılır.

GEÇİCİ MADDE 1. – 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 21 inci maddesinde öngörülen iş kaybı tazminatı ile işsizlik ödeneğini birlikte almaya hak kazananlara öncelikle iş kaybı tazminatı ödenir. İş kaybı tazminatı için yapılan başvurular aynı zamanda işsizlik ödeneği talep başvurusu yerine de geçer.

İş kaybı tazminatını alma süresi içerisinde Kurumca bir işe yerleştiremeyen veya kendisi bir iş bulamayanlara bu Kanunda belirtilen esas ve usuller dahilinde işsizlik ödeneği verilir. Ancak iş kaybı tazminatı ödenen süreler işsizlik ödeneği ödenecek toplam süreden mahsup edilir.

Yürürlükten kaldırılan maddeler

MADDE 51. –

a) 506 sayılı Kanunun Ek Madde 20, Ek Madde 21, Ek Madde 22, Ek Madde 23, Ek Madde 34 ve Ek Madde 35,

b) Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair 9.3.1988 tarih ve 3417 sayılı Kanunun 2 ve 3 üncü maddeleri,

yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 52. – Bu Kanunun ;

a) 8, 11, 17, 29, 33 ve 35 inci maddeleri ile 16 ncı maddeyle eklenen ek 38 inci maddesi, kanunun yayımını takip eden aybaşında,

b) 5, 7, 9, 10, 12, 13 üncü maddeleri, 16 ncı maddesi ile eklenen ek 39 uncu maddesi ve 21, 23, 25, 27, 32 ve 38 inci maddeleri ile 506 sayılı Kanuna eklenen geçici 82 nci maddesi ve 1479 sayılı Kanuna eklenen geçici 11 inci maddesi Kanunun yayımını takip eden yılbaşında,

c) 40 ila 50 nci maddeleri ile 51 inci maddesinin (b) bendi ve geçici 1 inci maddesi Kanunun yayımını izleyen altıncı ayın sonunda,

d) Diğer hükümleri Kanunun yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

(Hükümetin Teklif Etüğü Metin)

Yürütme

MADDE 53. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bilent Ecevit
Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>D. Bahçeli</i>	Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>H. H. Özkan</i>	Enerji ve Tab. Kay. Bak. ve Başb. Yrd. <i>M. C. Ersümer</i>
Devlet Bakanı V. <i>H. H. Özkan</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. T. Toskay</i>	Devlet Bakanı <i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı V. <i>F. Ünlü</i>	Devlet Bakanı <i>S. Somuncuoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>Y. Yalova</i>
Devlet Bakanı <i>M. Yılmaz</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. K. Yücelen</i>
Devlet Bakanı <i>H. Gemici</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. Üşenmez</i>	Devlet Bakanı <i>E. S. Gaydalı</i>
Devlet Bakanı <i>F. Ünlü</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. A. Çay</i>	Devlet Bakanı <i>M. A. İrtemişlik</i>
Adalet Bakanı <i>Prof. Dr. H. S. Türk</i>	Millî Savunma Bakanı <i>S. Çakmakoğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>S. Tantan</i>
Dışişleri Bakanı <i>İ. Cem</i>	Maliye Bakanı <i>S. Oral</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>M. Bostancıoğlu</i>
Bayındırlık ve İskân Bakanı <i>K. Aydın</i>	Sağlık Bakanı <i>Doç. Dr. O. Durmuş</i>	Ulaştırma Bakanı <i>Prof. Dr. E. Öksüz</i>
Tarım ve Köyüşleri Bakanı <i>Prof. Dr. H. Y. Gökarp</i>	Çalışma ve Sos. Güv. Bak. <i>Y. Okuyan</i>	Sanayi ve Ticaret Bakanı <i>A. K. Tanrıku</i>
Kültür Bakanı <i>M. İ. Talay</i>	Turizm Bakanı V. <i>R. K. Yücelen</i>	Orman Bakanı <i>Prof. Dr. N. Çağan</i>
	Çevre Bakanı <i>F. Aytekin</i>	

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : SOSYAL SİGORTALAR KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: TAŞRA

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
GİH	Hastane Müdürü	1	9
GİH	Hastane Müdürü	2	9
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	2	22
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	3	35
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	4	28
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	5	21
GİH	Muhasebeci	4	18
GİH	Muhasebeci	5	26
GİH	Şef	3	54
GİH	Şef	4	88
GİH	Şef	5	132
GİH	Memur	8	237
GİH	Memur	9	396
GİH	Memur	10	551
GİH	Ambar Memuru	10	74
GİH	Santral Memuru	10	267
GİH	Veznedar	10	136
GİH	Daktilograf	9	40
GİH	Daktilograf	10	264
GİH	Şoför	12	324
SHS	Baştabip	1	29
SHS	Baştabip Yardımcısı	1	49
SHS	Baştabip Yardımcısı	2	44
SHS	Uzman Tabip	3	435
SHS	Uzman Tabip	4	725
SHS	Uzman Tabip	5	1 122
SHS	Tabip	5	842
SHS	Diş Tabibi	5	158
SHS	Eczacı	5	410
SHS	Başhemşire	5	26
SHS	Hemşire	8	877
SHS	Hemşire	9	3 516
SHS	Ebe	9	324
SHS	Sağlık Teknisyeni	7	229
SHS	Sağlık Teknisyeni	8	382
SHS	Sağlık Teknisyeni	9	538
SHS	Laborant	7	88
SHS	Laborant	8	176
SHS	Laborant	9	254

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
SHS	Diyetisyen	5	44
SHS	Psikolog	5	18
SHS	Fizyoterapist	5	35
SHS	Çocuk Gelişimcisi	5	9
THS	Teknisyen	9	365
YHS	Teknisyen Yardımcısı	12	101
YHS	Berber	12	64
YHS	Bekçi	12	403
YHS	Aşçı	12	284
YHS	Terzi	12	133
YHS	Gassal	12	18
YHS	Hizmetli	12	4.371
TOPLAM			18 800

(I) SAYILI LİSTE

(İHDAS EDİLEN KADROLAR)

KURUMU : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: MERKEZ

CETVEL: III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
GİH	İşsizlik Sigortası Daire Başkanı	1	1
GİH	Şube Müdürü	1	12
GİH	Şef	3	4
GİH	Muhasebeci	4	4
GİH	Şef	4	8
TH	İstatistikçi	4	4
GİH	Muhasebeci	5	4
GİH	Şef	5	10
GİH	Şef	6	12
GİH	Memur	6	4
TH	İstatistikçi	6	8
GİH	Memur	7	6
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	7	12
GİH	Memur	8	6
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	8	12
GİH	Memur	9	8
GİH	Daktilograf	10	12
TOPLAM			127

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(I) SAYILI LİSTE
(İHDAS EDİLEN KADROLAR)

KURUMU : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: TAŞRA

CETVEL: III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
GİH	Şube Müdürü	1	10
GİH	Şube Müdürü	2	30
GİH	Şube Müdürü	3	40
GİH	Şef	3	25
GİH	Muhasebeci	4	10
GİH	Şef	4	35
TH	İstatistikçi	4	4
GİH	Muhasebeci	5	30
GİH	Şef	5	53
TH	İstatistikçi	5	8
GİH	Muhasebeci	6	40
TH	İstatistikçi	6	7
GİH	Aktüer	6	6
GİH	Memur	6	15
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	6	40
GİH	Memur	7	20
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	7	30
GİH	Memur	8	20
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	8	30
GİH	Memur	9	25
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	9	13
TOPLAM			491

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

İŞSİZLİK SİGORTASI KANUNU TASARISI

(SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, TARIM İŞÇİLERİ SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNU, ESNAF VE SANATKÂRLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KURUMU KANUNU, TARIMDA KENDİ ADINA VE HESABINA ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KANUNU, SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA TABİ OLARAK GEÇEN HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUNUN BAZI MADDELERİ İLE İŞ KANUNUNUN BİR MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE BU KANUNLARA EK VE GEÇİCİ MADDELER EKLENMESİ, İŞSİZLİK SİGORTASI KURULMASI, ÇALIŞANLARIN TASARRUFA TEŞVİK EDİLMESİ VE BU TASARRUFLARIN DEĞERLENDİRİLMESİNE DAİR KANUNUN İKİ MADDESİNİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI İLE GENEL KADRO VE USULÜ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN EKİ CETVELLERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI)

I. BÖLÜM

SOSYAL SİGORTALAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 1. - 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini işçi çalıştırmaya başlayacağı tarihten önce Kuruma doğrudan vermek veya iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür."

MADDE 2. - 506 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İşveren çalıştıracığı kimseleri, işe başlatmadan önce örneği Kurumca hazırlanacak işe giriş bildirgeleriyle Kuruma doğrudan bildirmekle veya bu belgeleri iadeli-taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür. İnşaat işyerlerinde işe başlatılacak kimseler için işe başlatıldığı gün Kuruma veya iadeli-taahhütlü olarak postaya verilen işe giriş bildirgeleri ile Kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilen işyerlerinde işe alınan işçiler için en geç bir ay içinde Kuruma verilen veya iadeli-taahhütlü olarak gönderilen işe giriş bildirgeleri de süresi içinde verilmiş sayılır."

MADDE 3. - 506 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin (B) bendine aşağıdaki alt bent ile maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Protez, araç ve gereç bedellerinin %20' sini sigortalı öder. Ancak, ilgiliden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin birbuçuk katından fazla olamaz."

"Sigortalıların, bu maddenin (A), (B) ve (D) bentlerinde yazılı yardımlardan yararlanabilmeleri için, 60 günü hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam olarak 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olmaları şarttır."

MADDE 4. - 506 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"B) Yukarıda sözlü edilen kimselerin ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaçlar ile (A/a) bendi uyarınca sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinin %10' u kendilerince ödenir. Ancak protez,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

araç ve gereç bedelleri için alınacak katkı payı ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücret tutarını geçemez."

MADDE 5. – 506 sayılı Kanunun 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Malüllük aylığının hesaplanması

Madde 55. – Malüllük aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya bu Kanunun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının % 60'ının 1/12' si oranında malüllük aylığı bağlanır. Sigortalı başka birinin bakımına muhtaç durumda ise bu oran % 70'e çıkarılır. Buna göre hesaplanan malüllük aylığı 61 inci maddenin son fıkrası hükümlerine göre artırılır."

MADDE 6. – 506 Sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

A) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlayanların yaşlılık aylığından yararlanabilmesi için;

a) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve en az 7 000 gün veya,

b) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması, 25 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 4 500 gün,

malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları şarttır.

MADDE 7. – 506 Sayılı Kanunun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yaşlılık aylığının hesaplanması

Madde 61. - Yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalıların aylığı, aşağıdaki hükümlere göre belirlenecek ortalama yıllık kazancı ile aylık bağlama oranının çarpımının 1/12'si alınarak hesaplanır.

Sigortalının her takvim yılına ait prime esas kazancı, kazancın ait olduğu takvim yılından itibaren aylık talep tarihine kadar geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları endeksindeki artış oranı ve gayri safi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar ayrı ayrı artırılarak bulunan yıllık kazançlar toplamının, toplam prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle bulunacak ortalama günlük kazancın 360 katı, aylığın hesaplanmasına esas ortalama yıllık kazancı oluşturur.

Aylık bağlama oranı, sigortalının toplam prim ödeme gün sayısının ilk 3 600 gününün her 360 günü için % 3,5, sonraki 5 400 günün her 360 günü için % 2 ve daha sonraki her 360 gün için % 1,5 oranlarının toplamıdır.

60 inci maddenin B, C ve D bentlerine göre aylığa hak kazananların aylık bağlama oranı % 60'dan az olamaz.

Hesaplanan yaşlılık aylığı, aylık bağlanması için yazılı başvurunun yapıldığı yılın Ocak ayı ile aylığın başlangıç tarihi arasında geçen her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları endeksindeki aylık artış oranları kadar artırılarak bağlanır."

MADDE 8. – 506 sayılı Kanunun 63 üncü maddesine (B) fıkrasının birinci bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

"Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken serbest avukat veya noter olarak çalışmalarını sürdürenlerin, sosyal yardım zammı dahil, almakta oldukları aylıklarından %15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 9. — 506 Sayılı Kanunun 67 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (c) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (d) alt bendi ile (B), (D) ve (E) bentleri yürürlükten kaldırılmış ve (C) bendi (B) bendi olarak değiştirilmiştir.

"c) Toplam olarak 1800 gün veya en az beş yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının, bu Kanunun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının %60'ının 1/12' si olarak hesaplanan aylığı, hak sahiplerine bağlanacak aylığın hesabında esas tutulur. Bu oran sigortalının 8100 ila 9000 gün arasında primi ödenen her 360 gün için 2, 9000 günden sonra ödenen her 360 gün için de 1,5 artırılır. Buna göre hesaplanan ölüm aylığı 61 inci maddenin son fıkrası hükümlerine göre artırılır."

MADDE 10. — 506 sayılı Kanunun 78 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 4 000 000 TL., üst sınırı ise alt sınırın üç katıdır. Üst sınırı alt sınırın beş katına kadar yükseltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Günlük kazanç alt sınırı her takvim yılı için, ilk olarak Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayri safi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar artırılarak belirlenir. Bu şekilde belirlenecek günlük kazanç alt sınırının belirlenmesinde 1 000 liranın kesirleri 1 000 liraya tamamlanır."

MADDE 11. — 506 sayılı Kanunun 79 uncu maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ticret ödenmediği beyan edilen sigortalıların otuz günden az çalıştıklarını açıklayan bilgi ve belgelerin işverence prim bildirgelerine eklenmesi şarttır."

"Sigortalıların otuz günden az çalıştığını gösteren bilgi ve belgelerin Kuruma verilmemesi veya verilen bilgi ve belgelerin Kurumca geçerli sayılmaması halinde, otuz günden az bildirilen süre- lere ait primler Kurumca resen tahakkuk ettirilerek 80 inci madde hükümlerine göre tahsil olunur. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir."

MADDE 12. — 506 Sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinin (a) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (b) alt bendi yürürlükten kaldırılmış ve (c) alt bendi (b) olarak değiştirilmiştir.

"a) İsteğe bağlı sigortalılığa devam etmek isteyenler ödeyecekleri isteğe bağlı sigorta primle- rini, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasın- da olmak şartıyla kendileri belirler."

MADDE 13. — 506 Sayılı Kanunun 96 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde de- ğiştirilmiştir;

"Bu Kanuna göre bağlanacak yaşlılık aylıkları, 61 inci maddeye göre bulunacak yıllık ortalama kazancın % 35'inin 1/12'sinden az olamaz."

MADDE 14. — 506 sayılı Kanunun 130 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde de- ğiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

"Teftiş, kontrol ve denetleme yetkisi

Madde 130. — Sigorta müfettişleri, bu Kanunun uygulanması bakımından, İş Kanununda belirtilen teftiş, kontrol ve denetleme yetkisine haizdirler.

Kurum Yönetim Kurulu kararı ile görevlendirilen memurlar, sigortalıların işlemleri ile ilgili olarak işyerlerinde yoklama ve tespit yapabilirler. Bunların nitelikleri ile çalışma esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idarelerin denetim elemanları kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları her türlü denetim ve incelemeler sırasında, çalıştırılanların sigortalı olup olmadığını da tespit ederek sigortasız çalıştırılanları Kuruma bildirmek zorundadırlar. Kurum bu bildirimler üzerine gerekli yasal işlemi yapar. İlgililerin itiraz hakları saklıdır. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 15. — 506 sayılı Kanunun Ek 5 inci maddesinin son fıkrası ile Ek 24 üncü maddesinin (a) fıkrasının ikinci bendi yürürlükten kaldırılmış ve Ek 32 nci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Sigortalıların çocuklarına verilecek protez, araç ve gereçlerin bedellerinin % 20'si kendilerince ödenir. Ancak, sigortalıların çocuklarından alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin birbuçuk katından fazla olamaz."

"Sigortalıların geçindirmekle yükümlü buldukları eşlerinden % 20, Kurumdan sürekli işgöremezlik geliri, malullük ve yaşlılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü buldukları eşleri ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık almakta olan eşlerden % 10 katılım payı alınmak şartıyla protez, araç ve gereç yardımlarından yararlanırlar. Ancak, sigortalıların eşlerinden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin bir buçuk katından, sürekli iş göremezlik geliri, malullük ve yaşlılık aylığı alanların eşleri ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık almakta olan eşlerden alınacak olan katkı miktarı aylık asgari ücretten fazla olamaz.

MADDE 16. — 506 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

"EK MADDE 38. — Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar ite geçici 76 nci maddeye göre yapılan tefahi edici ödemeler her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi artış oranı kadar artırılarak belirlenir."

"EK MADDE 39. — Bu Kanunun Ek 5 ve Ek 6 nci Maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayıları, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanunun 60 ve Geçici 81 inci maddelerinde belirtilen yaş hadislerinden indirilir."

"EK MADDE 40. — Bu Kanunun 2 nci maddesine göre sigortalı sayılanlar, çalışmaya başladıklarını işe başladıkları tarihten itibaren 30 gün içinde Kuruma bildirirler.

Bildirimler ile ilgili Kurumca yapılacak işlemlerin usul ve esasları, yönetmelikle belirlenir."

"EK MADDE 41. — 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylık bağlanana Kurumca sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinden katkı payı alınmaz."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 17. - 506 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

*GEÇİCİ MADDE 81 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce yürürlükte bulunan hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olanlar ile sigortalılık süresi 18 yıl ve daha fazla olan kadınlar ve sigortalılık süresi 23 yıl ve daha fazla olan erkekler hakkında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümler uygulanır.

B) a) Sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 41 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 22 (dahil) yıldan fazla 23 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

b) Sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 43 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 21 (dahil) yıldan fazla 22 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

c) Sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 20 (dahil) yıldan fazla 21 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

d) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 19 (dahil) yıldan fazla 20 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları ve en az 5150 gün,

e) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla 14 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla 19 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları ve en az 5300 gün,

f) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları ve en az 5450 gün,

g) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmaları ve en az 5600 gün,

h) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmaları ve en az 5750 gün,

ı) Sigortalılık süresi 10 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 15 yıldan az erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmaları ve en az 6000 gün,

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

C - a) 15 yıllık sigortalılık süresini, kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş ve 3600 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunanlara istekleri halinde yaşlılık aylığı bağlanır.

b) (a) fıkrasında öngörülen şartları yerine getirememiş durumda olanlardan kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olması, en az 15 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve en az 3600 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmaları şartıyla yaşlılık aylığından yararlanabilirler."

"GEÇİCİ MADDE 82- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı bulunanlara bağlanacak aylıklar, aşağıdaki (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanacak aylıkların toplamından oluşur.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar prim ödeme sürelerine ait aylığı aşağıdaki şekilde belirlenir.

Sigortalının aylık talep tarihine kadarki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre hesaplanacak aylığının sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadarki prim ödeme gün sayısı ile orantılı bölümü, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren aylık başlangıç tarihine kadar geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı ve gayri safi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar ayrı ayrı artırılarak hesaplanır.

Hesaplanan yaşlılık aylığı, aylık bağlanması için yazılı başvurunun yapıldığı yılın Ocak ayı ile aylığın başladığı takvim yılının başlangıç tarihi arasında geçen her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranları kadar artırılır.

b) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki prim ödeme sürelerine ait aylığı ise, sigortalının aylık talep tarihine kadar toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden bu Kanunun 61 inci maddesi hükümlerine göre hesaplanacak aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonraki prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır.

Sigortalıya yukarıdaki (a) ve (b) bentlerine göre bağlanacak aylıkların toplamı, sigortalının aylık talep tarihindeki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranına ve bu Kanunun 61 inci maddesinin son fıkrasına göre artırılmış değerinin altında olamaz.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra malüllük aylığına hak kazananlar ile ölen sigortalıların hak sahiplerinin aylıkları, yukarıdaki fıkralarda belirtilen hükümler esas alınarak, 55 veya 67 nci madde hükümlerine göre hesaplanır. Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra prime esas kazancı bulunmayanların malüllük ve ölüm aylıkları, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanır ve yukarıdaki (a) bendindeki esaslara göre artırılarak bağlanır."

II. BÖLÜM

TARIM İŞÇİLERİ SOSYAL SİGORTALAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 18. – 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun 20 nci maddesinin 20/2/1992 tarih ve 3774 sayılı Kanunla kaldırılan (a) fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"a) Kadın ise 58 yaşını, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması"

MADDE 19. – 2925 sayılı Kanunun 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yaşlılık aylığının hesaplanması"

Madde 21. – Yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, 506 sayılı Kanunun 61 inci maddesinde belirtilen esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır."

MADDE 20. – 2925 sayılı Kanunun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Prime esas alınacak kazanç

Madde 31. — Bu Kanunun 30 uncu maddesi uyarınca alınacak primlerin hesabında esas tutulacak günlük kazanç, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 78 inci maddesinde belirlenen prime esas kazancın alt sınırır.”

MADDE 21. — 2925 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 13, 14, 15, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 39, 41, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60/F, 67, 68, 70, 71, 84, 92, 93, 94, 95, 98, 99, 100, 101, 105, 109, 110, 111, 115, 116, 117, 118, 120, 121, 123, 126, 129, 130, 132, 134, 135/(a), Ek 38, Geçici 82 nci maddeleri”.

MADDE 22. — 2925 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) 13 yıl ve daha fazla sigortalı bulunanlar en az 15 yıllık sigortalılık süresini doldurmuş ve en az 3600 gün prim ödemiş bulunmaları şartı ile aylıklı aylığından yararlanabilirler.

B) a) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olanlar kadın ise 41, erkek ise 45 yaşını doldurmuş olmaları,

b) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olanlar kadın ise 43, erkek ise 46 yaşını doldurmuş olmaları,

c) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olanlar kadın ise 45, erkek ise 48 yaşını doldurmuş olmaları,

d) Sigortalılık süresi 9 (dahil) yıldan fazla 10 yıldan az olanlar kadın ise 47, erkek ise 50 yaşını doldurmuş olmaları,

e) Sigortalılık süresi 8 (dahil) yıldan fazla 9 yıldan az olanlar kadın ise 48, erkek ise 51 yaşını doldurmuş olmaları,

f) Sigortalılık süresi 7 (dahil) yıldan fazla 8 yıldan az olanlar kadın ise 49, erkek ise 52 yaşını doldurmuş olmaları,

g) Sigortalılık süresi 6 (dahil) yıldan fazla 7 yıldan az olanlar kadın ise 50, erkek ise 53 yaşını doldurmuş olmaları,

h) Sigortalılık süresi 5 (dahil) yıldan fazla 6 yıldan az olanlar kadın ise 51, erkek ise 54 yaşını doldurmuş olmaları,

i) Sigortalılık süresi 5 yıldan az olanlar kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olmaları, ve en az 15 yıllık sigortalılık süresi ile 3600 gün prim ödeme şartlarını yerine getirmeleri halinde aylıklı aylığından yararlanabilirler.”

III. BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNU
İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 23. — 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinin (b) fıkrasının birinci paragrafı, (c, ç ve d) fıkraları ile (k) fıkrasından sonra gelen birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiş ve son iki paragrafı yürürlükten kaldırılmıştır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

"25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine,"

"c) İştirakçilerden 40 ıncı madde gereğince haklarında yaş haddi hükümleri uygulanacak olanlar kurumlarınca re'sen veya (61) yaşını doldurdularında istekleri üzerine,"

"ç) 87 nci maddenin (a, b, c, d, e, g, h, i, j ve m) fıkralarında gösterilenlerden 25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine,"

"d) 88 inci madde gereğince emekli kesenekleri geri verilmemiş olanların (61) yaşını doldurmalarında istekleri üzerine ve (b) fıkrasındaki durumda iseler re'sen,"

"Emekli aylığı bağlanabilmesi için yukarıdaki (c ve d) fıkralarında yazılı hallerde ilgililerin fiili hizmet müddetlerinin 15 yılı, (e ve f) fıkralarında yazılı hallerde de 25 yılı doldurmuş olmaları şarttır. (b) fıkrasının ikinci paragrafı ile (27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu gereğince kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edilenler hariç) (d, e ve f) fıkraları kapsamına girenlere 61 yaşını doldurmadan emekli aylığı bağlanmaz."

"(b) ve (ç) fıkralarında gösterilenlerden 32 nci madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların yaş hadlerinden; eklenilen bu sürenin üç yıldan çok olmamak üzere yarısı indirilir."

MADDE 24. – 5434 sayılı Kanunun 75 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 75. – Kendisinden aylık bağlanacak olanların ölümü tarihinde evli bulunmayan kız çocuklarına, Sandığa, Sosyal Sigortalar Kurumuna, Bağ-Kur' a ve 506 sayılı Kanunun Geçici 20 nci maddesi kapsamında bulunan sandıklara tabi çalışmama veya bunlardan her ne ad altında olursa olsun aylık almama şartıyla, yetim aylığı bağlanır. Ancak, bu kapsama girenlerden yukarıda belirtilen sosyal güvenlik kurumlarına tabi çalışmalarını sona erenlerin bu çalışmalarının sona erdiği tarihi takip eden aybaşından, diğer sosyal güvenlik kurumlarından dul ve yetim aylığı alanların ise; T.C. Emekli Sandığı'ndan da yetim aylığına hak kazanmaları ve bu aylığı tercih etmeleri halinde diğer Sosyal Güvenlik Kurumlarından aldıkları aylıkları kesilmek kaydıyla müracaat tarihini takip eden aybaşından itibaren aylıkları bağlanır.

Ölüm tarihinde evli olmaları sebebi ile aylık bağlanmamış veya evlenmeleri nedeniyle aylıkları kesilmiş bulunan kız çocuklarından, sonradan boşanan veya dul katanlara boşanma veya dul kalma tarihini takip eden ay başından itibaren birinci fıkradaki şartları taşımaları halinde aylık bağlanır. Bu takdirde evvelce 68 inci madde gereğince ölüm tarihinde müstehak dul ve yetimlere bağlanmış olan aylıklarda, bu kere aylık bağlanan çocuk da nazara alınmak suretiyle yeniden düzeltme yapılır."

MADDE 25. – 5434 sayılı Kanunun Ek 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce emekli, adi malüllük, vazife malüllüğü ile dul ve yetim aylığı alanların bu aylıkları Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren; Kanunun yürürlüğünden sonra bağlanacak emekli, adi malüllük, vazife malüllüğü ile dul ve yetim aylıkları ise bağlandığı tarihten sonraki ilk memur maaş artışı tarihinden itibaren her ay bir önceki aya ilişkin Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları endeksi değişim oranına göre belirlenir."

MADDE 26. – 5434 sayılı Kanunun Geçici 139 uncu maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, aynı maddenin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

"Kullanılması resmi sağlık kurulu raporu ile gerekli görülen protez, ortez ve tıbbi araç ve gereç bedellerinin % 10' u hak sahipleri tarafından ödenir. Ancak ödenecek miktar bu Kanununun ek 19 uncu maddesindeki aylıklardan fazla olamaz" (bu Kanununun 64 üncü maddesinin ve 3/11/1980 tarih ve 2330 sayılı Nakdî Tazminat ve Ayıkk Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylık bağlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.)"

"Özel kanunları gereğince sağlık yardımından faydalananlar ile Sandıktan emekli, adi malûl-lük veya vazife malûllüğü aylığı alanların diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi görevlerde çalışan veya bu kuruluşlardan aylık alan eşleri ve sandıktan dul aylığı alanlardan diğer sosyal güvenlik kurumlarına tabi görevde çalışan veya bu kuruluşlardan yaşlılık veya malûllük aylığı alanlar bu madde hükümünden yararlanamazlar. İsteğe bağlı sağlık sigortasından yararlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz."

MADDE 27. – 5434 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

*GEÇİCİ MADDE 205. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

Kadın iştirakçilerden 20, erkek iştirakçilerden 25 fiili hizmet yılını dolduranların istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.

a) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 2 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 38, erkek ise 43 yaşını,

b) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 3 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 41, erkek ise 45 yaşını,

c) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 4 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 43, erkek ise 46 yaşını,

d) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 5 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 45, erkek ise 48 yaşını,

e) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 6 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 47, erkek ise 50 yaşını,

f) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 7 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 48, erkek ise 51 yaşını,

g) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 8 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 49, erkek ise 52 yaşını,

h) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 9 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 50, erkek ise 53 yaşını,

i) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan az kalan iştirakçilerden kadın ise 51, erkek ise 54 yaşını,

j) Emeklilik hizmet sürelerini doldurmaya 10 yıldan fazla kalan iştirakçilerden kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını,

doldurmaları ve kadın iştirakçinin 20, erkek iştirakçinin 25 fiili hizmet süresini tamamlamaları halinde istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır.

32 nci madde gereğince fiili hizmet sürelerine zam yapılanların bu maddede belirtilen yaş hadlerinden; eklenen bu sürenin üç yıldan çok olmamak üzere yarısı indirilir."

"GEÇİCİ MADDE 206. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kendilerine aylık bağlanmış kız çocuklardan Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur ve 506 sayılı Kanunun Geçici 20 inci maddesi kapsamında bulunan sandıklara tabi çalışan veya bu kurumlardan aylık alanların Sandıkça bağlanan aylıkları bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşıdan itibaren kesilir."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“GEÇİCİ MADDE 207. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte fiili hizmet süreleri 8 yıl ve daha fazla olan iştirakçiler, 61 yaşını doldurmaları nedeniyle istekleri üzerine veya kurumlarının yaş haddinden re’sen emekliye ayrıldıklarında fiili hizmet süreleri 10 yılı doldurmuş olmak şartıyla emekli aylığına hak kazanırlar.”

IV. BÖLÜM

ESNAF VE SANATKARLAR VE DİĞER BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR SOSYAL
SİGORTALAR KURUMU KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 28. – 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Malûllük aylığının hesaplanması

Madde 30. – Malûllük aylığı, sigortalının sigortalılık süresi içinde prim ödediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının % 65’idir. Başka birinin sürekli bakımına muhtaç malûl sigortalıya % 75 oranında malûllük aylığı bağlanır.

Birinci fıkraya göre bağlanan malûllük aylığı, ayrıca, gelir tablosunun son olarak değiştirildiği ay ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen her ay bir önceki aya göre, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranları kadar artırılır.”

MADDE 29. – 1479 sayılı Kanunun 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yaşlılık aylığından yararlanma koşulları

Madde 35. – Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının;

a) Yazılı talepte bulunması, talepte bulunduğu tarihte prim ve her türlü borçlarını ödemiş olması,

b) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması, şarttır.

Kadın ise 60, erkek ise 62 yaşını dolduran ve en az 15 tam yıl prim ödeyen sigortalılara da kısmi yaşlılık aylığı bağlanır.

MADDE 30. – 1479 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yaşlılık aylığının hesaplanması

Madde 36- Yaşlılık aylığı, sigortalının, sigortalılık süresi içinde aylar itibariyle prim ödediği gelir basamaklarının, bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosu üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının aylık bağlama oranı ile çarpılması suretiyle hesaplanır.

Aylık bağlama oranı, sigortalının toplam sigortalılık süresinin ilk on tam yılının her bir yılı için % 3,5, takip eden onbeş tam yılın her bir yılı için % 2 ve yirmibeş yıldan fazla her bir tam yıl için % 1,5 oranlarının toplamıdır.

Birinci ve ikinci fıkralara göre hesaplanan yaşlılık aylığı, ayrıca, gelir tablosunun son olarak değiştirildiği ay ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen her ay için, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranları kadar artırılır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu Kanuna göre bağlanan yaşlılık, malûllük ve ölüm aylıkları, her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranları kadar artırılır."

MADDE 31. – 1479 sayılı Kanununun 42 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir ve (e) bendi yürürlükten kaldırmıştır."

"a) Sigortalıların almakta olduğu malûllük veya yaşlılık aylığı,"

"d) Sigortalının üç tam yıl prim ödemekle beraber, yirmi beş tam yıldan az prim ödemediği halinde, yirmi beş tam yıl prim ödemiş olanlar gibi, 36 nci maddeye göre hesaplanacak aylık,"

MADDE 32. – 1479 sayılı Kanununun 50 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigorta primine ve aylıklara esas olan gelir basamakları

Madde 50. – Bu Kanuna göre sigortalıların ödeyecekleri primler ve bağlanacak aylıklarının hesabında, yirmidört basamaklı gelir tablosu uygulanır. Tabloda yer alan gelir basamakları, her yıl Nisan ayında ilk olarak bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yurt içi hâsıla sabit fiyatlarla gelişme hızları kadar artırılarak belirlenir.

MADDE 33. – 1479 sayılı Kanununun 52 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Gelir basamaklarının yükseltilmesi

Madde 52. – Sigortalının bu Kanuna göre seçtiği, intibak ettirildiği veya yükseltildiği ilk oniki basamakta bekleme süresi bir yıl, onüçüncü basamaktan itibaren, her bir basamakta bekleme süresi iki yıldır.

İlk onbir basamakta sıra itibarıyla basamak yükseltilmesi, prim ödemeye ve talebe bakılmaksızın Kurumca yapılır. Onikinci basamaktan itibaren basamak yükseltilebilmesi için, sigortalının yazılı talepte bulunması ve talep tarihinden önceki ayın sonu itibarıyla prim ve diğer borçlarını ödemiş olması şarttır.

Sigortalılar, Kurumca yükseltildikleri tarihten veya yazılı talepte buldukları tarihi takip eden aybaşından itibaren, basamak yükseltme farkı ile yükseltildikleri basamak üzerinden primlerini öderler."

MADDE 34. – 1479 sayılı Kanununun 53 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigortalılar tarafından ödenmesi gereken primler süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, primlerin ödenmeyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak, gecikilen her ay için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Anme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla belirlenen gecikme zammı oranları uygulanarak sigortalılardan tahsil edilir."

MADDE 35. – 1479 sayılı Kanununun Ek 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanuna göre malûllük, yaşlılık ve ölüm aylığı alanlardan, 1 ila 12 basamaklarda bulunanlara 5.850.000 lira, 13 ila 24 basamaklarda bulunanlara 4.500.000 lira sosyal yardım zammı, aylıklarla birlikte her ay peşin olarak ödenir."

MADDE 36. – 1479 sayılı Kanununun Ek 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sağlık sigortasından faydalanma şartları

Ek Madde 12. – Bu Kanuna göre ilk defa veya yeniden sigortalı olanlar ile sağlık sigortası kapsamından çıktıktan sonra yeniden sağlık sigortası kapsamına girmek isteyenlerin sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için, en az sekiz ay sağlık sigortası primi ödemiş olmaları ve sağlık kartesi talep ettikleri tarihte, prim ve gecikme zammı borçlarının bulunmaması şarttır."

MADDE 37. – 1479 sayılı Kanunun Ek 13 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Ayakta yapılan tedavilerde poliklinik muayene ücretinin ve verilen ilaç bedellerinin %20'si sigortalı ve hak sahipleri, %10'u aylık alanlar ve hak sahipleri tarafından karşılanır. İş kazası ve meslek hastalığı sonucu verilecek olanlar hariç, protez, araç ve gereç bedellerinin %20'si sigortalı ve hak sahipleri, %10'u ise aylık alanlar ve hak sahipleri (3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamına girenler hariç) tarafından karşılanır. Ancak, katkı payı tutarı sigortalılarda birinci gelir basamağının birbuçuk katını, aylık alanlarda ise birinci gelir basamağının % 65'ini geçemez."

"Ağız protezleri hariç, sigortalının bu Kanuna tabi sigortalılığının başladığı tarihten önce, sigortalı ve hak sahiplerinde mevcut olduğu tespit edilen hastalık ve arızalardan dolayı bedeli Kurumca karşılanacak olan ortez ve protezler ek 18 inci maddeye göre hazırlanacak yönetmelikte belirlenir."

MADDE 38. – 1479 sayılı Kanunun Ek 15 inci maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Bu Kanuna tabi ilk sekiz basamakta bulunan sigortalıların sekizinci gelir basamağı tutarının, dokuz ve daha yukarı basamaklarda bulunan sigortalıların ise buldukları gelir basamağı tutarının, 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tabi ilk altı basamakta bulunan sigortalıların altıncı basamak gösterge tutarının, yedi ve daha yukarı basamaklarda bulunan sigortalıların ise buldukları basamak gösterge tutarının, % 15'i oranında ödeyecekleri sağlık sigortası primleri."

MADDE 39. – 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Sosyal güvenlik destek primi

EK MADDE 20. – Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı bağlananlardan, 24 üncü maddenin (I) numaralı bendinde belirtilen çalışmalarına devam edenlerin veya daha sonra çalışmaya başlayanların, sosyal yardım zammı dahil tahakkuk eden aylıklarından, aylığın bağlandığı veya tekrar çalışmaya başlandığı tarihi takip eden aybaşından itibaren, çalışmalarının sona erdiği ay dahil % 10 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.

Birinci fıkra hükmüne göre aylıklarından sosyal güvenlik destek primi kesilmesi gerekenlerden, bu Kanunun yayımlandığı tarihten önce aylık bağlananlar Kanunun yayımını, daha sonra tekrar çalışmaya başlayanlar ise çalışmaya başladıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren üç ay içinde Kuruma yazılı bildirimde bulunmak zorundadırlar. Bu süre içinde Kuruma yazılı bildirimde bulunmayanlardan sosyal güvenlik destek primi, gecikmeli bildirimde bulunulan veya Kurumca tespit edilen tarihe kadar 53 üncü maddeye göre hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. Birikmiş sosyal güvenlik destek primi ve gecikme zamlarının ödenmemesi halinde aylıklardan yapılacak kesintiler aylık tutarının % 25'ini geçemez.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Sosyal güvenlik destek primi ödenmiş süreler, bu Kanuna göre sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez, ödenen primler 39 uncu madde hükmüne göre toptan ödeme olarak iade edilmez ve bu sürelerle ilgili olarak 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz.

MADDE 40. – 1479 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibariyle aylık bağlanmasına hak kazananlar ile aylık bağlanmasına hak kazanmalarına iki tam yıl veya daha az kalan sigortalıların, tam veya kısmi yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibariyle, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödeme süresinin dolmasına;

- a) 2 tam yıldan fazla, 3 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 41, erkeklere 45 yaşını,
- b) 3 tam yıldan fazla, 4 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 43, erkeklere 46 yaşını,
- c) 4 tam yıldan fazla, 5 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 45, erkeklere 48 yaşını,
- d) 5 tam yıldan fazla, 6 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 47, erkeklere 50 yaşını,
- e) 6 tam yıldan fazla, 7 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 48, erkeklere 51 yaşını,
- f) 7 tam yıldan fazla, 8 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 49, erkeklere 52 yaşını,
- g) 8 tam yıldan fazla, 9 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 50, erkeklere 53 yaşını,
- h) 9 tam yıldan fazla, 10 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 51, erkeklere 54 yaşını,
- ı) 10 tam yıldan fazla kalan, kadınlara 52, erkeklere 56 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

- a) 2 tam yıldan fazla, 4 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 51, erkeklere 56 yaşını,
- b) 4 tam yıldan fazla, 6 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 52, erkeklere 56 yaşını,
- c) 6 tam yıldan fazla, 8 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 53, erkeklere 57 yaşını,
- d) 8 tam yıldan fazla, 10 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 54, erkeklere 57 yaşını,
- e) 10 tam yıldan fazla süre içinde yerine getiren, kadınlara 56, erkeklere 58 yaşını,

doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.”

“GEÇİCİ MADDE 11. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanan malîlik, yaşlılık ve ölüm aylıkları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ödenen son aylık tutarlar esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra 36 ncı maddenin son fıkrası hükmüne göre artırılarak ödenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlara bağlanacak yaşlılık aylığı ;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) Sigortalının, aylık başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce bulunduğu gelir basamağının aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosundaki değeri üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen sigortalılık süresinin toplam sigortalılık süresine orantılı olarak hesaplanan tutarı ile,

b) Sigortalının, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında aylar itibarıyla prim ödediği gelir basamaklarının bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir basamakları üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının, aylık başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınmak suretiyle bu Kanunun 36 ncı maddesinin ikinci fıkrasına göre bulunacak aylık bağlama oranı üzerinden hesaplanan aylığın, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra geçen sigortalılık süresinin toplam sigortalılık süresine orantılı olarak hesaplanan tutarı,

toplamıdır. Bu şekilde hesaplanan aylık, bu Kanunun 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına göre artırılır.

İkinci fıkraya göre bağlanacak aylık, sigortalının aylık başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce bulunduğu gelir basamağı üzerinden bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı kadar artırılmış tutarından az olamaz.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olanlara bağlanacak malûllük ve ölüm aylıkları, sigortalının bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalılık süresinin bulunması halinde, bu süreler esas alınarak hesaplanır."

"GEÇİCİ MADDE 12. – Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra primlerin ve aylıkların hesaplanmasına esas gelir tablosunun 50 nci maddeye göre belirlenmesine kadar, Kanunun yayımı tarihinden önceki hükümlere göre belirlenecek olan yirmidört basamaklı gösterge tablosunun uygulanmasına devam edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 50 nci maddeye göre belirlenmesi gereken gelir basamaklarının hesaplanmasında yukarıdaki fıkra gereğince uygulanan gelir basamakları esas alınır."

V. BÖLÜM

TARIMDA KENDİ ADINA VE HESABINA ÇALIŞANLAR SOSYAL SİGORTALAR KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 41. – 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yaşlılık aylığından yararlanma şartları

Madde 17. – Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının;

- a) Yazılı talepte bulunması, talepte bulunduğu tarihte prim ve her türlü borçlarını ödemiş olması,
 - b) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması,
- şarttır.

Kadın ise 60, erkek ise 62 yaşını dolduran ve en az 15 tam yıl prim ödeyen sigortalılara da kısmi yaşlılık aylığı bağlanır."

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 42. — 2926 sayılı Kanununun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Prim oranı ve hesaplanması

Madde 31. — Bu Kanuna göre ödenecek malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi, sigortalının seçtiği veya intibak ettirildiği gelir basamağının % 20'sidir."

MADDE 43. — 2926 sayılı Kanununun 36 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigortalılar tarafından ödenmesi gereken primler süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, primlerin ödenmeyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak, gecikilen her ay için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunla belirlenen gecikme zammı oranları uygulanarak sigortalılardan tahsil edilir."

MADDE 44. — 2926 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Askerlik borçlanması

EK MADDE 2. — Bu Kanuna göre sigortalı olanlar, askerlikte er olarak geçen hizmet süreleri ile yedek subay okulunda geçen sürelerinin tamamını borçlanabilirler. Borçlanılan süreye ait primler, talebin yapıldığı ay itibarıyla sigortalının bulunduğu basamak üzerinden ödemek zorunda olduğu yürürlükteki prim tutarları esas alınarak hesaplanır ve talep tarihinden itibaren üç ay içinde ödenir. Öngörülen süre içinde borçların tamamen ödenmemesi halinde, borçlanma talepleri geçersiz sayılır. Ancak, sigortalıların yeniden talepte bulunma hakları saklıdır.

Bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılık başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan süre kadar geriye götürülür.

Sigortalının ölümü halinde hak sahipleri de borçlanma talebinde bulunabilirler. Borçlanılan tutarın süresi içinde hak sahiplerince ödenmesi halinde ölüm aylığı, borcun ödendiği tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar."

MADDE 45. — 2926 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 7. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümlere göre, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibarıyla aylık bağlanmasına hak kazananlar ile aylık bağlanmasına hak kazanmalarına iki tam yıl veya daha az kalan sigortalıların, tam veya kısmi yaşlılık aylığı talep hakları saklıdır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşı itibarıyla, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödeme süresinin dolmasına;

- a) 2 tam yıldan fazla, 3 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 41, erkeklere 45 yaşını,
- b) 3 tam yıldan fazla, 4 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 43, erkeklere 46 yaşını,
- c) 4 tam yıldan fazla, 5 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 45, erkeklere 48 yaşını,
- d) 5 tam yıldan fazla, 6 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 47, erkeklere 50 yaşını,
- e) 6 tam yıldan fazla, 7 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 48, erkeklere 51 yaşını,
- f) 7 tam yıldan fazla, 8 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 49, erkeklere 52 yaşını,
- g) 8 tam yıldan fazla, 9 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 50, erkeklere 53 yaşını,
- h) 9 tam yıldan fazla, 10 tam yıl veya daha az kalan, kadınlara 51, erkeklere 54 yaşını,
- ı) 10 tam yıldan fazla kalan, kadınlara 52, erkeklere 56 yaşını,

doldurmaları, kadın ise 20, erkek ise 25 tam yıl prim ödemeleri şartıyla ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlardan, 15 tam yıl prim ödeme süresi ile kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurma koşulunu, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren,

a) 2 tam yıldan fazla, 4 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 51, erkeklerle 56 yaşını,

b) 4 tam yıldan fazla, 6 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 52, erkeklerle 56 yaşını,

c) 6 tam yıldan fazla, 8 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 53, erkeklerle 57 yaşını,

d) 8 tam yıldan fazla, 10 tam yıl veya daha az süre içinde yerine getiren, kadınlara 54, erkeklerle 57 yaşını,

e) 10 tam yıldan fazla süre içinde yerine getiren, kadınlara 56, erkeklerle 58 yaşını, doldurmaları ve talepte bulunmaları halinde, yaşlılık aylığı bağlanır.

"GEÇİCİ MADDE 8. – Sigortalıların 36 ncı madde hükmünün yürürlüğe girdiği tarihe kadar mevcut prim borçları değişiklikten önceki hükümler çerçevesinde hesap ve tahsil edilir."

VI. BÖLÜM

SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA TABİ OLARAK GEÇEN HİZMETLERİN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 46. – 24/05/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir."

"Bu maddenin değişik birinci fıkrasının yürürlüğe girdiği tarihte birden fazla sosyal güvenlik kuruluşuna tabi hizmeti bulunanlardan 31.12.2004 tarihine kadar emekliliğe hak kazananların talepleri halinde haklarında sözkonusu fıkranın yürürlük tarihinden önceki hükümleri uygulanır.."

VII. BÖLÜM

İŞ KANUNU İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİKLER

MADDE 47. – 1475 sayılı İş Kanununun Kıdem Tazminatı başlıklı 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki beşinci bent eklenmiştir.

"5. 506 Sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (a) ve (b) alt bentlerinde öngörülen yaşlar dışında kalan diğer şartları veya aynı Kanunun Geçici 81 inci maddesine göre yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen sigortalılık süresini ve prim ödeme gün sayısını tamamlamaları ile işten ayrılmaları nedeniyle,"

VIII. BÖLÜM

İŞSİZLİK SİGORTASI

İşsizlik sigortasının amaç ve kapsamı ile yetkili, görevli ve sorumlu kuruluşlar

MADDE 48. — İşsizlik sigortasının amacı; işsizlik sigortasına ilişkin kuralları ve uygulama esaslarını düzenlemek ve sigortalılara işsiz kalmaları halinde, bu Kanunda öngörülen ödeme ve hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamaktır.

Bu Kanun, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci maddesinde belirtilen sigortalılar ile aynı Kanunun geçici 20 nci maddesinde açıklanan sandıklara tabi sigortalıları (Geçici 20 nci maddede kapsamında olmakla birlikte memur veya 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye tabi sözleşmeli statüde bulunanlar hariç) ve müttekabiliyet esasına dayalı olarak yapılan anlaşmalara göre çalışan yabancı işçileri kapsar.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 3 üncü maddesinde sigortalı sayılmayanlar ile sosyal güvenlik kuruluşlarından yaşlılık aylığı alıp da sosyal güvenlik destek primi ödeyerek ya da ödemeksizin çalışanlar bu Kanun kapsamına dahil değildir.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından Sosyal Sigortalar Kurumu, diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğü görevli, yetkili ve sorumludur. Bu amaçla, İş ve İşçi Bulma Kurumu bünyesinde; İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılan işçi, işveren ve devlet katkılarının Fon Yönetim Kurulu kararları çerçevesinde değerlendirilmesine ilişkin işlemleri yürütmek, primlerin kişi bazında kaydını tutmak, işsizlik ödeneği ödenmesine ilişkin her türlü işlemleri yapmak, hastalık ve analık sigortası primlerinin Sosyal Sigortalar Kurumuna yandırılmasını sağlamak, işsizlere yönelik mesleki eğitim tedbirleri ile ilgili işlemleri yapmak ve bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak Kanunla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere İşsizlik Sigortası Daire Başkanlığı kurulmuştur.

Bu Kanunun 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57 ve 59 uncu maddeleri ile Geçici 1 inci maddesinde geçen "bu kanun" ibareleri işsizlik sigortasına ilişkin hükümler için kullanılmıştır.

İşsizlik sigortası ile ilgili tanımlar

MADDE 49. —

a) Bakanlık : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

b) Kurum : İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğünü,

c) İşsizlik sigortası : Bir işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, herhangi bir kasıt ve kusuru olmaksızın işini kaybeden sigortalılara işsiz kalmaları nedeniyle uğradıkları gelir kaybını belli süre ve ölçüde karşılayan, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren zorunlu sigortayı,

d) Sigortalı : Bu Kanun kapsamına giren bir işyerinde bir hizmet akdine dayalı olarak çalışan ve çalıştığı süre içerisinde işsizlik sigortası primi ödeyen kimseyi,

e) Sigortalı işsiz : Bu Kanun kapsamına giren bir işyerinde bir hizmet akdine dayalı ve sigortalı olarak çalışırken bu Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen nedenlerle işini kaybeden ve Kuruma başvurarak çalışmaya hazır olduğunu bildiren kimseyi,

f) İşsizlik sigortası primi : İşsizlik sigortasının gerektirdiği her türlü ödeme ile hizmet giderlerini karşılamak amacıyla bu Kanunda belirtilen esas ve usullere göre Devlet, işveren ve sigortalı tarafından ödenen primi,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

g) Fon : İşsizlik sigortası primleri ile bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratların, Devlet tarafından yapılacak katkı ve yardımların, ayrıca bu Kanun gereğince işçi ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizler ile diğer her türlü gelir ve kazançların toplandığı ve Devlet güvencesinde olan İşsizlik Sigortası Fonunu,

h) İşsizlik ödeneği : Sigortalı işsizlere bu Kanunda belirtilen süre ve miktarda yapılan parasal ödemeyi,

i) İşveren : Bu Kanunun uygulanmasında 48 inci maddede belirtilen sigortalıları çalıştıran gerçek veya tüzel kişileri,

j) İşveren vekili : İşveren nam ve hesabına işin yönetimi görevini yapan kimseleri,

k) İşyeri : Bu Kanunun uygulanmasında 48 inci maddede belirtilen sigortalıların işlerini yaptıkları yerleri,

ifade eder.

Bu Kanunda geçen işveren deyimi işveren vekilini de kapsar. İşveren vekili, bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerinden dolayı aynen işveren gibi sorumludur.

İşin niteliği ve yürütülmesi bakımından işyerine bağlı bulunan yerlerle dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu veya büro gibi diğer eklentiler ve araçlar da işyerinden sayılır.

İşsizlik sigortasına ilişkin genel hükümler

MADDE 50. – İşsizlik sigortası zorunludur. Bu Kanun kapsamına giren ve halen çalışmakta olanlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yeni girenler ise işe başladıkları tarihten itibaren sigortalı olurlar.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 8 ve 9 uncu maddelerine göre Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirilmiş olan işyeri ve sigortalılar Kuruma da bildirilmiş sayılır.

Sigortalılığın başlamasıyla birlikte, sigortalılar ile bunların işverenlerinin sigorta hak ve yükümlülükleri de işlemeye başlar.

İşveren, hizmet akdi 53 üncü maddede belirtilen hallerden birisine dayalı olarak sona ermiş olan sigortalılar hakkında; örneği Kurumca hazırlanacak üç nüsha işten ayrılma bildirgesi düzenleyip, 15 gün içinde bir nüshasını Kuruma göndermek, bir nüshasını sigortalı işsizi vermek ve bir nüshasını da işyerinde saklamakla yükümlüdür.

Sigortalı işsizin, bu maddede belirtilen ödeme ve hizmetlerden yararlanabilmesi için işten ayrılma bildirgesi ile birlikte hizmet akdinin feshedildiği tarihi izleyen günden itibaren otuz gün içinde Kuruma doğrudan başvurması gerekir. Mücbir sebepler dışında, başvuruda gecikilen süre işsizlik ödeneği almaya hak kazanılan toplam süreden düşülür.

Sigortalı işsizlere bu Kanunda belirtilen esas ve usuller çerçevesinde, Kurumca aşağıda belirtilen ödemeler yapılır ve hizmetler sağlanır;

a) İşsizlik ödeneği,

b) Hastalık ve analık sigortası primleri,

c) Yeni bir iş bulma,

d) Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi.

Kurum işsizlik ödeneği alan sigortalı işsizlere mesleklerine uygun ve son yaptıkları işin ücret ve çalışma koşullarına yakın bir iş bulunması hususunda çalışmalar yapar. Kendilerine bu şekilde

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

bir iş bulunamayanlara verilecek meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitiminin esas ve usulleri yönetmelikle belirlenir.

İşveren tarafından geçici görevle yabancı ülkeye gönderilen sigortalıların hak ve yükümlülükleri bu görevi yaptıkları sürece devam eder. Ülkeye dönmeleri ve 53 üncü maddede belirtilen koşulları yerine getirmeleri halinde kendilerine işsizlik sigortasından hak ettikleri ödemeler yapılır ve hizmetlerden yararlanmaları sağlanır.

İşsizlik sigortası primleri ile sağlık sigortası primlerine ilişkin hükümler

MADDE 51. – İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 48 inci maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet, işsizlik sigortası primi öder. İşsizlik sigortası primi, sigortalının 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77 ve 78 inci maddelerinde belirtilen prime esas aylık brüt kazançlarından, her ne ad altında olursa olsun ay itibarıyla ödenmesi mutad olanların brütü üzerinden, % 2 sigortalı, % 3 işveren ve % 2 Devlet payı olarak alınır. Sigortalıya yapılan ödemelerin ay itibarıyla ödenmesi mutad olan ödemelerden olup olmadığı hususundaki tereddütleri gidermeye Bakanlık yetkilidir.

İşverenler, işsizlik sigortasına ilişkin %3 oranındaki yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden herhangi bir indirim veya kesinti yapamazlar.

Herhangi bir nedenle işçinin sigortalılık durumunun sona ermesi halinde, o ana kadar işçiden ve işverenden kesilen işsizlik sigortası primleri ile Devlet payı iade edilmez.

İşsizlik sigortasına işverenlerce ödenen primler kazancın tespitinde gider olarak kabul edilir, sigortalılarca ödenen primler de gerçek ücretin hesaplanmasında gelir vergisi matrahından indirilir.

Sigortalı işçilerin, işverenlerin ve Devletin her ay için ödeyecekleri işsizlik sigortası primlerinin hesabı, günlük kazancın ve sınırlarının belirlenmesi, prim belgeleri, işsizlik sigortası primlerinin ödenmesi, ödenmeyen primler ve cezalar için düzenlenecek belgeler, yeni işverenin sorumluluğu, teminatın ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulması, yersiz olarak alınan primlerin iadesi hususlarında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83 ve 84 üncü maddeleri hükümleri uygulanır.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından, sigortalı ve işyeri bazında kayıtların tutulmasından, toplanan primler ile uygulanacak gecikme zammı, faiz ve cezaların Fona aktarılmasından, teminat ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulmasından, yersiz olarak alınan primlerin iadesinden Sosyal Sigortalar Kurumu görevli, yetkili ve sorumludur.

Sosyal Sigortalar Kurumu bir ay içinde tahsil ettiği primler ile gecikme zammı, faiz ve cezaları ayrı ayrı göstermek suretiyle tahsil edildiği ayı izleyen ayın 15'ine kadar Fona aktarır. Uygulamaya ilişkin hususlar Sosyal Sigortalar Kurumu ve Kurum arasında düzenlenen bir protokol ile belirlenir.

Kurum, Sosyal Sigortalar Kurumunun ay itibarıyla Fona intikal ettirdiği işçi ve işveren payları toplamının beşte ikisini Devlet payı olarak Hazine Müsteşarlığından talep eder. Hazine Müsteşarlığı talep edilen miktarı talep tarihini izleyen onbeş gün içinde Fona aktarır.

İşsizlik ödeneğinin; miktarı, ödeme süreleri ve zamanı ile sağlık primleri ve geçici işgöremezlik durumu

MADDE 52. – Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama net kazancının % 50' sidir. Bu suretle hesaplanan işsiz-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

lik ödeneği miktarı 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin netini geçemez.

Hizmet aktinin sona ermesinden önceki son 120 gün prim ödeyerek sürekli çalışmış olanlardan, son üç yıl içinde;

a) 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 180 gün,

b) 900 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 240 gün,

c) 1080 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı işsizlere 300 gün,

süre ile işsizlik ödeneği verilir.

İşsizlik ödeneği her ayın sonunda aylık olarak işsiz kendisine ödenir. İlk işsizlik ödeneği ödemesi ise, ödeneğe hak kazanılan tarihi izleyen ayın sonunda yapılır. İşsizlik ödeneği damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz. İşsizlik ödeneği, nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez. Sigortalının kusurundan kaynaklandığı belirlenen fazla ödemeler yasal faizi ile birlikte geri alınır.

Sigortalı, işsizlik ödeneğinden yararlanma süresini doldurmadan tekrar işe girer ve işsizlik sigortası ödeneğinden yararlanmak için bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmeden yeniden işsiz kalırsa, daha önce hakettiği işsizlik ödeneği süresini dolduruncaya kadar bu haktan yararlanmaya devam eder. Bu Kanunun öngördüğü şartları yerine getirmek suretiyle yeniden işsiz kalınması halinde ise, sadece bu yeni hak sahipliğinden doğan süre kadar işsizlik ödeneği ödenir.

Sigortalı işsizin, hastalık ve analık sigortalılarına ait primleri Fon tarafından işsizlik ödeneğinin ödendiği sürece ilk altı ay için 2/3 oranında, izleyen aylarda tam olarak Sosyal Sigortalar Kurumuna aktarılır. Bu primler, sigorta primlerinin hesabında esas alınan alt kazanç sınırı üzerinden hesaplanır.

İşsizlik sigortasının ödenme süresi içinde ödenmesi gereken geçici işgöremezlik ödeneğinin miktarı işsizlik ödeneği miktarından fazla olamaz. Geçici işgöremezlik ödeneğinin ödendiği dönemde, bu maddede öngörülen hastalık ve analık sigortalılarına ait primlerle 51 inci maddede öngörülen işsizlik sigortası primleri ödenmez.

İşsizlik ödeneğine hak kazanmanın şartları

MADDE 53. – Bu Kanun uyarınca sigortalı sayılanlardan hizmet aktilleri aşağıda belirtilen hallerden birisine dayalı olarak sona erenler, Kuruma süresi içinde şahsen başvurarak yeni bir iş almaya hazır olduklarını kaydettirmeleri, hizmet aktillerinin sona ermesinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş ve işten ayrılmadan önceki son 120 gün içinde prim ödeyerek sürekli çalışmış olmaları kaydıyla işsizlik ödeneği almaya hak kazanırlar.

a) 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 13 üncü maddesi veya 20/4/1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanununun 16 ncı maddesi ya da 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen bildirim önellere uygun olarak hizmet akdi işveren tarafından sona erdirilmiş olmak,

b) Hizmet akdi, süresi belli olsun veya olmasın sürenin bitiminden önce veya bildirim önelini beklemezsizin 1475 sayılı İş Kanununun 16 ncı maddesinin (I), (II) ve (III) numaralı bentlerine ve

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ya 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (II) ve (III) numaralı bentlerine veya 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tazimi Hakkında Kanunun 7 nci maddesi ile 11 inci maddesinin birinci fıkrasına göre sigortalı tarafından feshedilmiş olmak,

c) Hizmet akdi, süresi belli olsun veya olmasın sürenin bitiminden önce veya bildirim önelini beklemezsizin 1475 sayılı İş Kanununun 17 nci maddesinin (I) ve (III) numaralı bentlerine veya 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (III) numaralı bendine veya 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tazimi Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasına göre işveren tarafından feshedilmiş olmak,

d) Hizmet akdinin belirli süreli olması halinde, bu sürenin bitimi nedeniyle işsiz kalmak, 854 sayılı Deniz İş Kanununun 7 nci maddesinin (II) numaralı bendinde belirtilen hizmet akdinin belirli bir sefer için yapılmış olması nedeniyle sefer sonunda işsiz kalmak,

e) İşyerinin el değiştirmesi veya başkasına geçmesi, kapanması veya kapatılması, işin veya işyerinin niteliğinin değişmesi nedenleriyle işten çıkarılmış olmak, 854 sayılı Deniz İş Kanununun 14 üncü maddesinin (IV) numaralı bendindeki nedenlerle işsiz kalmak,

f) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 21 inci maddesi kapsamında işsiz kalmak.

Ancak, işsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için hizmet akdinin başvuru sırasında grev, lokavt veya kanundan doğan ödevler nedeniyle askıya alınmamış olması ve sigortalının herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir veya aylık almaması gerekmektedir.

İşsizlik ödeneği ödenmesinde hak düşürücü nedenler

MADDE 54. — İşsizlik ödeneği almakta iken;

a) Kurumca teklif edilen mesleklerine uygun ve son çalıştıkları işin ücret ve çalışma koşullarına yakın ve ikamet edilen yerin belediye mücavir alanı sınırları içinde bir işi haklı bir nedene dayanmaksızın reddeden,

b) İşsizlik ödeneği aldığı sürede gelir getirici bir işte çalıştığı veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan gelir veya aylık aldığı tespit edilen,

c) Kurum tarafından önerilen meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimini haklı bir neden göstermeden reddeden veya kabul etmesine karşın devam etmeyen,

d) Haklı bir nedene dayanmaksızın Kurum tarafından yapılan çağrılar zamanında cevaplama-yan, istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen süre içinde vermeyen,

sigortalı işsizlerin işsizlik ödenekleri kesilir,

Ancak (c) ve (d) bendlerinde öngörülen ödeneklerin kesilme gerekçesinin ortadan kalkması halinde, işsizlik ödeneği ödenmesine yeniden başlanır. Şu kadar ki bu suretle yapılacak ödemenin süresi başlangıçta belirlenmiş olan toplam hak sahipliği süresinin sonunu geçemez.

Muvazzaf askerlik dışında herhangi bir nedenle silah altına alınanlarla hastalık ve analık nedeniyle geçici işgöremezlik ödeneği almaya hak kazanan sigortalı işsizlerin işsizlik ödeneklerinin ödenmesi bu durumların devamı süresince durdurulur.

Kurumun müfettişleri ile sigorta müfettişleri, bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak Kurumlarının görev alanlarına giren hususlarda teftiş, kontrol ve denetleme yetkisini haizdirler.

Fonun kuruluşu, yönetimi, denetimi, gelirleri, giderleri ile mal ve alacaklarının tabi olacağı hükümler

MADDE 55. – Bu Kanunun gerektirdiği görev ve hizmetler için mali kaynak sağlamak, piyasa şartlarında kaynakları değerlendirmek, Kanunun öngördüğü ödemelerde bulunmak üzere “İşsizlik Sigortası Fonu” kurulmuştur.

Fon, Bakanın ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın önerisi üzerine müşterek kararname ile atanan birer temsilci ile en fazla işçi ve işvereni temsil eden işçi ve işveren konfederasyonları tarafından seçilen birer üyeden oluşan dört kişilik Fon Yönetim Kurulunun kararları çerçevesinde Kurum tarafından işletilir ve yönetilir. Üyelerin görev süresi 4 yıldır. İlk defa atanan ve seçilen üyelere, ikinci yılın sonunda biri kamu, diğeri sosyal taraflardan kur’a sonucu belirlenen iki üyenin yerine yeni üye ataması ve seçimi yapılır. Süreleri biten üyeler yeniden seçilebilir. Üyeliklerde süre dolmadan herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde, boşalan üyelikler için bunların görev sürelerini tamamlamak üzere 1 ay içinde atama veya seçim yapılır. Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak atanmaları veya seçilmeleri için gerekli şartları kaybettikleri tespit edilenler ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı haklarında verilen mahkumiyet kararı kesinleşenler, süreleri dolmadan atanmalarındaki veya seçilmelerindeki usule göre görevden alınır. Fon Yönetim Kuruluna Bakanlık temsilcisi Başkanlık eder, Yönetim Kurulu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır, kararların alınmasında oyların eşit olması durumunda Başkanın tarafı çoğunlukta sayılır.

Fon Yönetim Kurulu üyelerinin; Devlet memurluğuna atanabilme şartlarını taşımaları ve siyasi parti organlarında görevli bulunmamları, ayrıca atama ile gelecek üyelerin hukuk, iktisadi, maliye, finans, işletme, kamu yönetimi, sosyal politika veya iş hukuku dallarında en az lisans düzeyinde öğrenim yapmış olmaları zorunludur.

Toplantılara iştirak eden Yönetim Kurulu başkan ve üyeleri, her ay 8/6/1984 tarihli ve 233 Sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki Kamu İktisadi Teşebbüsleri Yönetim Kurulu üyelerine tanınan mali haklardan yararlandırılırlar. Toplantıya katılmayan üyelerin ücretlerinden, Yönetim Kurulu Yönetmeliğine göre kesinti yapılır.

Fon Yönetim Kurulunun çalışmasına ve fon kaynaklarının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar; Bakanlık, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, T.C. Merkez Bankası ve Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığının müştereken hazırlayacakları ve Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Fon, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından denetlenir.

Fonun;

A) Gelirleri;

- a) İşsizlik sigortası primlerinden,
- b) Bu primlerin değerlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratlardan,
- c) Fonun açık vermesi durumunda Devletçe sağlanacak katkılardan,
- d) Bu Kanun gereğince sigortalı ve işverenlerden alınacak ceza, gecikme zammı ve faizlerden,
- e) Diğer gelir ve kazançlar ile bağışlardan,

B) Giderleri;

- a) Sigortalı işsizlere verilen ödeneklerden,
- b) Hastalık ve analık sigortası primlerinden,
- c) Meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi giderlerinden,

d) İşsizlik sigortası hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için Fon Yönetim Kurulunun onayı üzerine Kurum tarafından yapılan giderler ile hizmet binası kiralanması, hizmet satın alınması, bilgisayar, bilgisayar yazılım ve donanımı alınması, Yönetim Kurulu üyelerinin ücret ve yolluk ödemelerinden, oluşur.

Bu fon bütçe kapsamı dışında olup, gelirlerinden hiç bir şekilde kesinti yapılamaz ve Genel Bütçeye gelir kaydedilemez. Fon'un gelir ve giderleri üçer aylık dönemler halinde 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış, denetim yetkisine sahip meslek mensubu Yeminli Mali Müşavirlere denetletirilerek denetim raporlarının sonuçları ilan edilir.

Fon; 26/5/1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 21/2/1967 tarihli ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tabi değildir. Fon gelirleri ile bu gelirlerle alınan mallar Kuruma aittir. Kurumun malları 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 1/3/1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu bakımından Devlet malı hükmünde olup, alacakları da Devlet alacağı derecesinde ayrıcalıktır. Fon, iktisadi işletmeleri dışında damga vergisi hariç her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

İdari para cezaları ile idari işlemlere karşı itirazlar

MADDE 56. – Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle;

a) İşsizlik sigortasına ilişkin yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden indirim veya kesinti yapan işverenlere her bir sigortalı için 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücret tutarında,

b) 50 nci maddede öngörülen işten ayrılma bildiğesini Kuruma vermeyen işverenlere her bir fiil için ayrı ayrı 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin iki katı tutarında,

idari para cezası verilir.

İdari para cezaları tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edebilirler. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz.

İşsizlik sigortası uygulamasına ilişkin işlemlere karşı sigortalıların ve işverenlerin yapacakları itirazlardan Sosyal Sigortalar Kurumuna verilen görevlerle ilgili olanlar adı geçen Kuruluşa, diğerleri ise Kuruma yapılır. İtirazların, işlemin tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde yapılması ve 30 gün içinde sonuçlandırılması zorunludur. Yapılan itirazlar daha önce yapılmış bulunan işlemlerin uygulanmasını geciktirmez. İtiraz yoluna başvurulmuş olması ilgililerin yargı yoluna başvurma haklarını ortadan kaldırmaz.

Yönetmelik

MADDE 57. – Bu Kanunda çıkarılması öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılır.

IX. BÖLÜM

DEĞİŞTİRİLEN İBARELER

MADDE 58. – A) 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun :

1 - 60 ncı maddesinin (B) fıkrasının (b) alt bendindeki "25 yılı doldurmuş ve" ibaresi metinden çıkartılmış ve "5000" rakamı "8100",

2 - 63 üncü maddesinin (A) fıkrasının üçüncü bendindeki "maddesinin (A) fıkrasının (a) bendine" ibaresi "maddesine", (B) fıkrasının birinci bendindeki "%24" oranı "%30",

3 - 64 üncü maddesinin (a) bendindeki "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60",

4 - 106 ncı maddenin (a) fıkrasındaki "55" ibaresi "60",

5 - 140 ncı maddesinin (e) bendinde yer alan "ikinci" ibaresi "dördüncü",

6 - Ek 24 üncü maddesinin (a) fıkrasının birinci bendinde yer alan "12.919" rakamı "4.690.000",

B) 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun;

1 - 5 inci maddesindeki "yılbaşından" ibaresi "aybaşından",

2 - 24 üncü maddesindeki "50" ibaresi "58", "55" ibaresi "60",

3 - 30 uncu maddesindeki "% 20" oranı "% 30",

C) 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun;

1 - 40 inci maddesinin birinci fıkrasındaki "60" rakamı "61",

2 - 43 üncü maddesindeki "60" rakamı "61",

3 - 54 üncü maddesindeki "60" rakamı "61",

4 - 62 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin ikinci paragrafındaki "60" rakamı "61",

5 - 66 ncı maddesinin (f) fıkrasındaki "60" rakamı "61",

6 - 82 ncı maddesinin (a) ve (ç) bentlerindeki "60" rakamı "61", "10 yıldan az" ibareleri "15 yıldan az",

7 - 90 inci maddesindeki "iki yıllık" ibaresi "oniki aylık", "iki yıldan" ibaresi "oniki aydan",

D) 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun;

1 - 1479 sayılı Kanunun 32 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60",

2 - 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 60, erkek ise 62",

3 - 42 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "(c) fıkrasına" ibaresi "son fıkrasına", (e) bendinde yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55' ten" ibaresi "kadın ise 60, erkek ise 62 den",

4 - 45 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "% 60'ndan" ibaresi "% 45'inden",

E) 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

1 - 18 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60",

2 - 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 60, erkek ise 62",

3 - 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60",

şeklinde değiştirilmiştir.

X. BÖLÜM

DİĞER HÜKÜMLER

MADDE 59. - Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (III) sayılı cetvelin 1ş ve 1şçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 60. - Ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (III) sayılı cetvelin Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 61. - Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne tahsis edilmiş bulunan serbest kadrolar; Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığınca birlikte hazırlanacak norm kadro sayılarının tespit edildiği yönetmeliğe uygun olarak merkez ve taşra birimleri itibariyle dağıtılır. Bu yönetmelikte, dağıtım cetvellerinin vizesine ilişkin usul ve esaslar ayrıca belirtilir. Norm kadro sayısının değişmesi dışında kadroların dağılımı değiştirilemez.

Bu Kanunla Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne tahsis edilen Genel İdare ve Yardımcı Hizmetler sınıfı kadrolarının % 50'sinde istihdam edilecek personel, Maliye Bakanlığının ve Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü ile kamu kurum ve kuruluşlarının aynı hizmet sınıfından ihtiyaç fazlası olduğu anlaşılan kadrolarında çalışan personelden nakil yoluyla karşılanır. Bu şekilde nakledilen personelin boşaltmış olduğu kadrolar ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının kadro cetvellerinden çıkarılarak iptal edilir.

Kadrolara ilişkin olarak bu maddede belirtilmeyen hususlar hakkında 13/12/1983 tarihli ve 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 7 nci maddesinin son fıkrası hariç olmak üzere diğer hükümleri uygulanır.

Kurumun, Sağlık Hizmetleri ile Yardımcı Sağlık Hizmetleri sınıfına dahil kadrolarına açıktan ilk defa atanacakların hizmet sürelerinin işe başlamalarını takiben en az ilk iki yılında, kalkınmada öncelikli yörelerde görev ifa etmeleri zorunludur. İki yıllık sürenin hesabında her türlü kanuni izin süreleri (yıllık izin ve yataklı tedavi kurumlarında geçen tedavi süreleri hariç) dikkate alınmaz.

MADDE 62. - Bu Kanunun 3, 4, 15, 26 ve 36 ncı maddelerinde öngörülen protez, orteز, araç ve gereçlerden hangilerinin katılım payından muaf tutulacağına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığınca müştereken tespit edilerek 1/1/2000 tarihine kadar Resmî Gazetede yayınlanır.

MADDE 63. - 17/6/1964 tarihli ve 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 86 ncı maddesi kapsamında hastalık sigortasına tabi olanların tedavi giderleri Devlet Memuru ile diğer Personel Kanunlarına Tabi Kamu Personeli olan eşlerinin kurumlarınca karşılanmaz.

XI. BÖLÜM
KALDIRILAN HÜKÜMLER

Kaldırılan hükümler

MADDE 64. — 1- 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun; 97 nci, Ek 20, Ek 21, Ek 22, Ek 23, Ek 34 ve Ek 35 inci,

2- 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun; 9, 11, 12, 18, 19, 27, 28, 29 ve 37 nci,

3- 9/3/1988 tarihli ve 3417 sayılı Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun 2 ve 3 üncü, maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 21 inci maddesinde öngörülen iş kaybı tazminatı ile işsizlik ödeneğini birlikte almaya hak kazananlara öncelikle iş kaybı tazminatı ödenir. İş kaybı tazminatı için yapılan başvurular aynı zamanda işsizlik ödeneği talep başvurusu yerine de geçer.

İş kaybı tazminatını alma süresi içerisinde Kurumca bir işe yerleştiremeyen veya kendisi bir iş bulamayanlara bu Kanunda belirtilen esas ve usuller dahilinde işsizlik ödeneği verilir. Ancak iş kaybı tazminatı ödenen süreler işsizlik ödeneği ödenecek toplam süreden mahsup edilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Kadroların belirlenecek norm kadro sayılarına göre dağıtılmasından sonra mevcut personel bu kadrolar ile ilişkilendirilir. İhtiyaç fazlası personelin memuriyet mahalli içerisindeki ya da istekleri halinde memuriyet mahalli dışındaki boş kadrolara atamaları yapılır.

Bu şekilde atamaları yapılamayan personel, buldukları birimde şahsa bağlı olarak eski görevlerini yapmaya devam ederler ve boş kadro temin edilmedikçe başka birimlere atanamazlar. Bu durumdaki personelin herhangi bir şekilde görevden ayrılması halinde, yerlerine başka personel atanamaz. Şahsa bağlı olarak görev yapan personele en son kadrosu esas alınarak aylık ve özlük haklarının ödenmesine devam edilir.

Memuriyet mahalli içindeki birimlerde şahsa bağlı olarak görev yapan personelin durumuna uygun olan bir kadro boşaldığında bu kadroya öncelikle atanırlar.

GEÇİCİ MADDE 3. — Sosyal Sigortalar Kurumunda halen sözleşmeli olarak çalışan personel den 1999 yılı sonuna kadar memurluğa geçmek için yazılı olarak başvuranlar, öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri tavanı aşmamak kaydı ile, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek Geçici 1, 2 ve 3 üncü maddesi hükümleri, 8/6/1984 tarih ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin 2 nci maddesinde sayılan kuruluşlarda geçen hizmet süreleri de dikkate alınarak derece ve kademeleri tespit edilmek suretiyle boş memur kadrolarına intibak ettirilebilirler.

Yürürlük

MADDE 65. — Bu Kanunun ;

a) 8 inci, 33 üncü, 38 inci, 42 nci, maddeleri ve 58 inci maddesinin (A) fıkrasının 2 numaralı bendi ile (B) fıkrasının (3) numaralı bendi, Kanunun yayımını takip eden aybaşında,

b) 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 7 nci, 9 uncu, 10 uncu, 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 15 inci, 16 nci maddesi ile 506 Sayılı Kanuna eklenen Ek 38 inci, 17 nci maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen Geçici 82 nci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 24 üncü, 26 nci, 28 inci, 30 uncu, 31 inci, 32 nci, 34 üncü, 37

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

nci, 40 nci maddesi ile 1479 sayılı Kanuna eklenen Geçici 11 inci, 43 üncü, 58 inci maddesinin (A) fıkrasının 1 ve 5 numaralı bentleri ile (C) fıkrasının 7 numaralı bendi, 64 üncü maddesinin (1) inci ve (2) nci fıkraları, Kanunun yayımını takip eden yılbaşında,

e) 48 inci, 49 uncu, 50 nci, 51 inci, 52 nci, 53 üncü, 54 üncü, 55 inci, 56 nci, 57 nci ve 59 uncu maddeleri ile 64 üncü maddesinin (3) üncü fıkrası ve Geçici 1 inci maddesi 1/6/2000 tarihinde,

d) 25 inci maddesi Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı işbirakçileri ile ilgili personel kanunlarında gerekli değişikliklerin yapılmasını takip eden yıl başında,

e) Diğer hükümleri Kanunun yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 66. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(I) SAYILI LİSTE

(İHDAS EDİLEN KADROLAR)

KURUMU : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI : MERKEZ

CETVEL : III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
GH	İşsizlik Sigortası Daire Başkanı	1	1
GH	Şube Müdürü	1	5
TH	İstatistikçi	6	5
GH	Aktör	6	6
GH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	7	10
GH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	8	12
TOPLAM			39

(I) SAYILI LİSTE

(İHDAS EDİLEN KADROLAR)

KURUMU : İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI : TAŞRA

CETVEL : III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
TH	İstatistikçi	4	1
TH	İstatistikçi	5	4
TH	İstatistikçi	6	8
GH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	6	40
GH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	7	30
GH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	8	30
TOPLAM			113

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(II) SAYILI LİSTE

KURUMU : SOSYAL SİGORTALAR KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI : TAŞRA

CETVEL : III

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
GİH	Hastane Müdürü	1	9
GİH	Hastane Müdürü	2	9
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	2	22
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	3	35
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	4	28
GİH	Hastane Müdür Yardımcısı	5	21
GİH	Muhasebeci	4	18
GİH	Muhasebeci	5	26
GİH	Şef	3	54
GİH	Şef	4	88
GİH	Şef	5	132
GİH	Memur	8	237
GİH	Memur	9	396
GİH	Memur	10	551
GİH	Ambar Memuru	10	74
GİH	Santral Memuru	10	267
GİH	Veznedar	10	136
GİH	Daktilograf	9	40
GİH	Daktilograf	10	264
GİH	Şoför	12	324
SHS	Baştabip	1	29
SHS	Baştabip Yardımcısı	1	49
SHS	Baştabip Yardımcısı	2	44
SHS	Uzman Tabip	3	435
SHS	Uzman Tabip	4	725
SHS	Uzman Tabip	5	1122
SHS	Tabip	5	842
SHS	Diş Tabibi	5	158
SHS	Eczacı	5	410
SHS	Başhemşire	5	26
SHS	Hemşire	8	877

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
SHS	Hemşire	9	3516
SHS	Ebe	9	324
SHS	Sağlık Teknisyeni	7	229
SHS	Sağlık Teknisyeni	8	382
SHS	Sağlık Teknisyeni	9	538
SHS	Laborant	7	88
SHS	Laborant	8	176
SHS	Laborant	9	254
SHS	Diyetisyen	5	44
SHS	Psikolog	5	18
SHS	Fizyoterapist	5	35
SHS	Çocuk Gelişimcisi	5	9
THS	Teknisyen	9	365
YHS	Teknisyen Yardımcısı	12	101
YHS	Berber	12	64
YHS	Bekçi	12	403
YHS	Aşçı	12	284
YHS	Terzi	12	133
YHS	Gassal	12	18
YHS	Hizmetli	12	4 371
	TOPLAM		18 800

